

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 15 D. Letno 180 D
Inozemstvo:
Mesečno 20 D. Letno 240 D
Oglas: enostolpna m. vrsta za
enkrat 50 para, večkrat popust

JUGOSLAV

Izdaništvu:
1/A. Telefon 36
rava:
Telefon 46
e ne vračajo.
priloži znam-
za odgovor.

Svečana otvoritev II. Ljubljanskega velesejma

Dogodki, ki jih je doživela Ljubljana v zadnjem času, spodbijajo počasi tisti star pregovor, ki je bil že tako udomačen med prebivalci Slovenije in izven njenih meja, o zanesenosti Ljubljani in o zanesenosti ljubljancih. Razvoj Ljubljane gre v velikih korakih naprej in vodi našo slovensko prestolico počasi in gotovo v vrsto večjih in pomembnejših mest. K temu jo vodi ne samo njen pomen kot kulturnega središča Slovencev, temveč tudi značaj industrijskega središča Jugoslavije. Mala Slovenija, vsled svoje lege glede prehrane, prebivalstva pasivna dežela, je prišla že v času narodnega boja med Slovenci in tujerodnimi narodi uporabljati svoje sile za ono najbolj močno orožje, ki ji je končno prišlo do ne popolno, pa vsaj častno zmago: zmago nad tujim kapitalom, zmago domačih podjetnikov nad tujimi izkoriščevalci prirodnega bogastva naše lepe slovenske domovine.

Ljubljana je v tem boju prednjačila in zbirala vse zdrave moči in sile ter energijo slovenskega naroda. Iz tihga in mirnega podeželskega mesta se je razvila v pravo središče domače industrije, trgovine in obrti. Že ob priliki lanskega ljubljanskega velesejma smo povdarili ta njen značaj, še bolj pa ga moramo povdariti letos, ko stoji Ljubljana v znamenju II. ljubljanskega velesejma. Ne da bi se spuščali za sedaj v podrobnosti opisa te veličastne prireditve, o uspehu katere niti najmanj ne dvomimo in o kateri bomo v prihodnjih dneh itak natanko poročali, povdarimo njen velik vpliv na bodoči razvoj gospodarskega, političnega in tudi kulturnega življenja Slovenije in celokupne naše države.

Jugoslavija je v pretežni večini brez aktivne industrije in trgovine ter obrti pa nobena dežela ne more prosperirati in osti meri, ki je za njen razvoj nujno potrebna. Vsled navedenih vzrokov pa igra Slovenija v zvezi z bratskimi hrvatskimi in srbskimi pokrajinami jako važno ulogo. Industrija in obrt na precejšnji stopnji stoječa dežela ima v prvi vrsti nalogo oskrbovati Jugoslavijo z vsemi potrebnimi vrtniški produkti.

To svojo nalogo Slovenija v polni meri izvršuje. Najjasnejši dokaz temu nam je bil že lanski velesejem v Ljubljani, ki se je danes v znatno razširjeni meri ponovno otvoril.

Otvoritev ljubljanskega velesejma.

Že v ranli jutranji urah so se zbrale množice ljudstva na sejmšči. Vabljeni gostje so si z velikim zanimanjem ogledovali razstavne prostore in so se končno ob 10. uri zbrali ob vhodu, pred sejmškim pisarno.

Ko je prišel pokrovitelj II. ljubljanskega velesejma minister za trgovino in industrijo g. Vilović s svojim spremstvom, je predsednik sejmskega odbora g. Bonač pozdravil navzoče goste s sledečim govorom.

Govor predsednika g. Bonača.

Imenom predsedstva celokupnega odbora ljubljanskega velesejma si stejem v prijetno dolžnost, Vas, velečenjena gospoda, ob otvoritvi druge naše prireditve, kar naprsrčnejše pozdraviti!

Uspeh, ki ga je imel pokazati naš lanski velesejem, prvi v naši osvobodjeni domovini, je bil nad vse slaven, tako v moralnem kakor tudi v gospodarskem oziru. V moralnem, ker se je izkazal velesejem kot najučinkovitejša propaganda za medsebojno zblizanje in spoznavanje oddaljenih delov naše kraljevine, v gospodarskem, ker so na svoj račun prišli v enaki meri tako razstavljalci, kakor tudi kupci. Sklenile so se številne kupčije in navezali mnogobrojni trajni trgovski stiki. Zlasti pozitivljajoče je vplival II. ljubljanski

velesejem na našo industrijo, ki se je baš nahajala v precejšnji stagnaciji. Sejem je odprl nova tržišča njenim izdelkom in jo tako zaposlil za meseca.

Dasi je naša domača trgovina, industrija in obrt že s svojim prvim nastopom vzbudila vseobčo pozornost in nedeljeno priznanje, bo letošnja razstava, kakor se naadam, pokazala na našem gospodarskem polju nadaljni, razveseljivi napredek, ki bo obenem dal najlepše spricevalo tudi naradni inteligenci in marljivosti našega jugoslovenskega delavca. Specijelno Slovenci smo bili že od nekdaj primorani, ker nam zemlja ni nudila zadostne prehrane, udeleževati se v najraznovrstnejših pridobitvenih panogah. Po najbolj skritih in od prometa oddaljenih kotičkih naše ožje domovine je poganjala domača obrt krepke korenine. V mestih se je kljub vsem oviram od strani tujega gospodarja, ki ni s prijaznim očesom motril našega gospodarskega pokreta, lepo razvijala slovenska trgovina. Najtežje stališče je imela naša industrija, ker se je morala boriti proti nadmočnemu tujemu kapitalu. V razmeroma kratkem razdobju treh let od prevrata sem je pa tudi ona — osvobodjena tujih spon — izredno napredovala, tako da smemo zreti z neomejenim zaupanjem v bodočnost. Od snotenega našega dela za povzdig domače industrije, trgovine in obrti bo imela največjo korist država sama, ker se gospodarske potrebe posameznih pokrajin tako zelo razlikujejo med seboj. Potrebno je torej kar najzavlačnejše izmenjavanje produktov in izdelkov, ki izmenjavo pa zopet najbolj pospešuje institucija velesejmov.

Letošnji naš velesejem si je nadel še posebno novo zadačo: zainteresirati inozemsko industrijo, da razstavi na ogled in nakup pred vsem ono blago, ki se pri nas še ne proizvaja. Povabilu so se inostranske tvrdke odzvale v prav častnem številu. Jasno je, da se napram inozemstvu ne moremo hermetično zapreti in se zadovoljiti s tem, kar sami produciramo. Udeležba tuje industrije bo predvsem blagodejno vplivala na našo industrijo, ki ne bo samo skušala se vsestransko izpopolniti in zadostiti najdalekosežnejšim domačim potrebam, temveč bo tudi napela vse sile, da čimprej stopi na svetovni trg vsaj z onimi izdelki, za katere nam nudi lastna zemlja surovine.

Ker si gospodarskega razvoja vspešnejše napredka na polju znanosti in lepih umetnosti ne moremo misliti, prišli so naši vrli umetniki na srečno misel: naj bi se hkratu z velesejmom priredila historična razstava slovenskega slikarstva. Ta razstava bo nudila splošen informativen pregled o razvoju naše domače umetnosti in bo tako pripomogla k približni spoznavanju našega splošnega kulturnega napredka.

Kakor sem že preje omenil, je naše delo emfentno državotvorno, vsled česar smo a priori računal na popolno razumevanje naših težej od strani merodajnih mest. Z veseljem ugotavljam, da naša nada ni bila neupravičena in da nam je nudila naša vlada, v kolikor je pač v sedanjih razmerah to mogoče, vsestransko podporo. Nadaleje mi je dolžnost se posebej zahvaliti mestni občini, ki nam je šla izredno na roko. S hvaležnostjo se pa moram tudi spominjati uprav državne in južne železnice za naklonjene nam dragocene ugodnosti. Vsem tem izrekam v imenu celokupnega odbora kar najiskrenejšo zahvalo. Iskreno se pa zahvaljujem tudi onemu činitelju, brez katerega bi bil vsak uspeh nemogoč, to je našemu časopisu, ki z verno in razumevanjem podpira itak ne lahko delo.

Vaša prisotnost, odlična gospoda, nam je porok, da se lahko zanašamo tudi nadalje na najizdatnejšo podporo odločujočih faktorjev, kar bo v bodoče budočemu našemu delu.

Čast mi je osobito pozdraviti g. min. trgovine in industrije Omerja

Vilovića (Živel!), ki se mu znova udano zahvaljujem, da je blagovolil prevzeti pokroviteljstvo našega sejma. Prisrčno dalje pozdravljam g. ministra za socialno politiko dr. Zerkova.

Pozdravljam zastopnika ministra vojne in mornarice generala Dokića, pozdravljam zastopnika ministra notranjih zadev, načelnika političnega oddelka za Slovenijo dr. F. Svetka, pozdravljam zastopnika ministra pošte in telegrafov, šefa kabinete pisarne Miloša Stiblerja.

Izrekn pozdrav in zahvala našemu častnemu članu predsedniku ministru in pokrajinskemu namestniku g. Ivanu Hribarju, ki nam je kot znan prijatelj slovenske industrije šel vedno in povsod z dragocenimi nasveti in dejanji na roko. Žalibog je radi bolesti zadržan.

Iskreno pozdravljam našega vladiko ljubljanskega knezoškofa Ant. Boraventuro Jegliča.

Pozdravljam ostale zastopnike vlade in armade, dalje reprezentante inozemskih vladi: Zastopnika avstrijske republike dr. Waldeja, avstrijskega konzula dr. Kohrussa, komercialnega atašea pri belgijskem poslanstvu Andreja Motteja, generalnega konzula francoske republike De Berne Lagarde in francoskega vicekonzula v Ljubljani Flacha, italijanskega delegata Comellija, dalje angleškega konzula Harweya, ameriškega konzula Mereva, švicarskega konzula Smoleya, grškega konzula in generalnega konzula naše češkoslovaške republike dr. O. Beneša.

Pozdravljam dalje zastopnike inozemskih časopisja, našega prijatelja Hermana Wendla in dopisnika »Manchester Guardian« Altmaierja.

Pozdravljam dalje narodne poslance: ministra n. r. dr. Vekoslava Kukovca, nar. posl. Sadovića in nar. poslance Kušarja.

Pozdravljam dalje zastopnika mestne občine ljubljanske dvor. svetnika dr. Bogomila Senekovića, zastopnike Trgovske in obrtne zbornice, kakor tudi zastopstvo bratskega našega zagrebskega zbora. (Viharno odobravanje.)

In sedaj si dovoljujem prositi g. pokrovitelja ministra trgovine in industrije, da blagovolil otvori II. ljubljanski velesejem.

Živel! Slovenci!

Po tem nagovoru g. Bonača, ki je bil od številnih gostov ponovno prekinjen z odobravanjem in »živio« klici številnih gostov, je minister g. Omer Vilović otvoril sejem s kratkim in jedrnatim govorom v hrvatskem jeziku:

Poštovani zbori! Veseo sam i sretan, da sam doživio ovaj radostni moment, da mogu kao ministar trgovine i industrije prisustvovati vašoj i našoj trgovačkoj manifestaciji, u ime kraljevske vlade i u ime svoga ministarstva. Ovaj sajam ostvario je potrebe trgovine, koja nosi u sebi izraziti karakter međunarodnosti. Još u davno vrijeme, za razvitak jednog naroda, stvorene su ovake institucije. Neke su se od srednjega doba zadržale do dana današnjega i baš te institucije igraju važnu ulogu u trgovačkom i gospodarskom napretku ovakvog naroda. Sve države favoriziraju ovakove institucije. Ta se je potreba dobrih sajmova osjećala u doba pomanjkanja kulture, gospodarske i saobraćajne sredjenosti. Koncentracijom robe omogućeno je trgovačko sblizanje prodavaca je kupcu. Taj način trgovine zadržava se je u Evropi i na ostalim kontinentima izvan Evrope. U današnje doba kulture, napretka i razvijenog saobraćaja potrebno je, da ovakovi sajmovi i dalje postoje. Dilem čitave naše prostrane ujedinjene domovine priredjeno je nakon oslobođenja više značajnih i važnih izložbi i velikih sajmova. Prošlogodišnja privredna izložba u Sarajevu uspjela je vandredno. Nedavna priredba velikog sajma po Zagrebačkom Zboru, donijela je divnih rezultata. Isto je

tako i vaša lanijska izložba vandredno uspjela u trgovačkom pogledu. Moramo svoju trgovinu i industriju bolje razviti, no, da to postignemo, moramo također i odstraniti sve zaprieke.

Grad Ljubljana sa svojim kulturnim i patriotskim građanstvom stvara, radi i polučuje divne uspehe. Za našu mladu ujedinjenu kraljevinu Srba, Hrvata i Slovenaca ova je priredba od ogromne važnosti — dati će svim granama trgovine i industrije još zamašniji polet. Ova institucija nosi u sebi momenat socijalne i političke naravi. Okuplja sve jedinice, da izmenom misli i sredstva za dobrobit naše privrede. Ovo je važan faktor upoznavanja i kontakta i jedino na taj način možemo sa uspehom proraditi na putu privrednog sređivanja. Svi glavni gradovi naše kraljevine zadvojeni su sa idejama provajdanja ovakvih sajmova. Ovaj sajam donijeti će bezuvjetno velike uspehe. Ja, kao ministar trgovine i industrije, veseo sam, što upriličujete i što mogu da otvorim vaš nametniti velesejam. Veseo sam, da idete socijalnim, kulturnim i patriotskim putem. Svaki građanin, bez razlike, mora početi u susret ovakoj instituciji. Ja u ime svoj ministarstva i u ime kraljevske vlade, počim vam do zadnjih granica u susret. (Živel!) Ja vam čestitam i od srca želim, da vam trud donese uspeh, kao za vas, Sloveniju, tako i za čitavu kraljevinu. Zahvaljujem braći Slovincima, zahvaljujem vrijednom predsjedniku gospodinu Bonaču, zahvaljujem svima faktorima, koji su omogućili ovo naše zajedničko slavlje. Otvarajući sajam, kličem:

Živel! Slovenci!

Prijazne besede g. ministra so vse navzoče razveselile in je temu govoru sledilo dolgotrajno odobrovanje, ki ga je bil deležen tudi nad vse simpatičen nastop znanega prijatelja Slovencev in Jugoslavije generalnega konzula češkoslovaške republike v Ljubljani g. dr. Beneša. V imenu zastopnikov navedenih tujih držav je gospod dr. Beneš pozdravil veliki sejem.

Pozdrav g. dr. Beneša.

V imenu konzularnega zbora v Ljubljani si dovoljujem ko-doven tega zbora izreči Vam g. predsednik in Vam gg. odborniki najtoplejšo zahvalo za povabilo in izrekam besede priznanja. Že lansko leto smo se prepirali o stinih uspehih jugosloven. industrije in trgovine. Smo prepirali, da bo tudi letos sejem slajen dokaz jugoslovenske marljivosti, jugoslovenske energije in jugoslovenske priidnosti. Radi tega si dovoljujem v imenu zastopnikov inozemskih držav v Ljubljani izreči Vam gg. odborniki, najtoplejšo čestitke k krasno uspelemu sejmu ter Vam vzklizam: »Jugoslovenska trgovina in industrija vlvat, floreat, crescat!«

Po govoru generalnega konzula g. dr. Beneša je predsednik sejmskega odbora g. Bonač predložil, naj se pošlje Nj. V. kralju Aleksandru naslednja udanostna brzojavka: »Od vseh delov lepe naše kraljevine k otvortivi II. ljubljanskega velesejma došli zastopniki industrije, trgovine in obrti pošiljajo Vašemu Veličanstvu iskrene pozdrave in Vas zagotavljajo svoje neomejene zvestobe n vdanosti.«

Z navdušenjem in odobravanjem je bil sprejet ta predlog in so vsi prisotni zaklicali kralju Aleksandru trikratni »Živio«, na kar so se na čelu z gospodom ministrom Vilovićem ogledali posamezne paviljone.

Z veliko spretnostjo je naš priznani strokovnjak g. Bešter filmiral ta svečani trenutek, kar prisotnih gostov kljub temu, da tega v Ljubljani niso navajeni, ni niti najmanj motilo. Upajmo, da bomo imeli priliko film kmalu občudovati.

Površen pregled.

Prostori ljubljanskega velikega sejma se nahajajo tudi letos na prijaznem prostoru ob Lattermanovem drevoredu, vendar so morali vsled velike frekvence ne samo domači, temveč številni izven slovenskih tvrdk, prostore znatno razširiti, ter so postavili več novih paviljonov.

Gospod minister in ostali gostje so si ogledali vse razstavne prostore, katerih vkljub velikim zaprekam vdala vzoren red, ki je na čast organizatorjem in upravi velikega sejma. Gospod minister si je z velikim zanimanjem razgledoval posamezne oddelke ter se jako laskavo izrazil posebno v naših domačih proizvodih. Bil je naravnost presenečen, ko je videl vse te najraznovrstnejše izdelke slovenske industrije, se živahno razgovarjal s posameznimi podjetniki in jim obljubljal vsestransko podporo s strani vlade pri njihovem delovanju.

Prisrčna pogostitev.

Po ogledu razstavnih prostorov so vrle ljubljanske dame povabljene goste skromno, vendar zelo prijazno pogostile v okusnem paviljonu restavracije g. Dolničarja.

Zastopniki.

Svečanostne otvoritve so se povabljeni zastopniki državnih oblasti, društev in institucij, v najobilnejši meri odzvali. Med drugimi smo opazili poleg že omenjenih gg. ministrov in reprezentantov tujih držav tudi sledeče gg.: Zastopnike zagrebskega velesejma g. Sandorja Aleksandra, predsednika finančnega oddelka ZZ, zastopnika zagrebske trgovske komore itd., Stjepana Buča, tajnika »Zagrebačkog Zbora«, g. Marko Bauera, zastopnika Saveza industrijalcev v Zagrebu, predstojnika oddelka ministarstva za trgovino in industrijo v Zagrebu g. Maksmovića in večje število industrijalcev, trgovcev in industrijalcev iz Hrvatske. Dalje so prisostovali prireditvi gg.: dr. Seneković, komisar na ljubljanskem magistratu; dr. Skaberne, vodja oddelka za prosveto v Ljubljani; dr. Pavletić, tajnik ministarstva za industrijo in trgovino v Beogradu; odbornik radikalne stranke v Ljubljani slikar g. Vaupotić; duhovni svetnik dr. Dostal; industrijalci Gorjun, Majdič, Jelacin in drugi; inž. Suklje in dr. Golja v imenu Zveze industrijalcev, finančni delegat dr. Savnik, poverjenik g. Ribnikar, večje število narodnih poslancev, podpredsednik ljubljanskega sodišča dvorni svetnik g. Regally itd. Čast. g. predsednika velesejma pokr. namestnika g. Hribarja pa je zastopal podpredsednik pokr. uprave g. dr. Baltić.

Številno so bili zbrani zastopniki časopisja, in to ne samo slovenskega in jugoslovenskega, temveč tudi tujega. Med slednjimi sta bila znani publicist in prijatelj Jugoslovanov g. Herman Wendel in dopisnik razširjenega angleškega lista »Manchester Guardian« g. Jakob Altmaier, s katerimi smo imeli priliko govoriti in sta se navdse pohvalno izrazila o našem sejmu.

Vsled slabega vremena obisk velesejma danes ni bil ravno številni, vendar niti ni dvoma o njegovem velikem uspehu. Po sedanjem zanimanju sodeč, bo II. ljubljanski velesejem nadkrilil v vsakem oziru lansko prireditev, kar bo prav gotovo služilo v čast prirediteljem, Sloveniji in Jugoslaviji.

Ogromno je bilo delo, ki sta ga izvršila vodstvo in uprava velesejma, zato ne bo odveč, če na tem mestu izrečemo zahvalo mlademu in agilnemu ravnatelju g. Dularju, tajniku g. Cojzu, vsem gospodom odbornikom in čim v uprave.

O tej velevažni prireditvi bomo podrobno poročali.

II. Ljubljanski velesejm.

Milan Dufar, podrazvratelj ljubljanskega velesejma.

Boleče naloge ljubljanskih velesejmov.

Zelo težke rane je zadala svetovna vojna industriji, obrti in trgovini vsega sveta. Industrija se je sicer na eni strani zelo razvila, a kaj, ko je bil ravno ta del v službi vojske in uničevanja, vsa druga industrija pa je propadla. Trgovske zveze med posameznimi narodi so se prekinile, izginila je za razvoj trgovine in industrije tako važna konkurenca, obrt je skoraj popolnoma uničen. Vojna je uničila tako na en mah vztrajno in trudopolno delo mnogih, mnogih rogov, ki so dovedli industrijo in trgovino na stopnjo, na kateri sta bili pred vojno. A po vojni se razmere tudi niso dosti zboljšale. Pogled na razdrapano svetovno gospodarstvo, nepravilne politične razmere, prometne in carinske ovire, nezaupanje, ki ga je vzbudila in pustila vojna med posameznimi narodi, vse to je še bolj podgalo energijo industrija in trgovca, da najde izhod iz tega kaosa. Vkljub temu, da mu je bilo uničeno vse njegovo prejšnje delo, si je kot človek, ki se ne umakne nikdar in ki gre vključ vsem oviram vedno energično naprej, skuša zgraditi iz razvalin, ki mu jih je pustila vojna, novo stavbo, vsemu narodu in državi v blagor. Kajti le delo, vztrajno in vzajemno delo, prava industrija in trgovina morejo danes rešiti človeštvo.

Kot izhod iz teh razdrapanih razmer, kot kraj, kjer naj se zopet vzpostavijo uklenjene trgovske zveze, so se industrija, trgovec in obrtnik, poprijeli edine rešitve, srednjeveškega sistema, prirejanja mednarodnih vzorčnih velesejmov. V najkrajšem času je zraslo iz tal nebroj semenj, katerih oni v Leipzigu, Frankfurtu, o. M., Breslau, Praga, London, Paris, Wien, Liberce, Lwow, Utrecht, Barcelona, Milano in Ljubljana so internacionalnega značaja; ostali semenji so pa več ali manj lokalnega pomena.

Niso pa važni velesejmi samo vsled pospeševanja gospodarske internacionalne, oni so tudi važni faktorji v gospodarskem življenju, ker vzbujajo in pospešujejo podjetnost in dajejo lastni deželi nov impulsi delu in produkciji in s tem povečujejo konsum.

Pomen velesejmskih prireditelj v Jugoslaviji so uvideli tudi zastopniki industrije, trgovine, obrti in bank v Sloveniji. Združili so se, zbrali potreben kapital in priredili od dne 3. do 12. septembra 1921 I. Ljubljanski velesejem v Jugoslaviji, katerega končni moralni uspeh jim je poplačal ves njihov ogromen trud. Razstavljalci so bili s sklenjenimi kupčijami zadovoljni, sklenili so trajne zveze z odjemalci, kupcu so se pa tudi nudile vsemogoče ugodnosti. Kajti na skupnem prostoru je mogel pregledati vse blago in si zamogel izbrati najboljšo, proračunati cene in sklepati s solidnimi tvrdkami trajne trgovske zveze. Brez dvoma so velesejmske prireditve za Jugoslavijo v narodno gospodarskem oziru izredne važnosti.

Začetek je bil storjen, led prebit, Ljubljanski velesejem pa si je zadal nove naloge, ki jih bo mogel obvladati pa le z mnogim trudom in žrtvami in ob veliki podpori vseh mero-dajnih faktorjev, vlade, ljubljanskega mesta, pa tudi vseh slojev v državi. Predvsem si bo moral nadeti znajoč, da je popolne internacionalnosti. Ni ena država ne more dobro eksistirati v gospodarsko napredovati, če se trgovsko odloči od drugih držav in konsumira samo ono, kar se v lastni deželi producira. Pri tej priliki moram poudariti tudi popolnoma drug karakter Ljubljanskega vele-

sejma od skoro vseh drugih važnejših semenjev. Kot agrarna država z še ne dobro razvito industrijo stojimo na stališču pridobiti si inozemske razstavljalce, da razstavijo v prvi vrsti ono blago, katero se pri nas še ne producira in ga nuditi domačemu trgovcu in konsumentu na ogled in nakup. Večina inozemskih semenjev vabi vsled zadostne, močno razvite industrije v lastni državi samo inozemke kupce. Čim se pri nas razvije naša domača industrija, odpadejo polagoma tudi pri nas inozemski razstavljalci. — Razviti se mora torej velikopotezna propaganda za pridobitev inozemskega razstavljalca. Tu pa mora priskočiti na pomoč vlada, da se zamorejo nuditi inozemskemu razstavljalcu iste ugodnosti, kot so jih deležni pri udeležitvi velesejmijev v drugih državah. V vseh industrijsko bolj razvitih državah, ki pridejo za nas za import njihovega blaga v pošto; imamo naše stalne zastopnike, kateri delajo s pomočjo naših konzulatov in tamošnjih trgovskih in industrijskih organizacij. Akcije pa ne smemo započeti le v državah s slabo, ampak tudi z dobro valuto. Slednji sicer ne morejo še računati na takojšnje kupčije vsled velikanske nepravilnosti se menjajoče razlike v valuti, vendar povdarjamo moment, da reprezentirajo svoje izdelke in sklenske trgovske zveze, katere jim bodo v poznejšem času rodile obilo sadu. Pri vsej naši propagandi nam olajšujejo delo naša in druge države pri sklepanju medsebojnih trgovskih pogodb in prirejanju raznih trgovskih ovir in določitve za internacionalno trgovino važnih olajšav.

Tako smo na primer z našo, bratsko slovensko državo Českoslovaško republiko stopili že takoj po prevratu v tesnejše trgovske zveze. Priredilo se je do danes že več trgovskih anket, zadnja je bila v Pragi meseca marca, prilikom prireditve Pražkega pomladanskega velesejma, kjer se je razpravljalo, na kak način bi se zamogle odstraniti zapreke, ki ovirajo medsebojni razvoj trgovine, to je slab promet, neorganizirana carinska manipulacija, valutne difference itd.; posamezne sekcije so pa razpravljale o medsebojni trgovini za različne blagovne branže. Iz Českoslovaške dobivamo izdelke strojne industrije, poljedelske stroje, elektrotehnične predmete, steklo, porcelan in fino keramiko, izdelke galanterije, bižuterije, fine mehanike, godala itd. Vsled rapidnega dviga Českoslovaške krone je prišlo zadnje čase sicer do stagnacije, prepričan pa sem, da bo zamogla Českoslovaška industrija v najkrajšem času s povečano in pocenjeno produkcijo zopet konkurirati na svetovnem trgu.

Tudi z avstrijsko republiko smo stopili takoj po prevratu v trgovske stike. Vendar pa promet in trgovina ni trajala dolgo časa. Vsled izredno slabega kurza avstrijske krone je bil naval na tamošnji trg velikanski in država je bila v najkrajšem času razprodana. Čim si opomore kurz avstrijske krone in bo industrija zamogla dobivati potrebne surovine iz inozemstva, se bo zopet lahko razvila živahna trgovina med tamošnjo in našo državo.

Z Nemčijo smo stopili v ožje stike šele na podlagi trgovske pogodbe med Jugoslavijo in Nemčijo, sklenjeno dne 5. dec. 1921. Razumljivo je, da se mora v tej pogodbi še veliko popraviti in dostaviti. Sicer oznanja pogodba, kot oni že poprej sklenjeni dogovori s Českoslovaško in avstrijsko republiko, prosto trgovino kot princip, vendar pa določuje vsled neurejenega gospodarskega stališča prosto prepoved svobodnega uvoza in izvoza blaga. Predvsem pa odsto-

pa Jugoslavija po vzgledu Anglije, Italije in Belgije od \$ 18 Versailleske mirovne pogodbe, na podlagi katerega se zamore položiti roko na nemško blago v deželi v svrhu zagotovanja zahteve za vojno odškodnino. Vsled nizkega kurza se danes iz Nemčije veliko uvažuje, posebno stroje, elektrotehnične predmete, papir in knjige, sanitetne in farmaceutične potrebščine, steklo in porcelan, barve, galanterije.

Največje važnosti pa se mora seveda polagati na kar najtesnejše trgovske stike med našimi trgovci, industriji, obrtniki in konsumentom v naši državi. Prva naloga našega udeleženega trojnega naroda je, spoznati svojo lastno moč in to predvsem na polju, ki je prinesla še vsakemu narodu, ki ga je pridno obdeloval, blagostanje, na polju industrije, obrti in trgovine. To nalogo si je kot najvažnejšo nadel »Ljubljanski veliki semenj«. Vendar pa naj ne pospešujejo velesejmijev samo bistvene medsebojne spoznanja, marveč pokažejo naj našim produktivnim krogom tudi, česa nam še manjka in dajejo na ta način impulsi k nadaljnjemu razvoju naše industrije, obrti in trgovine. Posledica tega bo tudi socialno izboljšanje, zamoglo se bo izvežbati in zaposlovati čimdalje več delavskih moči v lastnih podjetjih, državi kot taki se pa isto tako koristi, ker bo vedno manj odvisna od inozemstva.

Da bo pa zamogel Ljubljanski velesejem obvladati vse te ogromne naloge, mu morajo pomagati tudi vsi sloji iz cele naše udeleženice kraljevine, ker le združeno, z veliko mogočnostjo stavbo dela zamoremo pokazati svetu resnico, da je naša industrija, trgovina in obrt že v razvoju in pokazemo, da smo tudi mi Jugoslavlani zmožni organizacije.

Vzgojni pomen velesejmov.

Znano je, kak obseg je dobila moderna umetniška propaganda potom razstav in izložb. Se ni dobrih sto let, ko so posamezni umetniki ustvarjali umotvorje samo po naročilih in jih prodajali posameznim osebam in trgovcem, s katerimi so se spoznali. Pomen umetnosti pa se je razširil preko kroga bogatih ljubiteljev, umetnost je postala obča narodna potreba. Vedno večji so postajali krogi občinstva, ki so se zanimali za umetniške pobude. Danes že lahko govorimo, da je umetnost sestavni del duševnega življenja modernega človeka. Glavni razlog za ta pojav pa leži v sodobni organizaciji umetniške propagande potom razstav in izložb. Tudi v prejšnjem stoletju so poznali posnetke, fotografske odlike slikarskih in kiparskih umetnin, toda njihov učinek je bil mehek, ker je izhajal od mrtve slike, povečini enobarvne, ki ni mogla niti od daleč predočiti notranjega življenja in opojnega vpliva neposrednega stika z izvrznom samim. Na ta način so se učinki umetnin postotierili. Prej so jih bogati izvoljenci in ljubitelji uživali v zasebnih knjižnicah in kabinetih, sedaj so pa potom razstav in izložb dostopne celemu narodu. Druga stran razstavne umetniške propagande pa je gnotne narave. Umetniki razstavljajo svoje umetnine in jih na izložbah prodajajo posameznim interesentom. Na ta način se dvigajo cene umetnin, konkurenca začne voditi okus kupovalcev, skratka, ustvarjajo se nekake razstavne norme tega, kar je lepo in grdo. Umetniške razstave so torej velikanskega vzgojnega, propagandnega in gnotnega pomena za umetnike in občinstvo.

V osnovi enak pomen imajo tudi moderne razstave gospodarskih dobrin, katere imenujemo vzorčne

sejme, sejme vzorcev. Vzgojni pomen vzorčnih sejmov se razteza na sledeče strani: na trgovske, obrtniške in industrijske kroge same, drugič pa na širše občinstvo kot tako. Sodobno gospodarstvo drvi z viharinimi koraki naprej. Po časopisju zaznavamo sicer za novo ustanovljene tvornice in obrti, razpošiljajo se tudi katalogi proizvajanih izdelkov. Toda ogromni proces novega gospodarskega snovanja ostaja širši javnosti zaprt. Sem in tja dobiva javnost malenkostne vpogleds kadar ravno kupi posamezno blago. Nad gospodarstvom kot enoto pa nimamo nobenega pregleda. In vendar je v velikem interesu občinstva, da zazna čimprej za gospodarske novotarije, da najde priliko, na lastne oči videti nove industrijske in obrtniške izdelke. Moderno gospodarsko življenje temelji na vedno rastoči potrebi prebivalstva po novih gospodarskih dobrinah, po novih utehah osebnega in socialnega življenja. Človek potrebuje vedno več, njegova udobnost zahteva vedno več dobrin. Zato je vzorčni sejmi kaj potrebna ustanova, va sama največja potreba sodobnega življenja, da se prebivalstvo poduči o napredku na gospodarskem polju, o novih proizvodih, s katerimi si lahko izboljšuje in olajšuje življenje. To je propagandni pomen gospodarskih razstav z ozirom na široke narodne sloje. Pa tudi za trgovske, obrtne in industrijske kroge so vzorčni sejmi kaj potrebna ustanova. Zlasti po svetovni vojni se je izdelovanje katalogov silno podražilo, pošiljanje vzorcev na ogled se je popolnoma ustavilo. Trgovina preko posrednikov, brez predhodnega pregleda kupljenih predmetov, ne zadošča več. Potreba neposrednega ogleda vzorcev in gospodarskih izdelkov odgovarja konsolidaciji trgovine. Gospodarske razstave kot vzorčni sejmi predstavljajo najmodernejšo organizacijo solidne trgovine in poštenega medsebojnega izmenjavanja blaga. Na razstavnem prostoru so združene celokupne produkcije posamezne dežele. Tukaj se uravnovesi konkurenca, cene se določijo po dejanskih proizvodnih stroških, trgovci vidijo na razstavnem prostoru predmete, ki jih hoče kupiti. To se lahko prepriča o njihovi solidnosti, cenosti in uporabnosti. Pa ne samo to. Na takih vzorčnih sejnih dobe industrijski, obrtniški in trgovski krogi mnogo medsebojnih pobud. Na razstavah se ne vidijo samo izdelani stroji, temveč tudi posamezni deli. Tukaj se razstavljajo najmodernejši izpopolnitve. Vsi izboljški, izumi, novotarije pridejo na ogled. Razstavni prostor predstavlja takorekoč zbirko novih gospodarskih idej, domislekov, novih poti v obrti, industriji in trgovini. Vsak obrtnik, industrijec in trgovec dobi na ta način priliko, seznaniti se z novimi gospodarskimi idejami, biti o vsem poučen, imeti priločen pregled čez delovanje in nehanje gospodarskega življenja okoli sebe. Vzgojni sejmi so velike, moderne prikrojene nadaljevalne šole obrtnika, industrija in trgovca. V tem leži njihov velikanski vzgojni pomen.

Ta vzgojni pomen velesejma pa se še stopnjuje pri narodu in gospodarstvu, ki je šele v povojih, ki se je komaj začelo razvijati. Slovenski narod in njega gospodarski krogi potrebujejo še mnogo šol: mnogo nazornega pouka, kaj vse je gospodarsko pomembno, kaj vse lahko tvori vir gospodarskega delovanja. Ljubljanski velesejem bo imel veliko večji vzgojni pomen, kakor pa recimo pridobitni. Pridobitnost je nekaj enkratnega, medtem ko je gospodarska vzgoja, gospodarski pouk največje važnosti za napredek celokupnega gospodarskega življenja. Medtem ko je pridobitnost in sklepanje kupčij na velesejmu nekaj zasebnega, je vzgojni, nacionalni in ekonomski pomen velesejma nekaj socialnega pomembnega, kar ima tesne zveze z

občo socialno blaginjo, z napredkom gospodarstva kot takega. Zato pozdravljamo v instituciji ljubljanskega velesejma zamisel gospodarskega šolanja, vzgajanja, namenjenega slovenskemu gospodarstvu kot takemu in njega narodu.

Velesejem in konzumenti.

Semenji, ki so igrali v srednjem veku v gospodarstvu nemalo vlogo, nimajo pomena samo za industrijo in trgovino, temveč v veliki meri tudi za malega človeka, za konsumenta. Zlasti še sedaj, po vojni, ko so razmere še vedno zelo razdrapano in ko trpi mnogo držav na oslabiljenju svoje valute.

V dnevnem prometu je konsument kolikortoliko navezan na svojo okolico, kupuje svoje potrebščine večidel pri enem in istem trgovcu. Kajti v privatnem gospodarstvu preostaja malokomu toliko časa in toliko denarja, da bi se zamogel izčrpno informirati o najugodnejših cenah, najboljši kakovosti in kvantiteti blaga in o najugodnejših pogojih nakupa. Navezan je večidel na izložbe v svoji najbližji okolici in na oglase v časopisih.

Te razmere so morda zadostovale za konsumenta le v predvojnem času, ko je bila večina trgovskega sveta in industrije na solidni podlagi, ko so tako trgovci, kakor industriji konkurirali, kdo bo postavil na trg boljše, solidnejše blago za manjšo ceno. Tedaj, ko je še skoro brez izjeme skušal industrijec in trgovec pridobiti ugled svojem podjetju samo z prvovrstnimi produkti, ko so bili špekulantje in podobni škodljivci vsakega gospodarstva bele vrane, je bil konsument malokdaj v zadregi, kam naj se obrne, kje naj kupi. Držal se je izreka: »Dobro blago se samo hvali« — in kmalu je imel najboljšega producenta.

Danes pa je stvar drugačna. Vojna, ki je najhuje pritisnila ob tla narodno gospodarstvo, je uničila mnogo solidnih podjetij, ali pa jih je težko ovirala v njihovem razvoju. Nasprotno se je pa ravno med vojno in po vojni razpaslo v neverjetnih dimenzijah prekupevanje, špekulacija in oderstvo, ponajveč pri ljudeh, ki preje niso imeli o trgovini niti pojma. Gledalo se je le na hiter in velik zaslužek brez ozira na kvaliteto blaga, ki ga tak »trgovec« ponajvečkrat niti videl ni. Ogromni, dostikrat direktno nepošten zaslužki, so omogočili kopičenje velikanskega kapitala v rokah teh pijavk, proti katerim je bil konsument vsled nepoznanja razmer skoraj brez moči. In ta kapital, zbran pri solz in potnih prag konsumentov, je omogočal špekulacije v vedno večjem obsegu; skrivane in kopičenje blaga in potom tega pritiskanje cen navzgor je bila najobčutljivejša posledica.

Staro, pošteno trgovstvo je mnogo trpelo vsled teh špekulantov, tako moralno kakor tudi materialno. Toda šlo je vseeno z malimi nečastnimi izjemami trdno in odločno po začrtani poti in se ni oziralo na vse mogoče ovire.

Vsled teh razmer je danes še vedno zelo težko za konsumente, najti najboljšega in najenergičnejšega producenta, odnosno trgovca. Tu pa se kaže ves pomen velesejmja za konsumente. Tu se nudi vsakomur najboljša prilika, da se brez truda in izgube časa informira o kakovosti, cenah etc. in si s tem prihrani mnogo časa in denarja. Mnogo je sicer obiskovalcev, ki obiščejo semenj samo iz radovednosti, ker se ne zavedajo, kako lepo priložnost zamude s tem. Kajti še samo stvarno opazovanje bo mnoge obiskovalce velesejmja poučilo, kje morajo iskati svoje dobavitelje in kaj smejo zahtevati.

Ali ste že član Jugoslovanske Matice?

ZVONIMIR KOSEM:

Stric Matevž.

Lepšega kraja ni na svetu, kakor je tista tih, s široko reko prepasana ravan, kjer ima svoj dom stric Matevž.

Tam sije solnce tako lepo.

Tam se smehlja nebo, razpeto pod solncem, kakor se smehljajo pod veselimi očmi jasna lica otroka.

Stric Matevž sedi ob reki in lovi ribe. Vsako popoldne je ob vodi s tisto dolgo šibo, na šibo privezano vrvo in trnkom na koncu vrve. Če ulovi kaj dosti rib? Pa še koliko! Vsak večer mu jih speče ženka, da gre stric Matevž sit v posteljo.

Meni se zdi stric Matevž že od nekdaj zagonetka. Prijatelja sva, pa se mnogokrat ozrem nanj nezaupno, kakor na čarovnika. Pravi prijatelji nimajo med seboj nobenih skrivnosti; pogled in smeh strica Matevža

pa sta taka, da nehoti spominjata na tajnosti. Prijezdil včasih na konju po planjavi in se ustavim ob reki — strica Matevža ne nikjer. Stopim v koč in vprašam ženko, kje ima moža. Ženka mi pokaže na reko in skrivnostno vzgiblje z ustnicami —

Toda vsaka stvar ima svoj konec.

Jezdim zadnjič pod visokimi topoli preko planjave. Ko nenadoma sikne iz reke proti nebu brizg, z brizgom kolobar belih pen — iz kolobarja pa se posveti dobro znan mi obraz in dolga roka. Skokoma pridrim k reki in planem s konja. Stric Matevž, moker do kože, sedi sključen pod vrbo in natika na trnek muhe.

»Zdaj vem, stric Matevž —

»Videl si me, ko sem prišel iz vode?«

»Vse sem videl, stric Matevž. O, ne boste mi več utajili svoje skriv-

nosti! pri povodnem možu ste bili —

Zopet brizg iz reke.

In tisti hip naju zagrne voda obadva, strica Matevža in mene.

»Neprenehoma danes brizga in me kliče k sebi,« mi reče v globini reke stric Matevž. »Obljubil sem mu nekoč, da mu pripomorem do bogatega plena, in prav danes hoče imeti ta plen. Da bo lov uspešnejši, sem vzel seboj še tebe —

»Kakšen plen hoče imeti povodni mož?«

»Videl boš sam...« se mi nasmehe stric Matevž, in pred nama se zablikajo široka okna kristalnega gradu. »Pa stopiva v grad!«

Joj, koliko zlatih ribic z dematnimi kronami straži grad povodnega moža! Toda vse pozna strica Matevža, vse se nama umaknejo, ko stopiva čez visoki prag.

Dvorana za dvorano — vse v blesku.

Joj, koliko razkošja, koliko bogastva!

V zadnji dvorani čepi za oblo mizo povodni mož. To vam je dečko! Ves je zelen od nog do glave. In kako zeleno gleda! Z desno šapo si maši usta z jedjo in pijačo, z levo pa si čohlja brado.

»Dobro tek, bratec!« pozdravi stric Matevž. »Pripeljal sem s seboj prijatelja, kaor vidiš...«

»Sedita!« povabi povodni mož, oblizovaje svoj šapi. »In pija in jeta! Potem gremo na lov —

Prisedeva.

Pa naširoko vzplamtijo oči povodnega moža in njegova roka se izproži proti meni:

»Zašel si v past. Ne izpustim te!«

Od zadaj stric Matevž:

»Lov je končan —

Odskočim od mize:

»Stric Matevž, prijatelj — kaj naj vse to pomeni?«

A stric Matevž se samo smehlja:

»Prijatelj? Od kdaj? ... Ali me še zdaj ne poznaš?«

Pogledam in vidim: tudi njegove oči se bliskajo zeleno, tudi njegova koža je zelena kakor koža povodnega moža —

Pet minut pozneje plavam vrhu reke, v obzaru solnca, pa še vedno slišim strica Matevža, kako se pogovarja globoko pod menoj s povodnim možem:

»Kako škoda, da nama je ušel! Prekanil ga bom drugič. Saj ne učim na zemlji zaman, da je življenje resno, da smo pod solncem vsi prijatelji!«

Da bi bila to samo bajka in ne resnična povest, ljubi moj!

K našim oglasom.

Obiskovalcem velesejma priporočamo v prvi vrsti sledeče naše domače trgovce:

Hotel-restavracija Bellevue, prvo vrstno vino, dobra kuhinja, klavir, Josip Adamič, vrvarna, Domžale, s podružnico v Kamniku.

Kolinska tovarna Ljubljana.

Kavarna Prešeren, Ljubljana, Marijin trg.

Potočnik, specialna krojačnica za dame in gospode, Šelenburgova ul. 6/1.

Kalaš, slaščičarna, Ljubljana, Židovska ul.

Kavarna »Central«, Ljubljana, poleg jubilejnega mosta, Stefan Mikolič.

Kavarna »Jadrans«, Breg.

Produktivna zadruga pleskarjev, sobo in črkošlikarjev reg. z. z. o. z., Ljubljana, Gosposka ul. 4.

Orient, d. d., kr. dvorna špedicija, Ljubljana, Sodna ulica 3, tel. 463.

Restavracija »Zlatorog«, Ljubljana, Gosposka ulica.

Kunc Franc, fotografski atelije, Ljubljana, Wolfova ul. 6.

Zvezna knjigarna, Ljubljana, Marijin trg 8.

F. Ostreljč, manufakturna trgovina, Ljubljana, Vegova ul. 2.

Franc Brumat, manufakturna trgovina, Ljubljana, Mestni trg 25/1.

Karel Prelog, trgovina bombaza, sukanca itd., Ljubljana, Stari trg 12.

Maček, konfekcijska trgovina, Ljubljana, Aleksandrova cesta 3.

Tribuna, tovarna dvokoles in otroških vozičkov, F. Batelj, Ljubljana, Karlovska cesta 4, Zvonarska ulica 1, trgovina Stari trg 28. Edina te vrste v Jugoslaviji in njen cilj je »Brez truda ni kruha«.

Tovarna je opremljena z najmodernejšimi stroji in tehničnimi pripomočki za najnatančnejšo izdelavo. Ima posebne oddelke za emajliranje z ognjem, brusilnico, pobakiranje in poniklanje. V kratkem času obstanka je vdobilo novo podjetje odjemalce iz cele države SHS. Poseben oddelek sprejema v popolno popravilo dvokolesa, otroške vozičke, šivalne kakor tudi vse v mehanično stroko spadajoče stroje itd. Podjetje ima v zalogi vsakovrstne strojne dele in pneumatike. Lastne izdelke razstavi podjetje v paviljonu F št. 152, na kar občinstvo posebej opozarjamo. Ceniki franco.

B. Suttner (imetnik Henri Maire), Ljubljana, Mestni trg 8. Prvo vrstna specialna trgovina z urami. Lastne tovarne ur znamke »Iko« v Švici.

Oblačilnica za Slovenijo, Ljubljana, Sritarjeva ul. 5. Manufakturna malo in veliko. Izključno prvo vrstno angleško in češko blago.

Josip Stadler, tovarna stolov in lesnih izdelkov, Ljubljana, Sodna ul. št. 11. Prvo vrstno blago. Na sejmu paviljon F 151.

Žužek, Ljubljana, Sodna ul. 11. Zastopnik avtomobilnih trvdik Fiat; avtomobilne potrebščine.

Gospodarska zveza, Ljubljana. Veliko importno in eksportno podjetje. Na velesejmu lastni paviljon.

Orbis, tržišče vzorcev industrijske robe d. d. v Zagrebu, Paromlinska ul. 1. Patentirana novost »Olso« peč za kopalnice, zelo racionalna uporaba kurjave. Na ljubljanskem velesejmu H. 280.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana, Prešernova ul. 50 v lastnem poslopiu. Zelo znan denarni zavod z najširšimi zvezami. **Assicurazioni Generali** v Trstu, generalni zastop za Slovenijo v Ljubljani, Marijin trg, Sv. Petra cesta, zelo razširjena stara zavarovalnica.

Slograd, slovenska gradbena in industrijska d. d., Ljubljana, tovarna Keršič. Prvo vrstno daleč znano gradbeno podjetje, gradbena vodstva v Kranju, Trzinu in Logatcu.

The Rex Co., zastopstvo prvo vrstnih svetovnoznanih pisalnih strojev in razmnoževalnih aparatov.

Prva jugoslov. barvarila, krznarstvo in strojilnica P. Sanko, krznar, Glinice 230.

M. Kuštrlin, Ljubljana, Rimska c. 2; Maribor, Beograd. Tehnično in elektrotehnično podjetje, zaloga vseh vrst gumij, kolesne in avtomobilne pnevmatike etc.

Ralph F. Richter, Subotica VI. Velika zaloga čevljev, gornji deli, stroji za tovarne za čevlje.

Herman Hary i sin, Varaždin. Bogata zaloga vseh vrst kož in čevljskih potrebščin.

Indus d. d. preje Carl Pollak, tovarna usnja in usnjatih izdelkov. Kranj, Ljubljana, Sv. Petra c. 68, Vrhnika. Staro, obsežno in solidno znano podjetje.

M. Bartl, galanterijsko in modno blago.

Brata Antičević, uvoz in izvoz dalmatinskega vina iz lastnih vinogradov. Dalmatinsko olje. Zaloga: Pivce, Jelsa, Plaža, otok Hvar, Dolenji Logatec.

Jadranska banka, Beograd. Največje in najsigurnejše bančno podjetje v Jugoslaviji. Izborne zveze z vsemi svetovnimi tržišči. Afilirani zavodi v Nem. Avstriji, Italiji, Ameriki.

Slavenska banka d. d. Zagreb-Beograd, podružnica Ljubljana. Afilacije v Budapešti, Splitu in Wenu. Agencija v Argentini (Buenos Aires). Podružnice v vseh važnejših krajih države.

Ivan Jax in sin, Ljubljana, Gosposvetska c. 2. Šivalni stroji za pletenje, pisalni stroji, kolesa. Lastna mehanična delavnica, znana že od nekdaj po svojem strokov. vodstvu.

politiko, da se jim olajša in pospeši dovoz, da ne bode blago iz Banata hodilo 4 do 10 tednov in še več, ko more priti v 6 dneh, so ostale neupoštevane. Kako je z davki in davčnimi olajšavami, dokazuje primer, da se je neki zadrugi na podlagi vsestranske objektivno sestavljeni bilanci predpisalo od 100.600 K čistega dobička okroglo 115.000 K davkov, kateri znesek je morala zadruga vkljub pritožbi tudi plačati.

Da je pri takem »podpiranju« zadrug tem nemogoče uspešno delovati proti draginji, bo pač vsakdo razumel. In vendar zakon popolnoma pravilno predvideva zadrug kot en faktor, ki je v prvi vrsti sposoben in tudi zmožen draginjo ublažiti.

In ta zakon tudi razločno določa zadrugam, ki se bavijo s prehrano nižjih slojev, razne podpore in ugodnosti. Zakaj se torej teh podpor dejansko ne prizna? Zakon se mora upoštevati in izvajati od vsakogar, tudi od g. ministra samega in tudi tedaj, če bi bil vsled tega neprijetno prizadet kak njegov prijatelj ali celo

on sam. Zato ne moremo odobravati one malomarnosti, in neupravičljive obzirnosti od gotovih krogov špekulantov, ki se hoče po sedanjem načinu pobiranja draginje uveljavljati ravno od vlade.

Či minister za socialno politiko je dolžan, ako noče biti sokriv draginje in njenih posledic, da na ministrskem svetu dne 5. t. m. odločno nastopi za strogo in brezobzirno izvajanje določb gori navedenega zakona.

Zadrug, ki se bavijo z oddajo živil in živinskih potrebščin nižjim slojem, naj se podpre s potrebnim obratnim kapitalom, vračljivim v daljši dobi. V ta namen naj služi zvišana carina na izvoz živil. Oproste se naj davkov, osobito davka na poslovnii promet, znižajo dovozni stroški in se poskrbi za točen in nagel dovoz blaga. Obenem pa naj vlada tudi ustvari primerno kontrolo nad zadrugami, da te muđenih ugodnosti ne bodo zlorabljale v špekulativne namene.

Dnevne vesti.

— Dobrodošel gost. V četrtek zvečer je prišel v Ljubljano nenadoma g. Jakob Altmaier, berlinski dopisnik velikega angleškega lista »Manchester Guardian«. Imenovan gospod bo obiskal v spremstvu g. H. Wendla par naših krajev in se informiral o naših prilikah. Pozdravljamo draga gosta od srca z željo, da odnese od nas najboljše utise.

— Uprava »Jugoslavije« išče vsled obolenosti doseadanega inkasanta primernege človeka, za to službo, ki bi jo vrši začasno do odzdravitve prejšnjega.

— Na ljubljanski univerzi bo vpisovanje od 1. do 9. oktobra. Zimski semester bo trajal od 1. oktobra 1922 do 15. jan. 1923. Rektor je prof. dr. Aleš Ušeničnik, prorektor pa prof. dr. Gr. Krek. Dekan so: na filozofski fakulteti prof. dr. Fr. Kidrič, na juridiki fakulteti prof. dr. Rado Kušej, na medicinski fakulteti prof. dr. Zdenko Frankberger, na tehniški fakulteti prof. dr. Rikard Zupancič, na teološki fakulteti prof. dr. Jostp Srebrnič. V letnem semestru 1922 je bila na naši univerzi 1114 rednih in 48 izrednih slušateljev ter 12 rednih in 17 izrednih slušateljic. Univerza je ravnokar izdala seznam predavanj za zimski semester 1922-23.

— Akademiki in abiturijenti, ki žele pisмено informacijo o študiju na univerzi v Ljubljani, o podporah za bodočo šolsko leto, o akademskem kolegiju (domu), o vpisovanju na univerzi, naj se tozadevno obrnejo na Jugoslovansko akad. društvo »Triglav«, podružnica v Ljubljani, univerza. Za odgovor je priložiti znamko. Kdor pa se želi osebno informirati v teh vprašanjih, se naj oglasi pri predsedniku J. A. D. »Triglav« tov. Mejaku oz. podpredsedniku tov. Hočevarju, v Akad. Kolegiju, Kolodvorska ulica 22. — Odbor JAD »Triglav«, podružnica Ljubljana.

— Na državni trgovski akademiji v Ljubljani se vrši vpisovanje v I., II. in III. letnik od 11. do 14. septembra, vpisovanje slušateljev za abiturijentski tečaj pa do 2. oktobra. Ravnateljstvo in učni prostori se nahajajo v II. nadstropju Srednje tehniške šole, Askerčeva ulica.

— Sprejem mladeničev v strojno šolo vojne mornarice za vojno zrakoplovstvo v Djenoviču (Boka Kotorska). Po naredbi ministrstva vojne in mornarice z dne 16. marca 1922, št. 5515, se sprejme meseca septembra 1922 dvajset (20) mladeničev v strojno vojno mornarico za vojno zrakoplovstvo v Djenoviču (Boka Kotorska) kot učence, ki bodo po končani 18 mesečni šoli kot tehnično osebje dodeljeni vojni avijaciji. Več je razvidno iz razglašja na mestnem magistratu in na Mestnem domu.

— Prisilne upokojitve učitelstva ne bo. Splošno se je govorilo, da bodo s sankcijo nove pragmatike upokojeni vsi učitelji, ki imajo predpisano število let. Sedaj pa se poroča iz Beograda, da letos pristilnih upokojitev ne bo, temveč le na izrecno prošnjo učitelstva.

— Pol milijona rubljev za vozno karto. Nove cene za osebni promet znašajo med Moskvo in Petrogradom 512.000 rubljev, iz Moskve in Kijeva 603 tisoč rubljev, Moskve in Minska 560 tisoč rubljev.

— 300 mest istege imena. Tudi v naši državi imamo več mest in krajev, ki nosijo isto ime. Brezdomno pa nosi v tem rekoru Čehoslovaška. Tam imajo n. pr. 300 mest z imenom Lota, 100 z imenom Anjezd, 80 Buk, 40 Podol, 28 Poč, 17 Brod in 15 Bistric.

— Kaznovane banke. Zaradi nedovoljene prodaje deviz in valut so kaznovane sledeče zagrebške banke: Diskontna banka na 300.000, Gluckova banka na 300.000, Severjeva banka na 300.000, Union banka na 200.000 in Merkur na 200.000 Din, skupno torej na 1 milijon 300.000 Din ali 5 milijonov 200.000 K. Finančni minister je obsodbo že podpisal.

— Potovalni košarski tečaj za Slovenijo v Ljubljani (Tehniška srednja šola). Vpisovanje na tem zavodu se bo vršilo dne 14. septembra, redni pouk se prične dne 15. septembra t. l. ob 8. Košarski tečaj za ljudskošolske učitelje za rokotorni pouk na osnovnih šolah se prične dne 2. oktobra

1922. Vsa podrobna pojasnila daje vodstvo tečajev.

— V Piberku je umrl notar Val. Schwarzl, strupen sovraznik Slovencev.

— Pegavi legar se je pojavil med vojaštvom v Prizrenu. Ministrstvo za narodno zdravje je ukrenilo vse potrebno, da se bolezni ne razširi.

— Ker je koruzo kradel na postaji v Bohinjski Bistrici iz zaprtega vagona in napravil s tem škodo 1423 kron, je bil obsojen Janez Stare na 6 tednov težke ječe.

— Ukraden kolo. Ivanu Benčini pri D. Marliji v Polju je neznan tat ukradel 4000 kron vredno kolo.

— Huda ženska. Marija Miš iz Gorjup je meseca junija t. l. nahučila ondotnega orožnika Pavla Lavriha: »Orožnik, meni brada gor viš, tebi pa dol. Sam te bodi! Skandal zate, ker si orožnik! Za te lepe pozdrave bo morala korajžna ženska plačati 50 Din kazni!«

— Težka nesreča na železnici. Pretečni teden sta se prevrnila dva vagona na progi Smederevo—Vrana. Ta nesreča je zahtevala 6 človeških žrtev, večje število potnikov pa je bilo več ali manj ranjenih.

— Umrla je včeraj na Pristavi pri Rogatcu veleposelstnica gospa Marija Suppanz v visoki starosti 85 let. Blag ji spomin!

Ljubljana.

— Naš finančni delegat z. dr. Šavrih bo baje imenovan za generalnega ravnatelja posrednih davkov, ker slovi v finančnih krogih za prvo vrstnega strokovnjaka.

— I. jugoslovanski vsesokolski zlet v Ljubljani. »Kino Tivoli« predvaja od 4. do 6. septembra film I. jugoslovanski vsesokolski zlet v Ljubljani, kateri vsebuje izvanredno zanimive posnetke. »Kino Tivoli«.

— Historična razstava slovenskega slikarstva se odprla danes 3. septembra ob 11. uri v Srednji tehnični šoli (Obrotni šoli). Za obisk velja vsaka vstopnica II. ljubljanske velesejma.

— Razstava ženskih ročnih del »Osvetljenega zavoda za žensko domačo obrt« v Ljubljani, Turjaški trg 6-11 se vrši v času velesejma vsak dan od 8. do 12. dopoldan in od 2. do 5. popoldan. Vstop prost.

— Mestni gasilski urad. Pri mestnem magistratu se je osnoval mestni gasilski urad. Uradni prostori so v Mestnem domu, ter so uradne ure za stranke od 11. do 12. ure vsak dan. V področje tega urada spada požarna policija, gasilstvo, kontrola požarnovarnostnih naprav v tovarnah, gledališčih, zavarovanje gasilcev itd. Gasilski urad ima sedaj 1 večbalno gasilsko, 6 gasilcev in 2 telefonista. Prvi gasilni avto bo dogotovljen koncem septembra t. l., koncem novembra pa pride motorna brizgalna. Vodstvo gasilskega urada je prevzel gasilski nadzornik Janez Kolesa.

— Iz poštne službe. V pokoli je stopila postarica 4. r. gospa Marija Rifelj, roj. Dimc, ki je službovala zadnja leta v Ljubljani na glavni pošti.

— Evangelijska služba božja se vrši danes ob 10. uri dopoldne v evangelijski cerkvi na Gosposvetski cesti.

— Vsa čast onim ljubljanskim mesarjem, ki še vedno prodajajo goveje meso po 34 do 36 kron kg. Iz tega je razvidno, da so med ljubljanskimi mesarji še vedno vse hvalje vredni ljudje, ki se zadovolje s razmeroma bolj malim dobičkom. To si bomo dobro zapomnili.

— Posebno srečni so stanovalci neke hiše na Mestnem trgu, kjer stanuje v drugem nadstropju neka zagrizena kočevska vdova s svojim sinom, ki sta se vedno nepovoljno izražala o naši državi. Sinko je nadut nemškutar, večni študent, ki od jutra do večera nima drugega dela, kot da škriplje po goslih svoj »cigu-migu«. Pa če bi že znal, bi bilo njegovo igranje dobrodošlo. Toda stanovalci hiše neprestano tarnajo nad tem neznosnim škripanjem in piščetih vrstic, ki ljubljano čez vse, ne more niti po kosilu popoldne ujeti pol trice sladkega spanja. Če je nemškutarjem v Ljubljani res neprijetno, naj se napotijo v blaženo Avstrijo, kjer bodo v tolažbo lačnim želodcem lahko neovirano svirali svoj »cigu-migu«, nas naj pa s svojo nezmožnostjo

nikar ne nadlegujejo. Stanovalci dotične hiše na Mestnem trgu jim bodo za izselitev odkritosrčno hvaljevali, še bolj pa dotični dčmačin, ki se bo lahko iz barak preselil v njihovo stanovanje.

— Pričetek šolskega leta na mestnih otroških vrtcih. Na mestnih otroških vrtcih na Zaloški cesti št. 1 in v Cerkveni ulici št. 21 prične se šolsko leto 1922-23 v petek dne 15. septembra 1922. Vpisovanje se pa vrši v četrtek dne 14. septembra 1922 ob devetih do dvanajstih dopoldne.

— Kanarček je ušel. Ima temno prago na glavi, na vratu in na perutnicah. Dotičnika, ki bi ga našel, prosimo, da ga prinese proti dobri nagradi v prvo nadstropje nad Narodno kavarno (Krapeš).

— Tatvine v gostilni. V Novakovi gostilni na Rimski cesti je bila te dni ukradena modra jupa.

— Neznana utopijanka. Iz Grubarjevega kanala v Štepanji vasi so pretečeni četrtek potegnili približno 60 let staro utopijenko, ki je bila obuta v črne nogavice in črne suknene čevlje. Na sebi je imela bluzo iz težke črne svile. Perilo ima monogram D. Kdor bi jo pogrešal, ali pa bi vedel kaj natančnejšega o njej povedati, naj se zgasi pri cerkveniku Potokarju v Štepanji vasi.

Maribor.

— Lastni dom. Za državne namene je Jutri dne 4. t. m. se vrši ob 5. popoldne v sobi okrajnega glavarja sestanek državne nemeščencev zaradi ustanovitve stavbne družbe »Lastni dom«.

Na drž. realci v Mariboru se odprlo šolsko leto 1922-23 v četrtek 14. septembra s skupno službo božjo v stolni cerkvi.

— Dne 15. sept. ob 8. zjutraj redni pouk.

— Priglasitve novih učencev za I. razred v ponedeljek 11. sept. od 9. do 12. v p. sarni.

— Začetek sprejemnih izpitov za I. razred v torek 12. sept. ob 9.30 m. — Vpisovanje lanskkih učencev zavoda v I. do VII. razred v torek 12. sept. v dotičnih razredih od 8. do 10. dopoldne. — Ponavljanje in naknadni izpiti od 11. do 13. septembra. Za te izpite se je treba pravočasno oglašiti pri dotičnih gg. razrednikih in upraviteljih. — Vsa druga pojasnila so na objavi desk zavoda.

Pričetek šol. leta 1922-23 na državnem moškem učilišču v Mariboru. Na tem zavodu se vrši vpisovanje v vadnico in v I. letnik v ponedeljek, dne 11. septembra. Novi gojenci v višje letnike se sprejmejo, v kolikor to dopuščajo prostori, v torek, dne 12. septembra popoldne. Bivši gojenci in gojenke zavoda se vpisujejo v sredo, dne 13. septembra od 10. do 11. Ravnateljstvo.

Tretje porotno zasedanje se začne sredi t. m. Na vrsto prideta tudi dva slučaja iz področja celjskega okrajnega sodišča ter vsled tega odpade porotno zasedanje v Celju.

Cene podpatom so v enem dnevu poskočile od 320 na 429 kron.

Uboj v pijanosti. V bolnici je umrl 70-letni Ant. Srenšek vsled ran, ki mu jih je prizidal pri fantovskem pretepu v Školah pri Pragerskem Janez Kmetec z nožem. Nesrečna posledica pijančevanja.

Samomor. Poročalo se je, da je izginila uradnica Jadranske banke Elza Wetzelbach. Sedaj so potegnili mrtvo iz Drave. Pri železniškem prečraru na Falt je skočila z visoke navpične skale v Dravo. Samomor je izvršila vsled nesrečne ljubaznosti.

Celle.

Srbski kmetje pridejo v Celle v nedeljo 10. septembra. Ena tretjina ostane v Celju, ena gre v Zalec ena pa v Soštanj. Zvečer imajo v Celju skupno večerjo. V ponedeljek se odpeljejo v St. Jur ob juž. želi.

Zglasitev vojnih obvezancev letnikov 1872 do 1900, ki so služili v bivši avstro-ogrski monarhiji v vojni mornarici. Mestni magistrat celjski razglašja, da se morajo vsled dopisa komande vojnega okrožja Celje zglastiti pri mestnem magistratu najkasneje do 6. sept. t. l. vsi na mestnem osemletju stanujoči vojni obvezanci letnikov 1872 do 1900, ki so služili v avstro-ogrski monarhiji pri vojni mornarici. Zglastiti se imajo med uradnimi urami od 9. do 12. ure v sobi št. 9. Kdor bi se ne prijavil, bo predpistih najstrožje kaznovan.

Sadna razstava se vrši v Celju od 8. do 15. oktobra t. l. v Narodnem domu.

Obranje zgodnjega golding-hmella je v Savinjski dolini končano. Obranje poznega hmella bo končano v prillčno enem tednu. Hmella je veliko manj, kakor so ga hmellarji pričakovali in so isti z množino nezadovoljni. Kupčija s hmelljem je slaba in se plačuje kg po 120 K.

Novo trgovino z manufakturnim blagom sta v Aleksandrovi ulici otvorila Fr. in J. Meško.

Deževno vreme so dobili minule dni po naših krajih.

Na deški okoliški šoli v Celju se prične novo šolsko leto dne 14. sept. s službo božjo ob 8. uri. Dne 15. septembra se prične redni pouk. Vpisovanje novo vstopilnih učencev se vrši dne 11., 12. in 13. septembra v šolski pisarni v Razlagovi ulici.

Stalno je vpojojen g. Friderik Prestigier, kancelist pri okr. glavarstvu v Celju.

Novo obrtne zadrug. Vlada je odobrila pravila »Obrtne zadrug pekov, slaščičarjev in medicinarjev v Celju« ter »Trgovskega gremija za okoliški okr. glavarstva Celje izvenšči« sodni okraj Laško v Celju.

— Pripravlja se ustanovitev še več novih obrtnih združenj.

Draginja in ministrstvo za socialno politiko.

Dne 5. t. m. se sestane ministrski svet, ki bo razpravljal o protidraginjskih ukrepih. Draginja se v naši državi »pobija« že od njenega rojstva. Uspeh tega »pobijanja« je ta, da je draginja čedalje občutnejša, da zavzema čedalje širše plasti in v vsakim dnevom huje razpalja ljudsko nezadovoljnost. To je posledica tega, ker oni krogi, ki so poklicani, da bi proti draginji resno nastopili, nimajo zato niti resne volje, niti moralne odločnosti.

Dne 17. junija 1921 je izdal minister za socialno politiko dr. Kukevec »Uredbo o pobijanju draginje živinskih potrebščin in brezvestne špekulacije«. Ta »Uredba« je bila od kralja podpisana in je torej zakon.

Clen 1. in 2. tega zakona se glasi:

»Clen 1. Minister za socialno politiko skrbi za to, da je prebivalstvo krajčevine v zadostni količini in po zmernih cenah založeno z živinskimi potrebščinami.

Za živinske potrebščine po tej uredbi se smatrajo: hrana (semkaj spadajo tudi živali, namenjene za klanje), obleka, obutev, kurjava, razsvetljava in mlo kakor tudi material za izdelovanje teh predmetov.«

Clen 2. Da se doseže namen, razložen v prejšnjem členu, uporablja minister za socialno politiko po potrebi te-le odredbe:

1. podpira vzdrževanje doseadanjih in otvarjanje novih prodajalnic otrošnih zadrug in samoupravnih teles, po potrebi pa tudi ustanavlja državne prodajalnice;

2. posreduje pri pristojnih ministrstvih glede olajševanja prometa z živinskimi potrebščinami tako glede prevoza kakor tudi glede pobiranja raznih davščin;

3. odpravlja nepotrebno posredovanje med proizvajalci in potrošniki;

4. izdaja odredbe občinskim sodiščem za pobijanje draginje (člen 17.), da ustanavljajo najvišje cene (maksimiranje) najvažnejšim vrstam potrebščin; in

5. zaprečuje nakopičevanje potrebščin po skladiščih kakor tudi vse druge postopke, ki bi namerjali podražiti živinskih potrebščin.«

In kaj je tozadevno storil minister za soc. politiko tekom celega leta, odkar je bil objavljen ta zakon za protidraginjske ukrepe? — Prav ničesar! Niti lansko jesen, niti letošnje pomlad se ni izvršila nabena predpriprava, da bi se vsaj ob letošnji žetvi revno ljudstvo zagisuralo s potrebno in ceno moko in z drugimi poljskimi pridelki in živili. To znači skrajno malomarnost ministra za socialno politiko. Če se ta gospod poljedelskega ministra Pucija, ki baje v vseh teh vprašanjih odločno nasprotuje in dela iz njih »vladna« vprašanja za svojo osebo in svojo stranko, to še ni razlog, da bi moral radi tega v svojih zahtevah za pomoč revnim slojem odnehati minister za socialno politiko. Naj pa tudi on napravi pri svojih zahtevah »vladno« vprašanje. S tem bode vsaj pokazal, da se nalog in dolžnosti, ki mu jih nalaga njegov urad, nesebično zaveda.

Povdarjamo, da se je vkljub jasno izraženim določbam čl. 2., kako je treba podpirati zadrug, da bodo mogle služiti svojem dobrodelnemu namenu, te določbe od ministrstva za socialno politiko popolnoma preziralo. Zadrugam, ki se bavijo z oddajo živil in ki so dobile svojčas od vlade brezobrestno posojilo za svoje obratovanje, se je to posojilo po objavi gorečnega zakona kot v zasmeh vse resnosti — odpovedalo, ustanovile se niso po zakonu predvidene nove zadrug, vse opetovane prošnje, opirajoče se na ta protidraginjski zakon na ministrstvo za socialno

Priljubljenost okoljskih občin Mariboru.

Ko je prevzel prvi mariborski jugoslovski župan svoje posle na magistratu, se je prve čase mnogo govorilo o njegovi akciji za priključitev bližnjih okoljskih občin mestu. Če se ne motimo, je g. župan takoj splošno tudi storil potrebne korake na merodajnih mestih, da bi se ta akcija izvršila čimprej. Od tistega časa pa je vse tiho in najbrže sam g. župan ne ve prav nič več, v kakem stadiju se nahaja sedaj ta zadeva, kakor vsak drugi Mariborčan ali pa okolčan. Najbrže je vse splavalo po vodi, ali pa kje obšlo, kar se tako rado primeri raznim akcijam posebno še v — Mariboru.

Zakaj se je mestni župan zavzel tako odločno za okoljske občine in jih je hotel spraviti čim prej pod mesto?

O tem se ni takrat razpravljalo v časopisu prav nič. Pač pa se je tem več govorilo in ugrlabo. Dejstvo je, da so se nekateri okoljski veljaki takrat precej hall in pričakovali, da se to v kratkem zgodi. Ta strah je bil za nje opravičen. Zakaj prišli so v občinski upravi do moči, o kateri pod prejšnjim avstrijskim režimom še sanjali niso. Od naše države pa takrat niso niti najmanj pričakovali, da jih bodo tako hitro posadila na kupa. S priključitvijo pa bi bilo konec njihove moči in časti. Četudi so bili silno ponosni na svojega somišljenika upana v mestu, vendar so bili trdno odločeni, braniti svoje komaj pridobljene položaje, če treba do skrajnosti. No, to tega pa še ni prišlo in vsekakor bodo še jako desti vode steklo po Dravi, preden pride kljub sedanjim agilitetnim mestnega župana v tej zadevi do priključitve.

Bre zdvoja je, da so okoljske občine Tezno, Studenci, Podbrežje, del Lajstberga in Krčevine tesno spojene z mestom. Vsak tujec jih prištevaja k predmestju, ki je združeno v isto upravno celoto. Saj ni niti zdaleka med mestom in okoljskimi občinami take očitne meje, kakor je n. pr. med Ljubljano in Šiško. Še marsikak domačin ne ve, kje se pravzaprav mesto konča in začne okolica. Vred tega je popolnoma naravno, da se bodo morala izvršiti združitve prej ali slej. Temu naravnemu razvoju mesta, se je možno, nekaj časa ustavljati, a preprečiti ga ne bo mogel nihče.

Prav tako pa je očitno, da se bodo okoljske občine upirale priključitvi z vsemi silami tako dolgo, dokler se bodo pač moglo. To pa ne toliko iz strankarsko političnih ozir, ker bi jim bila taka priključitev dobrodošla, ker bi zagotovila internacionalcem za dolgo vrsto let absolutno večino v občinskem zastopstvu. To menda ni bil tudi ravno zadnji vzrok, da se je sedanj župan tako zavzel za priključitev. — Upirale pa se bodo tembolj iz gospodarskih ozir, Zakaj mesto ne more nuditi v sedanjem desolantnem položaju okoličanom prav ničesar — razen višjih davkov. Saj niti ne zmore urediti lastnega gospodarstva, kaj šele, da bi nudilo okoličanom kako pomoč. Katerokoli panogo javnega gospodarstva pogledamo, povsod vidimo, da se komaj komaj še vzdržuje in da bodo potreba še prav velikih investicij v doseglo izpopolnitve vsaj tako daleč, da bi bilo količinski dostojno velikega obmejnega industrijskega mesta. To opazimo pri vodovodu, kanalizaciji, plinarni in vseh drugih napravah.

Tu bodo še treba šteti velike vrote, in ni bila slaba kalkulacija, da naj bi pripomogle k temu tudi okoljske občine, ki imajo kolikortoliko za svoje razmere urejeno občinsko gospodarstvo in izhajajo z manjšimi stroški.

Edino, kar bi mogoče sedaj mesto nuditi okoličanom, bi bila policija, pa še ta je dr. župan. Zlasti ob sobotah in nedeljah ponoči bi bila policija v okolici prav potrebna pa ne samo za okoličane, ampak prav toliko, če ne še bolj, za — Mariborčane.

Iz vsega tega razmišljanja je razvidno, da bodo Mariborčani in okoličani še dolgo vrsto let gospodarili vsak sam zase, kakor bodo vedeli in znali. Kljub temu pa jih bodo naravn razvoj razmer slednjič prisilili k združitvi.

Shod NSS v Celju.

Kakor smo že poročali, se je vršil v Celju 26. avg. slajno nspeli shod Narodno-socialistične stranke. Sprejeta je bila sledeča resolucija, ki jo prinašamo v celoti šele danes, ker nam je primanjlovalo prostora.

Resolucija.

sprejeta na javnem shodu Narodno-socialistične stranke v Celju, dne 26. avgusta 1922.

2. ozirom na vedno hujše se dvigajočo draginjo ter radi tega nastalih neznosnih življenjskih in gospodarskih razmer neizmerno in množično proletarijata osebno javnih namestencev nižjih kategorij, zahtevamo:

1. takojšnjo ukinitve izvoza vseh vrst žita, živine, mesa, masti, laje in krompirja, dokler ni docela krit domaći konzum, da se omeji katastrofalni padec denarja, oziroma sboljša njegova veljavnost, naj se plačuje izvoženo blago zgolj v dinarjih, ki si jih naj izvozniki nabavijo le v inozemstvu, nikdar pa ne na domačem trgu.

2. drž. uslužbenci in upokojenci ne morejo pri sedanjih službenih prejemkih niti daleko kriti najnujnejših življenjskih potrebščin; pod dnevno rastočo, neznosno draginjo vidno mirajo njihove rodbine, osebno ne-odolna deca; nižjih javnih uslužbencev — rodbinskih očetov pa se polneča obupa, ki je skrajno že tudi samomor.

Ob 12. uri kličemo po nujni in izdatni odločbi: odločno zahtevamo 100 odstotno zvišanje osebnih in rodbinskih doklad s pravovelnostjo 1. julija 1922 ter izvršitev Celja, ki je dokazano najdražje mesto v Sloveniji in ki spada med najdražje kraje v državi sploh, v I. drag. razred.

V bodoče veljaj načelo, da se draginski doklade uravnajo — po gibilnem sistemu, avtomatično po vsakokratnih tržnih cenah najvažnejših življenjskih potrebščin. V to svrhu naj se določi mešana komisija, katere polovico imenuje vlada, a drugo polovico konzumenti osebno drž. uslužbenci in delavstvo, ki naj vsaj vsaki drugi mesec določi, oziroma ugotovi tržne cene.

3. takojšnjo brezposojno ukinitve maksimalnih rodbinskih doklad za nižje drž. nameščenke po čl. 28. zakona o draginskih dokladah civilnih in vojaških drž. uslužbencev in upokojencev z dne 28. febr. 1922 ter zanesljivo izplačilo vseh zastalnih doklad od dneva ukinitve t. j. s 1. majem 1922.

Kriviča, ki se godi nižjim drž. uslužbencem upije do neba po odpomoči, ker se je maksimaliranje uvedlo brezposojno. Ako ne bode v najkrajšem času pomoči, bodo posledice vsled edine krivde vladine brezbriznosti do nižjih slojev jugoslovanskega proletarijata, nepregledne.

4. brezposojno izplačilo rodbinskih doklad vsem drž. uslužbencem ne glede na višino predpisanih neposrednih davkov, ker imovina taiste, osebno nižje javne nameščenke le obremenjuje, oziroma ne zudi nikakih drugih stranskih dohodkov ali pa kaže tako malenkostne dohodke, da niso ti v nikakem razmerju napram izgubi na rodbinskih dokladah.

5. takojšnjo ukinitve 10 % odbitka od osebnih draginskih doklad za Savež nabavljanih zadrž, ki je vrzel drž. nameščenke in upokojence na skrajni rob propada. Zahtevamo pa nespornost, da se sedaj drž. uslužbencem v Sloveniji odtegnjeni denar vrne in takoj nakaže nabavljanim zadržugam v Sloveniji.

Občinska razsodišča za pobljanje draginje naj se zopet uvedejo, kojih energično delovanje je prvi predpogoj, da se prepreči sicer nesodepno naraščanje draginje.

Sokolstvo.

Na Mali Šmaren vsi k privrediti Sokola v Krimci? Javni nastop, prosta zabava na telovadišču. Ugodne zveze z vlaki ob 10. dopoldne in ob 3. popoldne v smert iz Ljubljane, opoldne iz Kočevja. Odnos z ozirom na pričetek ob 3. s posebnim vlakom, zvečer ob 9. proti Ljubljani. Za led in plitvico dobro poskrbljeno.

Sport in turiztika.

Kolesarsko prvenstvo jugoslavije na progi Zagreb—Ljubljana 146 km se vrši danes. Start v Zagrebu ob 6. uri zjutraj. Prvi dirkači se pričakujejo na cilju okoli pol 11. ure. Cilj pri km 3 na Dolenjski cesti, tik restavracije g. Joško Jekabina. Med občinstvom vlada veliko zanimanje za to veliko borbo med jugoslovanskimi privaki. Pa zaključku cilja skupni odhod v restavracijo g. Kavčiča na Privozu. Zvečer ob 7. uri sportno družba večer ter razdelitev daril v restavraciji pri Lozarju, Sv. Jakoba trg. Občinstvo in sporniki se vabijo na mnogobrojno udeležbo.

Gledališče in glasba.

Gledališne predstave ob čem II. velesejma v Ljubljani. Opera: Pecerdelček, 4. septembra; Musorgski — Krčakov, »Boris Godunov«, Začetek ob pol 8. uri. Sreda, 6. septembra: Puccini, »Madame Butterfly«. Začetek ob pol 8. uri. Petek, 8. septembra, Smetana, »Prodna nevesta«. Začetek ob pol 8. uri. Nedelja, 10. septembra, Puccini, »Triptychon«. Začetek ob pol 8. uri. — Drama: Nedelja, 3. septembra, Molnar, predmestna legenda »Lilom«. Začetek ob 8. uri. Torek, 6. septembra, komedija Suhovo-Kobilna »Svatba Krečinskega«. Začetek ob 8. uri. Četrtek, 7. septembra, Mollerova komedija »Namišljeni bolnik«. Začetek ob 8. uri. Sobota, 9. septembra, Gogoljeva komedija »Revizor«. Začetek ob 8. uri. — Začetek opernih predstav ob pol 8. uri, začetek dramskih predstav pa ob 8. uri.

Lilom. Vse sejske dni prireja Narodno gledališče predstave na čast udeležencem II. Velesejma v Ljubljani. V nedeljo, dne 3. t. m. se vprizori v dramskem gledališču učinkovita in nenavadna originalna drama slovečega dramatika Molnarja. Sestoji iz sedmih slik, katere so gode deloma na zemlji in deloma v nebesih. Lilom, simpatičen vagabund, po poklicu blasec pri vrtiljaku, umrje na tragičen način. Ponj pride nebeska policija, vzbudi ga in odvade v nebesa, od tu ga spremi spet na zemljo k zapuščenim vdovi in hčerki, kateri prinaša mrtvi oče čudovit dar, zlato zvezdo, ukradeno z večernega neba. Veletipljen je zapeljivec glavnega junaka. Zelo zanimiva so tudi ostale osebe, ki so slikane vse globoko resnično. Igro imenuje avtor predmestno lezendo, izgrala se je po vseh večjih odrih ter imela povsod stalen uspeh.

Društvene vesti.

XXIV. Umetnostna razstava v Jakičevem paviljonu se odpravi v nedeljo dne 3. sept. ob 11. dop. Razstavljenih je 130 del živih slovenskih umetnikov.

Brzjavne vesti.

Četverosporazum med malo antanto in Poljsko.

Praga, 2. sept. (Izv.) Razprave zunanjih ministrov, oziroma poslaničkov male antante so se večeraj končale s popolnim uspehom. Jugoslovanski minister za zunanje stvari dr. Ninčič je posredoval med češkoslovaškimi in poljskimi zastopniki. Njemu se je zahvaliti, da so odstranjene vse težkoče, ki so doslej nasprotovale popolnemu soglasju med obema republikama in da so vsi spori poravnani. Na konferencah v Pragi se je doslego, da se mala antanta razširi z vstopom poljske republike v to zvezo, in sicer z vsemi pravicami in obveznostmi, kakor jih imajo ostale članice male antante. Kot nadaljni uspeh konferenc je zaznamovati soglasno raziranje zastopnikov vseh štirih držav glede rešitve avstrijskega problema z ozirom na načrte

italijanske vlade. Vodilni državniiki male antante so se zlasti bavili z avstrijskim vprašanjem in so razpravljali o načrtih za rešitev avstrijske krize. Sklenilo se je, da se sklepi zunanjih ministrov v Pragi predložijo vsem vladam četverosporzuma v ratifikacijo. Načrti glede pomoči Avstriji se predložijo tudi zvezi narodov.

NAMEN POTOVANJA PREDSEDNIKA POLJSKE REPUBLIKE V ROMUNIJU.

Varšava, 2. sept. (Izv.) Listi pišejo, da ima potovanje predsednika poljske republike Piłsudskega v Romunijo namen skleniti zvezo med obema državama, ki bi imela v glavnem ščititi obe državi proti eventualnemu napadu sovjetske Rusije.

Nova odredba glede trgovanja z devizami.

Beograd, 2. septembra. (Izv.) Danes je generalni inspektor ministarstva za finance objavil na borzi nastopno izjavo, ki je bila brzjavno sporočena tudi zagrebaški borzi: »Obvestite vse banke, da je brezposojno prepovedano izdajati dinarje za nakup deviz v inozemstvu, in to tudi takrat, ako gre za ponudbo iz inozemstva. To pravico ima samo Narodna banka. Podružnice tujih bank ne morejo za dinarje kupovati deviz. O tem naj se predvsem obveste Wiener Bankverein in Francosko-srbska banka. Pravtako je prepovedano v prometu med bankami kupovati devize v svojo arbitražo. S to odločbo se odredba štev. 11969 izpreminja, v kolikor nasprotuje tej odločbi.« Na borzi je vest o tem povzročila veliko vznemirjenje. Tečaj tujih valut močno pada.

Bivši ital. min. Nitti o Srednji Evropi.

Trst, 2. septembra. (Izv.) Bivši italijanski ministriški predsednik Nitti je izjavil zastopniku »Piccola«, da po st. germanski in versalski mirovni pogodbi Avstrija ne more niti živeti niti delovati. Najuspešnejše sredstvo bi bilo v tem trenutku združitve vseh držav bivše Avstro-ogrske manarhije, namreč Italije, Madžarske, Češkoslovaške, Poljske in Jugoslavije v eno srednjo

zemljo, s čemer bi se stvorila velika gospodarska enota in čimska skupina, ki bi štela stodo milijonov ljudi. V nasprotnem slučaju priti pogin Avstriji, Madžarski in Poljski ter propadeta tudi Trst in Reka. Ta zveza nikakor ne bi nasprotovala versalski mirovni pogodbi, ker gre tu samo za gospodarsko grupacijo.

Zasedanje društva narodov.

Ženeva, 2. septembra. (Izv.) Svet Društva narodov je začel danes svoje razprave s poročili japonskega zastopnika barona Išija o finančnem položaju svobodnega mesta Odanskega. Zastopnik gdanskega senata je slikal slabo finančno stanje mesta. Svet Društva narodov je odstopil zadevo gospodarsko — finančni komisiji, ki naj o tem vprašanju čimprej poroča. Na to je Hannotaux prečital poročilo odbora za izglono, ki ga je svet odobril.

AVSTRIJSKI ZUNANJI MINISTER PRI DR. NINČIČU V ŽENEVI.

Ženeva, 2. septembra. (Izv.) Avstrijski zunanji minister dr. Grünberger je posevil danes v zvezi s porazgovori z zastopniki raznih držav jugoslovanskega ministra za zunanje stvari, ki je večeraj dospel semkaj. Tudi minister dr. Ninčič je naglašal interese

Jugoslavije in male antante na usodi Avstrije. Izrazil je svoje pričakovanje, da bo Društvo narodov našlo primerno pot za rešitev avstrijskega problema, pri čemer more računati na njegovo podporo.

DR. BENEŠ NA POTU V ŽENEVO.

Ženeva, 2. sept. (Izv.) Tukaj računajo, da dospe semkaj v ponedeljek češkoslovaški predsednik dr. Beneš, ki se bo še isti dan udeležil seje sveta Društva narodov.

ZVIŠANJE OBRETNOSTI MER AVSTRO-OGRSKE BANKE.

Dunaj, 2. septembra. (Izv.) Avstro-ogrska banka, avstrijski oddelek, je zvišal obrestno mero za eskomptiranje od 7 na 9 odstotkov in v lombardskem prometu od 8 na 10 odstotkov.

Medzavezniški in reparacijski dolgovi

Pariz, 2. septembra. (Izv.) V odgovoru na noto Balfoura od 1. avgusta glede medzavezniških dolgov je izjavil francoski ministriški predsednik Poincaré, da je vprašanje tega problema odvisno od konference, ki mora slediti in ki mora računati s pogl. vseh zaveznikov. Poincaré je izjavil, da se vojni dolgovi zaveznikov in drugih dolžnikov ne morejo primerjati. Prvi so bili najeti v interesu skupne stvari. To dejstvo bi črtanje medzavezniških dolgov, opravičilo,

dočim se na črtanje reparacijskih dolgov ne more misliti, ker služijo v to, da se z njimi obnove nameroma opustošena in porušena ozemlja. Dokler Nemčija v tem oziru ne izpolni svojih obveznosti, ne more biti o popuščanju s strani Francije nobenega govora. Kakor hitro pa bo Nemčija pripravljena izvršiti svoje dolžnosti, se Francija splošno ureditvi mednarodnih dolgov ne bo protivila.

Program čeških komunistov.

Praga, 2. septembra. (Izv.) Izvrševalni odbor komunistične stranke priobčuje v listu »Rude Pravo« proglas, v katerem zahteva, naj se podvzamejo proti vladajočim gospodarskim krogom nastopne odredbe: Kontrola industrijske produkcije, primerna razdelitev delavnih moči, združitve vseh bank v ustanovo, ki jo bo nadzirala drža-

va, obvezno ustanovitev industrijskih skupin posameznih kategorij, popolno podreitev proizvajanja kontroli obratnih svetov, otvoritev meje za uvoz živil in ukinitve carin za nje, kakor tudi obligatno ustanavljanje konzumov in zadrž za vse prebivalstvo.

UREDITEV ZAPADNO MADŽARSKE MEJE.

Ženeva, 2. sept. (Izv.) Razprave o ureditvi zapadno madžarske meje se bodo pričele v kakih osmih dneh v plenarni seji sveta Društva narodov.

PORAZ GRŠKIH ČET NA MALO-AZIJSKI FRONTI.

Atene, 2. sept. (Izv.) Poraz grških čet na maloazijski fronti je našel odmeva tudi v domovini. Prebivalstva se je polastilo veliko razburjenje in celo strah. Vsi sloji so v prvi vrsti ogorčeni proti kralju Konstantinu, kateremu očita, da je kriv neuspeha na fronti. V vseh večjih krajih, posebno pa v Atenah so množice priredile demonstracije proti vladarju in zahtevale, naj se kralj umakne s prestola.

NEMŠKE ODREDBE PROTI PADANJU MARKE.

Berlin, 2. sept. (Izv.) Da prepreči nadaljnje padanje nemške marke, se je vlada odločila izdati najstrožje odredbe za omejitev uvoza. Uvažali se bodo le neobhodno potrebni predmeti.

PREDSEDNIK NARODNE SKUPŠČINE V BEOGRADU.

Beograd, 2. sept. (Izv.) Predsednik narodne skupščine dr. Ivan Ribar je dospel začasno semkaj. Kakor poroča beograjska »Pravda«, se dr. Ribar končno javno povrne v Beograd dne 20. septembra.

Newyork, 2. septembra. (Izv.) Iz Washingtona poročajo: Z ozirom na vesti o hudodelstvih francoskih črncev ob Renu je izjavil demokratski senator Hitchcock v senatu, da je dolžnost ameriške vlade, priporočiti Franciji, naj zamorske vojske zamenja z belimi četami.

ANGLESKE PRITOŽBE ZOPER NAŠE ODREDBE RADI NAKUPOVANJA DEVIZ.

Beograd, 2. septembra. (Izv.) Beograjski poročevalec angleškega lista »Times« je svojem listu sporočil, da se angleškim trgovcem delajo težkoče pri nabavljanju deviz. Ta vest je vzbudila v angleških gospodarskih in finančnih krogih zelo slab vtis. Z ozirom na to je bila ta vest s kompetentnega mesta dementirana. Vest se nanaša na slučaj »Levante Company«, kateri je bil dne 25. avgusta na beograjski borzi pomotoma prepovedano kupovati devize, katere prepoved pa je bila dan na to preklicana.

ODHOD NAŠIH NOVINARJEV NA POLJSKO.

Beograd, 2. septembra. (Izv.) Danes zjutraj ob 8. so odpotovali v Varšavo z brzovakom zastopniki našega časopisa pod vodstvom načelnika beograjskega Presbiterja Ivkovića. Poljska vlada je povabila naše novinarje, naj pridejo na Poljsko, da si ogledajo to deželo in ojačajo medsebojne odnose. Naši častniki so poslali nastopne zastopnike: »Riječ« Stjepana Parmačevića, »Vreme« Stanislava Strakova, »Trgovinski Glasnik« Dušana Popovića, »Politika« Živojina Miloševića in »Jutro« Antona Zboca. Do poljske meje bo jugoslovanske novinarje spremljal poljski opravnik v Beogradu.

KRALJEVSKA DVOJICA ODPOTUJE V PARIZ.

Beograd, 2. sept. (Izv.) Kakor poročajo tukajšnji listi, ostaneta kralj in kraljica še deset dni v Mariborskih Laznih in odpotujeta nato v Pariz. Pričakujejo, da se vrneta v Beograd koncem tega meseca. Ministriški predsednik Pašić ostane v Mariborskih Laznih najbrže do 15. septembra.

POLOŽAJ MUSLIMANSKIH LEVIČARJEV.

Beograd, 2. sept. (Izv.) Včeraj je dospel v Beograd podpredsednik dr. Spahove skupine Hadžikadić. Izjavil je novinarjem, da je položaj za skupino muslimanskih levičarjev v Bosni zelo ugoden. Levica priredi dne 6. septembra v Sarajevu sejo, na kateri bo sklepala o svojem nastopanju v narodni skupščini.

POBOJ NA POLITIČNEM ZBOROVANJU MUSLIMANOV.

Beograd, 2. septembra. (Izv.) Včeraj je muslimanski poslanec dr. Spaho odpotoval v Višegrad, kjer bo agitiral za svojo stranko. Ker mu oblasti niso dovolile privedi zborovanja pod milim nebom, je sklical svoje politične pristaje v hotel, kjer se je nastanil. K zborovanju pa je prišlo tudi kakih dvajset nasprotnikov, ki so hoteli zborovanje razbiti. Prišlo je do pretepa, pri čemer so tudi streljali. Pri tem so bile tri osebe ranjene, in sicer eden tudi od napadalcev. Posredovati je morala policija, ki je napravila red.

RATIFIKACIJA DOGOVORA S MARGHERITE V SEPTEMBRU.

Beograd, 2. sept. (Izv.) Rimska »Tribuna« poroča, da bo italijanska vlada tekom meseca septembra ratificirala dogovor, ki je bil sklenjen v St. Margheriti. Takoj po ratifikaciji tega dogovora se osnuje mešana italijansko - jugoslovanska komisija, ki bo razpravljala o tem, kako naj se na Reki zopet oživita promet in gospodarstvo, kakor tudi na morju.

ITALIJANSKA VLADA RAZPUŠTI ZBORNICO?

Rim, 2. sept. (Izv.) V političnih krogih se širijo govorice, da se je zadnji ministriški svet bavil tudi z eventualnim razpustom zbornice in razpisom novih volitev. Doznava se, da je vlada razpravljala tudi o avstrijskem vprašanju, ni pa sklenila nič pozitivnega.

VPRAŠANJE ORIENTSKE KONFERENCE

Pariz, 2. septembra. (Izv.) »Daily Telegraph« poroča, da je odgovor angleške vlade na novo francoskega ministrskega predsednika Poincaréja glede orientске konference, ki naj se vrši v Benetkah, bil poslan v Pariz. Z ozirom na nove sovražnosti v Anatoliji ne stoji angleška vlada nič več na stališču takojšnjega sklepa premirja kot predpogoja za konferenco.

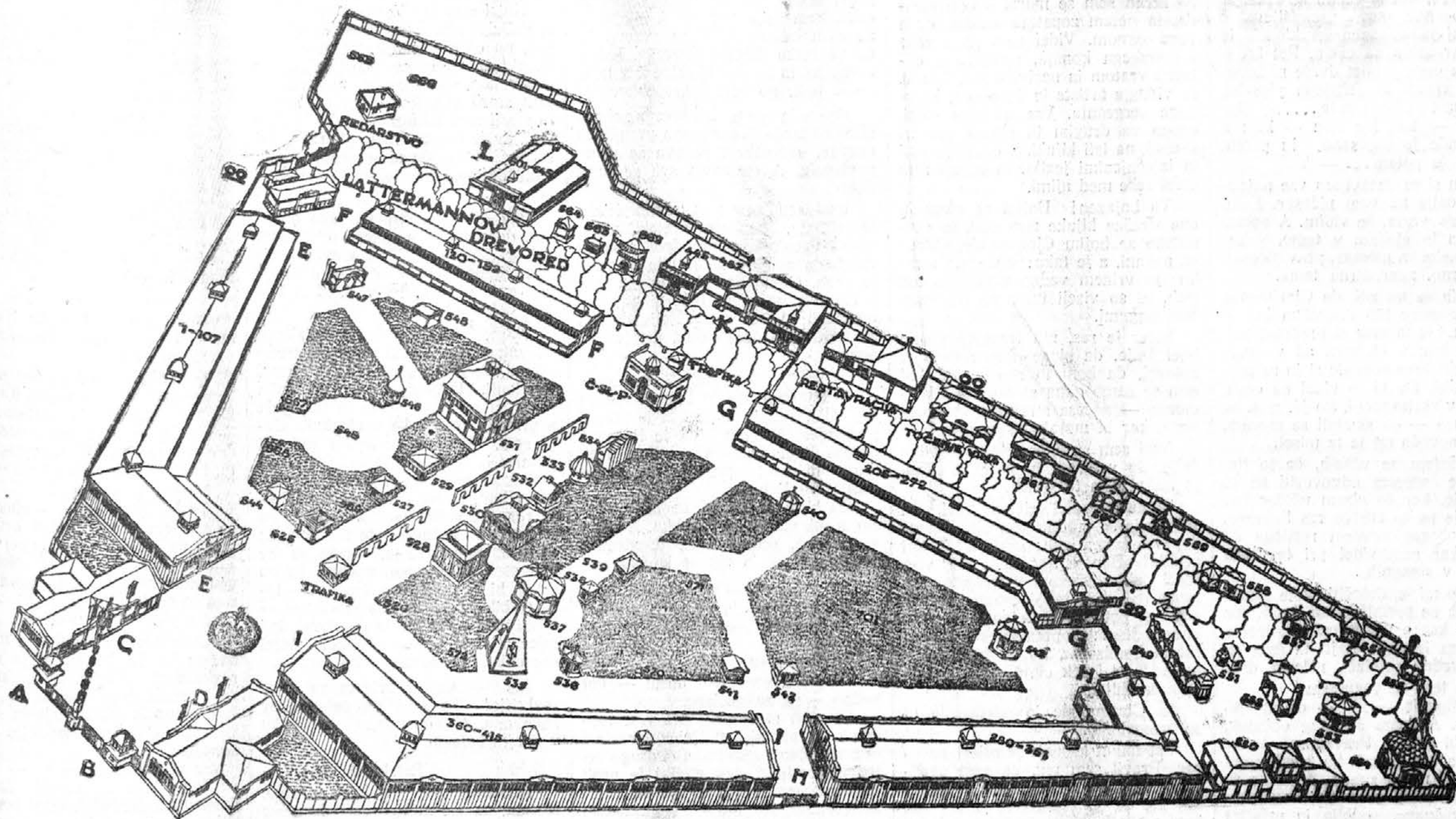
Borzna poročila.

Curih, 2. septembra. (Izv.) Berlin 0.405, Newyork 526, London 23.47, Pariz 42, Milan 23.50, Praga 17.25, Budimpešta 0.25, Zagreb 1.40, Varšava 0.065, Dunaj 0.0075, avstrijske krone 0.00875.

Berlin, 2. septembra. Dunaj 1.95, Budimpešta 69.82, Milan 5890, Pariz 10.465.90, Curih 25580.05.

Beograd, 2. septembra. (Izv.) Devize: Dunaj 0.1275, Berlin 7, Milan 394.75, London 400, Newyork 89.70, Pariz 695, Praga 800. Zagreb, 2. avgusta. (Izv.) Izven borze so notrali: Praga 295, Pariz 702.50, Dunaj 0.135, Budimpešta 4.65, Trst 412.50, dolari 01.72.

Razstavní prostor II. Ljubljanskega velesejma 1922.

Paviljon E.

IV. Poljedelski stroji, poljedelsko orodje, Brane, brusila, mlinski kamni, motorni plugi, oprema mlinov, poljedelski stroji, slamoreznice, stiskalnice.

VIII. Papirna industrija, grafika, kartonaža in pisarniške potrebščine. Cigaretni papir, grafična industrija, lepenska, papir, pisarniške potrebščine, zvezki, računski stroji, štipilje.

IX. Pohištvo in stanovanjska oprema. Kopalnice, pisalne mize, pleteno pohištvo, pohištvo iz medu in slike.

X. Ostala lesna industrija. Čebelnjaki, kuhinjska posoda, leseni žebli, lesna galanterija, parketne desčice, plitovina, sodi zamaški, zaboji.

XIII. Klobuki, slamniki, vezanine, košarstvo, čepice.

XIV. Lončena roba, majolika, fa-lanca. Steklo, laboratorijske opreme, peči, porcelan, steklena roba, zrcala.

XV. Galanterija, bljuiterija, dra-guljarstvo, fina mehanika, urarji, zla-tarji, graverji, pasarji, optiki.

Paviljon F.

I. Strojna industrija. Centralna kurjava, ledenice, lokomobile, 110-torji, oprema destilacij, opkaren, pivovaren, rafinerij, žag, parni kotli, železnice, stroji.

V. Avtomobili, dvokolesa, pnev-matika, letala, vozila, otroški vozički.

Paviljon G.

II. Izdelki iz železa in jekla, pu-škarstvo, municija. Jeklo, kose, peči.

posoda, postelje, spojke, srpi, štedil-niki, verige, vijaki, žebli, vrvi, že-leznina, žice.

III. Ostali kovinski izdelki. Alumi-nijevi izdelki, cink, izdelki iz medu, jedilno orodje, ključavnice, kotli za žganjekuhno, krste, noži, okovi, pile, posoda, tehnične, zvonovi.

XVII. Industrija živil. Bonboni, čaj, čokolada, likerji, marmelada, mesni izdelki, pecivo, rum, testenine, žganje.

Paviljon H.

Celokupna trgovina.

Paviljon I.

VII. Kosmetika, farmacevtski in kirurški izdelki. Parfumi, puder, ustna voda, proteze, zobna pasta, zobni prašek.

XI. Usnje in konfekcija usnja. To-nilni jermeni, gornji deli za čevlje, konjske opreme.

XVIII. Poljedelstvo. Vina, sadje, semena, deželni pridelki.

XIX. Stavbarstvo. Azbestni škričji, opeka, stavbeno ključavničarstvo, stavbeno mizarstvo.

XX. Godala. Harmonike, piščalke.

Paviljon K.

XVI. Kemična industrija. Fotoma-nufaktura, gnojila, krema za čevlje, mazalna olja, mlo, parketno voščilo, strojna olja, sveče, voski.

Paviljon L.

XII. Tekstilna industrija, tekstilna ko-fekcija, perilo, cerkveni para-menti, kožuovina. Blago (manufak-turno), bombaževa tkanina, nogavi-

ce, obleka, preproge, svila, unifor-mirarski izdelki, zastori.

Gradbena dela na sejmiskih prostora-h v letu 1922. Izvršile tvrdke: Ravnikar Franc, Ljubljana, Lin-hartova ulica 25.

Steiner Anton, Ljubljana, Jera-nova ulica 25.

Tavčar in Svetina, Ljubljana. Weissbacher Simon, Ljubljana, Dunajska cesta 60.

Električno centralo sta postavila strojna tvrdka Heinrich Lanz, Mann-heim, in elektrotehnična tovarna »Transformator«, d. z. o. z., Ljubljana, vso montažo električnega omrežja je oskrbel tvrdka Štebi in Tulež, Ljubljana, Komenskega ulica 26.

Čilimi (preproge), razstavljeni v uradu Ljubljanskega velesejma, so od tvrdke I. Kostev, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4.

Socialni pregled.

Naše učiteljstvo.

Slovensko učiteljstvo zboruje se dni na Bledu, kejr ima glavno letno skupščino. Na skupščini je zastopano celokupno slovensko učiteljstvo s prav malo neznatno izjemo takozvanih »Slomškarjev«, ki hodi še svoja pota in pričakuje »boljših« časov.

Naše učiteljstvo ima najvzornjšo organizacijo izmed vseh stanov. V tem pogledu prednjači vsem drugim stanovom, ki je ravno vsled tega čisto zavidajo. To organizacijo si je ustvarilo samo v težkih razmerah in jo je znalo obdržati in izpopolniti celo v zloglasni Sušteršič-Lampetovi eri, ko so jo hoteli nasprotniki za vsako ceno razbiti in so se posluževali v ta namen vseh mogočih sredstev.

Vzorna organizacija slovenskega učiteljstva je dala inicijativno za udru-ženje celokupnega jugoslovanskega učiteljstva v naši kraljevini in je s svojim delom znatno pripomogla, da se je ta lepa ideja uresničila že 15. julija 1920. ne samo učiteljstvu same-mu, ampak tudi vsemu šolstvu in po njem vsej državi v prid.

Učiteljstvo je mogočen faktor v narodu in državi ne samo zbog svo-gega števila, ampak zaradi svojega idealnega in važnega poklica, ki ga vrši. Ako ta faktor se ni prišel do tiste veljave in moči, ki mu gre, in se še danes toliko ne vpoštevava v javnosti, kolikor bi se moral po važ-nosti svojega poklica in po svojem velikem številu, temu ni toliko krivo učiteljstvo samo, kakor pa razmere, ki je obdajalo. Uverjeni pa smo, da si bode učiteljstvo s svojo disciplini-ranostjo in stremiljenjem po višji iz-obrazbi prej ali slej priborilo pozici-jo, ki mu pripada v javnosti.

Na vsako stanovsko organizacijo ima strankarska politika več ali manj upliva. To popolnoma napačno prin-cipijelno načelo je vladalo svoj čas pri nas še hujše, nego vlada sedaj. Mesto da bi imele stanovske organi-zacije vpliv na strankarsko politiko,

ga je imela ona na nje. In tega se še danes ne morejo otresti popolnoma stanovske organizacije te ali one vrste. Če tudi so na papirju — in hoče-jo biti tudi v resnici — strogo sta-novske, vendar še vedno strankar-ska politika pri njih igra važno vlo-ga. Ta si zna na ta ali oni način pri-dobiti uplívne posameznike v stanov-ski organizaciji in ž njimi upreže vso organizacijo in svoj politični voz. To smo videli v polpretekli dobi prav jasno ravno pri učiteljstvu. ki je vsled tega silno trpelo in želo potem — golo nevhvaležnost. Stranke so je izigravale, da je zanje šlo v boj na življenje in smrt. Ko pa je bilo tre-ba rešiti trpke bede in pomanjkanja, so je pustile vse stranke na cedilu.

Hvala Bogu, da je ta težka doba več ali manj za nami in se ne povrne nikdar več, vsaj ne v tako brezstidni, cinčni obliki.

Naravno, da je docela nemogoče, bodisi posamezniku, še manj pa ce-lemu stanu, kar čez noč prelomiti s preteklostjo in se preorientirati na čisto novi podlagi. Taka stvar ne gre tako hitro, ampak potrebuje časa. Le izredne razmere včasih pospešijo ali pa zadržijo tak naraven razvoj.

Brez dvoma je, da se tudi naše učiteljstvo vedno bolj skuša otresti vseh spon, v katere so ga v polpre-tekli dobi vklepale politične stranke in da je tudi v tem doseglo že precej visoko stopnjo samostojnosti. Nekaj jih sicer izmed njih še vedno tiči v stari koži, dosti jih pa je, ki so v tem oziru že sami s seboj na čistem. Naj-več jih pa stoji ob strani in opazuje, in ti opazovalci bodo namerili svoj okrak prav gotovo na levo ali desno, nikdar pa ne več nazaj.

Kakor pa v naši državi še ni rešeno gnotno, življensko vpraša-nje za noben stan — razun za veriž-nike in vojne dobičkarje — tako tudi ni za učiteljstvo. Svoj čas — pred par leti — so ga zavidali vsi stanovi za prejemke, ki si jih je izvojevalo

učiteljstvo samo s svojo močno or-ganizacijo, a danes vlada vsled ra-stoče draginje pri njem prav tako beda in pomanjkanje, kakor pri vseh drugih javnih nameščencih. Prav go-tovo je čaka v tem oziru še morda hujši boj, kakor pa druge stanov. Saj se ga bodo skušale polastiti naj-brže zopet politične stranke seveda v svojo, ne pa v njegovo korist.

In ko nastopi ta doba, bode po-treba našemu učiteljstvu samostoj-nosti in predvrednosti kakor kdajkoli. Zato je prav in nas veseli, da si svoje vrste utrjuje. Saj jih bode rabilo šoli, državi in sebi v prid.

Bolniško zavarovanje državnih uslužbencev.

Rodbina državnega uslužbenca, katero obišče bolezen, smrt ali ki se ji narodi dete, je pri današnjih živ-ljenskih razmerah v materijelnem pogledu naravnost uničena, kajti pre-jemki, ki jim jih izplačuje država da-nes za njihovo službovanje so tudi v višjih razredih tako pičlo odmerjeni, da krijejo jedva stroške za prehrano in za stanovanje.

Ker ni pričakovati, da bodo plače državnih uslužbencev dosegle v do-glednem času kupno moč onih plač, ki so jih ti prejeli v predvojni do-bi, in ker zdravniški honorarji in ce-ne zdravil od dne do dne rastejo, bi bil torej skrajni čas, da se državni uslužbenci zganajo in zainteresirajo vse merodajne faktorje, da se pod-vzemo čim prej vsi potrebni koraki v svrhu ustanovitve bolniške zava-rovalnice za državne uslužbence in upokojece vseh kategorij.

Bolniška zavarovalnica državnih nameščencev in upokojecev bi prevzela z dnem svoje ustanovitve in okviru posebne tozadevne postave in pa v okviru svojih društvenih pravil vse stroške, ki narastejo zavarova-nim državnim uslužbencem tedaj, ko obole sami ali kak član njihove rod-bine in pa tedaj, ko se jim narodi ali

pa umre kak rodbinski član.

Zavarovanje naj bi se raztezalo! I. Na zdravniško pomoč inkluzivno zobozdravniške pomoči in operacij, na porodne stroške, na stroške za zdravila, na stroške za razne druge zdravilne pripomočke vsehviš umetno zobovje in pa na posmrtnino v onih slučajih, ko ne pristaja posmrtna četr-t (smrt žene in otrok).

Zavarovalni stroški naj bi se krili s prispevki zavarovancev in službo-dajalca — države, in sicer naj bi pla-čevala obe prizadeti stranki enako visoke prispevke. — Zavarovanje naj bi bilo pravilno.

Tekom let, ko bi se zavarovalnica v materijelnem pogledu bolj razvila, bi se dalo to zavarovanje raztegniti tudi na zdravljenje v širšem pomenu besede, to je na bivanje v zdraviliščih in kopališčih in na domačo bolniško postrežbo.

Zavarovalnica državnih usluž-bencev naj bi bil modern zavod, ki naj bi se oskrboval brez vsakega bi-rokeratizma, uvažuje pred vsem naj-skrbneje vse potrebe in želje zava-rovancev in njihovih družin, v okviru razpoložljivih sredstev.

Upravo te zavarovalnice bi mora-lo prevzeti ministrstvo za socialno politiko ter imenovati za dobo do pr-vih volitev v to svrhu »Glavno načel-ništvo«, čigar sedež bi se naj nahajal v Beogradu. Razun tega bi bili ime-novani pri vseh pokrajinskih vladah oziroma velikih županijah isto tako le za dobo do prvih volitev pokra-jinska načelnštva.

Tem pokrajinskim načelnštvom bi se moral priznati kolikor mogoče samostojen delokrog, in »Glavno načelnštvo« v Beogradu naj bi bilo le nekaka I. instanca v spornih vpraša-njih.

Naloga organizacij posameznih skupin državnih uslužbencev bi pa bilo sodelovati pri upravi tega zava-rovalnega zavoda osobito v pogledu kontrole, ki bode igrala veliko vlogo, ter mu pomagati vsestransko k spo-polnjevanju.

Pričetkom bi morali imeti zava-ro-vanci pač nekoliko potrpljenja, ter ne bi smeli zgubiti prezgodaj zaupanja v novo institucijo, kajti pričetno do-lovanje zamišljenega zavoda bode gotovo pomankljivo.

Tekom let pa mora priti uspehi, ako bode vodstvo zavoda v količkah dobrih in vestnih rokah in zavod se bode lahko iz svoje lastne moči spo-polnjeval in si utrjeval svoj te-melj.

Na plan torej vse organizacije dr-žavnih uslužbencev, na delo »Zveza javnih nameščencev in v pokojencev za Slovenijo! Pomagaj si sam in Bog Ti bo pomagal!

Kar je res, je res testenine „Pekatete“

so tako okusne in tečne, da se jih splošno hvali. Zahtevajte jih pri trgovcih.

Prijeten jajčast okus

je znak testenin „PEKA-TETE“. Temu dišijo ene, drugemu druge, akoravno so vse izdelane iz enake-ga testa.

Kopirne role (suhe in mokre)

The Rex Co: Ljubljana.

Hans Heinz Ewers:

Pajek.

Sreda, 16. marca.

Smešno je, da mi nikdar ne pride misel, drugačiji moje odnose do Clarimonde, dati jim resnejšo podlago, kot to večno igrančkanje. Preteklo noč sem premišljeval o tem. Saj lahko vzamem klobuk in plašč, ter grem na cesto. Pet korakov čez cesto, zopet dvoje nadstropij. Na vratih je pritrjena ploščica z napisom: »Clarimonde...«. Clarimonde — kaj. Ne vem — kaj; a Clarimonde je napisano. In potem potrkam in potem... —

Do tu si predstavljam vse natančno. A dalje ne vem ničesar. Kako se odprejo vrata, še vidim. A potem obstanem in gledam v temo, v kateri ne razločim ničesar, prav ničesar. Samo črna, neprodorna tema.

Včasih se mi zdi, da Clarimonde sploh ne more biti drugačna kot je pri oknu. Ne morem si predstavljati, kaka bi bila v klobuku ali v drugi obleki, niti brez rokavic si jo ne morem misliti. Da bi jo videl na cesti, ali celo v restavraciji, ko je, pije, se razgovarja — smejeti se moram, tako nemogoča mi je ta misel.

Vprašujem se včasih, če jo ljubim. Ne morem odgovoriti na to vprašanje, ker še nisem nikdar ljubil. Če je pa to čustvo res ljubezen, je ta ljubezen povsem različna od vsega, kar sem videl pri tovariših ali čital v romanih.

Težko mi je, določiti svoje občutke. Sploh ne premišljujem o ničemer drugem, kot o Clarimonde, oziroma o njenem igranju. Kajti ta igra je, ki me vedno privlači, ničesar drugega. In tega ne razumem.

Clarimonde — — — da privlači me. A imam še drug občutek, kot da bi se bal. Pravzaprav se ne bojim, a je nekak tih strah pred stvarjo, ki mi ni znana. A ravno ta strah ima nekaj premagajočega, nekaj razkošnega, odbija in privlači me. Zdi se mi, da tekam v velikem krogu okoli nje, tu se ji približam za korak, se zopet oddaljim, tekam dalje, in se tam zopet približam in oddaljim. Dokler ne pridem vendarle in to vem čisto natančno — do nje.

Clarimonde sedi pri oknu in prede. Niti, dolge, tenke, neskončno fine niti. Tkanino dela iz njili, a ne vem, čemu bo služila. Ne razumem, kako more narediti to mrežo, ne da bi strgala in zmešala te nežne niti. Čudoviti vzorci so v njenem finem delu, bajne živali in čudne spake.

A kaj pišem? Saj ne vidim, kaj pravzaprav prede; prefine so niti. A vendar čutim, da je nje delo tako, kot je vidim — — — ako zaprem oči. Ravno tako. Velika mreža in mnogo stvari v nji, bajne živali in čudne spake.

Četrtek, 17. marca.

Razburjenje se me je polastilo. Ne govorim z nikomur; celo gospo Dubonnet in hlapca samo pozdravim. Komaj si vzamem čas, da jem; le pri oknu sedim in se igram s Clarimonde. Razburjajoča igra je to. Služim, da se bo jutri nekaj zgodilo.

Petek, 18. marca.

Da, zgoditi se mora danes — Govorim glasno, da bi slišal svoj glas. Kajti strah me je. Strah, da bi se mi zgodilo enako kot mojim prednikom v tem prostoru, in strah pred Clarimonde.

Strah me je, da bi najraje vpil. Ob 6. uri zvečer.

Hitro še par besedi, v plašč in klobuku.

Ob peti uri je bila moja moč po-

polnoma strta. O, sedaj vem gotovo, da ima poseben vpliv ta šesta ura predzadnjega tedenskega dne — ne smejim se več besedam, ki sem jih govoril komisariju. Sedel sem na stolu, a vleklo, skoraj potegnilo me je k oknu.

Igrati sem se moral s Clarimonde, in potem zopet ta strašni strah pred oknom. Videl sem jih viseti, švicarskega komija, velikega z debelim vratom in neobrito sivo brado. In vitkega artista in čokatega, krepkega serganta. Vse tri sem videl, enega za drugim in potem vse tri skupaj, na isti kljuki, z odprtimi usti in iztegnjenimi jeziki. In potem sem videl sebe med njimi.

Ta bojazen! Bojim se okna in one strašne kljuke tam gori, in ravnotako se bojim Clarimonde. Odpusti naj mi, a je tako: v svojem strahu jo vrinem vedno v podobo teh treh, ki so viseli tu, z na tla visečimi nogami.

Sicer je res, niti trenutka nisem imel želje, da bi se obesil; tudi ne bojazni, da bom to storil. Ne, bal sem se samo okna samega in Clarimonde — nečesa strašnega, negotovega, kar bi moralo sedaj priti.

Imel sem strastno, nepremagljivo željo, da vstanem in grem k oknu. In moral sem to storiti.

Tu je zazvonil telefon. Vzel sem slušalo in se predno sem slišal besedo, sem zavpil sam: »Pridite! Takoj pridite!« Bilo je, kot da je moj vresčeči glas pregnal v trenutku vse sence. Bil sem takoj miren. Obrisal sem si pot s čela in popil kozarec vode; potem sem premišljeval, kaj naj rečem komisariju, ko bo prišel. Naposled sem šel k oknu, pozdravil in se nasmehljal.

In Clarimonde je odzdravila in se nasmehljala.

Pet minut kasneje je prišel komisar. Pravil sem mu, da sem naposled prišel stvari na sled; a danes naj me še ne izprašuje. Sicer mu bom pa v kratkem lahko podal čudovita razkritja. Komično je, da sem sam verjel v to laž. In skoraj, da še vedno verjamem — čeprav vem, da je drugače.

Komisar je zapazil moje čudno razpoloženje, posebno še, ko sem se hotel opravičiti radi bojaznlivega klika v telefon in nisem mogel najti vzroka. Ljubeznivo je menil, naj se nikar ne oziram nanj; vedno mi je na razpolago, saj to je tudi njegova dolžnost. Raje pride desetkrat zaman, nego da pusti enkrat, ko je potreben, čakati na se. Potem me je povabil s seboj, da me bo razvedrilo; ni dobro, da sem vedno tako sam. Šel sem z njim, čeprav težko; tako nerad se ločim od te sobe.

Sobota, 19. marca.

Bila sva v Gaieté Rochechouart, v Cigale in v Lune Rousse. Komisar je imel prav: dobro je bilo za me, da sem prišel malo vum, da sem dihal drug zrak. Spočetkoma me je obdajalo prav neprijetno čustvo, kakor da delam nekaj nepravilnega, da sem dezertir, ki je pokazal hrbet svoji zastavi. Potem je to minilo; veliko sva pila, smejala sva se in kramljala.

Ko sem stopil danes jutraj k oknu, se mi je zdelo, da čitam v Clarimondinem pogledu očitanje. Morda si pa to le domišljujem, kako naj ve, da me včeraj ponoči ni bilo doma. Sploh je bilo to le trenutek, potem se je zopet smehljala.

Ves dan sva se igrala.

Nedelja, 20. marca.

Danes morem le napisati: ves dan sva se igrala.

Ponedeljek, 21. marca.

Ves dan sva se igrala.

Torek, 22. marca.

In tudi danes nisva delala ničesar drugega. Ničesar, prav ničesar. Včasih se vprašam — čemu pravzaprav, zakaj? Ali: kaj hočem pravzaprav, kam pelje vse to? A nikdar si ne dam odgovora. Kajti gotovo je, da ne želim ničesar drugega, kakor ravno to, in to — naj pride kar hoče — je tudi, po čemur hrepenim.

Govorila sva te dni, seveda nobene glasne besede. Včasih sva premikala ustnice, največkrat pa sva se samo pogledala. A razumela sva se prav dobro.

Imel sem prav: Clarimonde mi je očitala, ker sem pretekli petek ušel. Prisel sem jo odpustitja in rekel, da uvidim, da je bilo neumno in grdo. Odpustila mi je in jaz sem ji obljubil, da se ne bom nikdar več odstranil od tega okna. Poljubila sva se, pritiskala dolgo časa ustnice na šipo.

Sreda, 23. marca.

Sedaj vem, da jo ljubim. Mora biti tako, zadnja moja žila je prepričana nje. Mogoče, da je ljubezen drugih ljudi drugačna. A radi tega moja ni manj lepa. Skoraj srečen sem v tej ljubezni.

Da bi le te bojazni ne bilo! Včasih zaspi, včasih jo pozabim. A samo za minute, potem pride ta strašna bojazen zopet in me ne izpusti.

Četrtek, 24. marca.

Dognal sem, da se ne igram jaz s Clarimonde, marveč ona se igra z menoj.

Tako je prišlo.

Včeraj zvečer sem mislil — kot vedno — na najino igro.

Pa sem si izmislil pet vrst različnih, zamotanih gibljajev, zapisal sem si jih, ker sem jo hotel drugo jutro iznenaditi. Vsak gibljaj je nosil številko. Naučil sem se jih, da bi jih kolikor mogoče hitro izvršil, naučil sem se naprej in nazaj, potem samo lihe številke, in potem samo: sode ter vse prve in zadnje gibljaje teh petih vrst. Zelo trudapolno je bilo; a delalo mi je veselje, saj me je zbližalo s Clarimonde, četudi jo nisem videl. Ure in ure sem se vadal in naposled je šlo vse čisto gladko.

Danes jutraj sem stopil k oknu. Pozdravila sva se, potem sva začela igro. Tjaka in senkaj, neverjetno je bilo, kako hitro me je razumela, kako je storila skoraj v istem trenutku vse, kar sem jaz naredil.

Tu je potrkal nekdo na vrata; bil je hlapec, ki mi je prinesel čevlje. Vzel sem jih, ko sem stopal nazaj k oknu, je padel moj pogled na listič, kamor sem si zapisal vrste gibljajev. In videl sem, da nisem naredil ne enega vseh teh gibljajev.

Opotekel sem se skoraj in padel na stol. Nisem verjel in čital sem listič zopet in zopet — — — A bilo je tako: igral sem pri oknu celo vrsto gibljajev — — — a niti eden ni bil moj.

In zopet sem imel občutek: neka vrata se široko odprejo — njena vrata. Stojim pred njimi in strmin notri — — — ničesar, ničesar, samo ta prazna tema. Potem sem vedel: Če odidem sedaj, sem rešen; in dobro sem čutil, da lahko grem. A kljub temu nisem šel. Zato, ker sem imel gotov občutek: sedaj imaš skrivnost! Trdno v obeh rokah. — Paris — Paris boš osvojil.

Trenutek je bil Paris močnejši kot Clarimonde.

Oh, sedaj mislim komaj na to. Sedaj čutim samo svojo ljubezen in tih, razkošen strah.

A v trenutku mi je dal moč. Prebral sem še enkrat svojo vrsto in si dobro zapomnil vsak gibljaj. Potem sem šel nazaj k oknu.

Natančno sem pazil, kaj delam: niti enega giba ni bilo, ki sem ga hotel narediti jaz.

Hotel sem drgniti kazalec ob nos. A poljubil sem šipo. Hotel sem bobnati po oknu, a potegnil sem roko skozi lase. Gotovo je bilo torej, ni me posnemala Clarimonde, marveč jaz sem storil vse, kar mi je pokazala. In storil sem tako hitro, tako bliskovito, da je bilo narejeno skoraj v isti sekundi, tako, da si še sedaj včasih domišljujem, da dajem inicijativo jaz.

Jaz torej, ki sem bil tako ponosen, da vplivam na njene misli, sem oni, ki stoji čisto pod njenim vplivom. Samo — ta vpliv je tako lahak, tako mehak, oh, ni stvari, ki bi bila bolj dobrodejna.

Naredil sem še druge poizkuse. Vtaknil sem obe roki v žep, in trdno sklenil, da jih ne premaknem; strmel sem k nji. Videl sem, kako je vzdignila roko; se mi nasmešnila in požugala s prstom. Nisem se premaknil. Čutil sem, kako se je hotela dvigniti desnica iz žepa, a zagrebel sem prste globoko v podlogo. A počasi, čez nekaj minut, so se prsti osvobodili — in roka je prišla vun iz žepa in se dvignila. In zažugal sem ji z roko in se nasmešnil. Bilo je, kot da ne delam sam vsega tega, marveč nekdo drugi, ki ga opazujem. Ne, ne, — tako ni bilo. Jaz, jaz sem storil vse — samo neki tujec me je opazoval. Isti tujec, ki je bil tako močan in hotel vse odkriti. A to nisem bil jaz.

Jaz — kaj se brigam za kako razkritje! Tu sem, da delam, kar hoče ona, Clarimonde, ki jo ljubim v opojni bojazni.

Petek, 25. marca.

Prerezal sem telefonsko žico. Nočem, da me moti bedasti komisar ravno takrat, ko napoči ta čudna ura — — —

Moj bog, zakaj pišem to? Niti besede resnice ni na tem. Kot da mi nekdo vodi pero, mi je.

A hočem, — hočem — hočem napisati, kar je resnica. Neznansko se moram premagovati. A hočem narediti. Samo enkrat še to, — kar sam hočem.

Prerezal sem telefonsko žico — oh — ker sem moral. — Vendar sem napisal. Ker sem moral, moral. Stala sva pri oknu danes jutraj in se igrala. Spremenila se je najina igra od včeraj. Ona naredi kak gibljaj, in jaz se branim toliko časa, kolikor se pač morem. Dokler se ne udam, brez volje narediti to, kar želi. In ne morem povedati, kaka radost je to premaganje, ta udati se v njeno voljo.

Igrala sva se. In potem, naenkrat, je vstala in šla nazaj v sobo. Tako termno je bilo, da je nisem mogel več videti; kakor da je izginila v temi. A takoj je prišla nazaj in v rokah je držala mizni telefon, ravno takega, kot je moj. Smehljajoč se, ga je postavila na okno, vzela nož, prerezala žico in ga nesla zopet nazaj.

Gotovo četrť ure sem se branil. Moja bojazen je bila večja kot kdaj, a tem sladkejši je bil čut počasnega podleganja. In naposled sem prinesel svoj aparat, prerezal žico in ga postavil nazaj na mizo.

Tako se je zgodilo.

— Sedim ob mizi; pil sem čaj in ravno kar je odnesel hlapec posodo. Vprašal sem ga po času, moja ura ne gre pravilno.

Ura je pet, petnajst minut, pet, petnajst minut —

Vem, ako vstanem sedaj, bo Clarimonde nekaj naredila. Nekaj, kar moram tudi jaz storiti.

Pogledal sem. Ona stoji tam in se smehlja. Oh, da bi mogel vsaj pogled odvrniti! — sedaj stopa k gardini.

Sname vrstico — rdeča je, ravno taka, kot ona mojega okna. Naredil zanjko. Obesi vrstico gori na klin v okviru okna.

Vsede se in se smehlja. — Ne, to ni več bojazen, kar sedaj občutim. Strašen, krčevit strah je, ki bi ga pa vendar ne zamenjal za vse na svetu. Čudne vrste pritisk je to in vendar tako razkošen v svoji neizbegljivi okrutnosti.

Lahko bi storil takoj, kar hoče ona. A čakam, branim in bojujem se. Čutim, kako postaja vsako minuto močnejše — — —

Tako, zopet sedim tu. Hitro sem stekel tja in naredil zanjko in obesil vrstico na klin — — —

In sedaj jo ne bom več pogledal, hočem strmeti le v papir. Kajti vem, kaj bo storila, če jo pogledam sedaj — sedaj v šesti uri predzadnjega dne tedna. Ako vidim, moram storiti to, kar hoče, moram potem — — —

Nočem jo gledati — — —

Tu se zasmejem — glasno. Ne, ne smejem se jaz, nekaj drugega v meni se smeje. Vem, zakaj: temu. »Jaz nočem — — —« Nočem, in vendar vem gotovo, da moram. Moram jo pogledati, moram — — — potem — — — vse drugo.

Čakam le, da podaljšam to muklo, raz, to je. To bolešč, ki je najvišja razkošnost. Pišem, hitro, hitro, da da bi sedel dalj časa tu, da podaljšam sekunde mojih bolečin, ki razširijo moje ljubezenske želje v brezkončnost.

Se več, še dalje — — —

Zopet bojazen, zopet! Jaz vem, da jo bom pogledal, vstal bom, ober sil se bom: ne bojim se tega. O ne, to je lepo, to je razkošno.

A nekaj drugega je tu — nekaj, kar pride potem. Ne vem, kaj bo — a da pride, je gotovo. Ker je sreča mojih muk tako neskončno velika — oh, čutim, čutim, da ji mora slediti nekaj strašnega.

Le ne misli — — —

Pisati nekaj, kar je že, vseeno kaj. Le hitro, le nič pomišljati — — — Moje ime — Rihard Bracquemont, Rihard Bracquemont — — — oh, ne morem več — Rihard Bracquemont — Rihard Bracquemont — sedaj — sedaj — jaz jo moram pogledati — — — Rihard Bracquemont — moram — ne, — več — Rihard — Rihard Bracquemont — — —

Komisar IX. revirja, ki ni dobil na večkratno telefonično zvonjenje nobenega odgovora, je stopil ob šest uri pet minut v hotel Stevens. Našel je v sobi št. 7 mrtvo truplo študenta Riharda Bracquemonta, viseče na okviru okna, v isti legi kot njegova tri prednike.

Le obraz je imel drug izraz; bil je spačen v groznem strahu, oči, široko odprte, so silile iz votlin. Ustnice so bile raztegnjene, zobje strnjeni.

In med njimi je lepil, zgrižen in zmečkan, velik, črn pajek, s čudnimi vijoličastimi pikami.

Na mizi je ležal dnevnik medijev. Komisar ga je čital in odšel takoj v nasproti stoječo hišo. In tam je dognal, da je stanovanje v drugem nadstropju že mesece prazno — — —

Zena Petra Kuštrina:

Moj odgovor.

Spominjate se dobro, da je moj moj koncem meseca julija v »Jugoslaviji« v članku »Dobrote zakonskega jarma« nagromadil o meni in najinem zakonu toliko gorostasnih nesreč, da sem od takrat zgubila še tisto trohičo potrpežljivosti, ki mi je ostala tekom desetih let najnega burnega zakona. Hotela sem se oglasiti z odgovorom takoj. Ker je vsa naša javnost pričakovala z napetostjo slavnostne dni vsesokolskega zleta ter so po časopisih celo utihale tirade o bančnih aferah, tihih bojih med staro in mladoliberalci ter vse senzacionalne vesti o podobnih zadevah, sem čutila tudi jaz, kot prvobornikinja za enakost žensk in moških pravic v zakonu dolžnost, da s svojim odgovorom toliko časa počakam, da odidejo mili gostje v svoje domovine. Danes pa odgovorim. Naj vsa javnost izve, kakšen vzor moža je moj »priljubljeni soprog«.

Ko sem se seznanila z njim, je napravil name vti modrega, pametnega mladeniča in kot takega ga sintrajajo še danes vsi, ki ga niso toliko spoznali kot jaz. Zdelo se mi je sicer, da

je pred menoj ljubil tucate deklet in jim tako sladko na dušo pihal, da so mu rade verjele kot pozneje jaz. Mislila sem si: tako lepo prepričevalno govori o domačem ognjišču, gotovo bo izvršen možiček. Pa sem rekla »da«. Kar je bilo, je bilo, sedaj bo pameten. Glej ga spaka. Že prvi večer po poroki je imel važne opravke, ki so trajali do treh jutraj. Pa hudi so bili ti opravki, zateklo glavo je prinesel domov, se zavalil na posteljo ter zasmrčal, da me je bilo v resnici strah. Pokesala sem se, da sem ga vzela. To je bilo prvič. Koliko milijonkrat sem se že do danes! Vsak dober zakonski mož, ko pride iz ura da lepo sezuje čevlje, natakne copate in dela svoji ženkli kratek čas. Me uboge reve — saj vem, da Vas na tisoče sočustvuje z menoj — delamo od jutra do večera. Pospravljamo, na trgu se za boro kronco skregamo z branjevkami, kuhamo perilo in nogavice krpamo, našim gospodom obleko likamo in končno še otroke rodimo. Te kanjalje pa žive za društva, kakor pravijo »za narod«. In nikoli jih ni domu. Vsak večer ima sejo, shod, anketo proti draginji, pevsko vajo in ne vem, kaj še vse. Saj ne bi mu rekla, če bi znal vsaj od desete

ure zvečer domu. Toda vsi stražniki ga poznajo, da ko se je že vse mesto naspalo, prižvižga proti vežnim vratom, kot bi bila ura devet zvečer. V začetku najinega zakona sem ga čakala, sveč in petroleja požgala nič koliko. Potem pa sem se naveličala. Vprašala sem ga kod hodi in kje denar dobiva, da vedno kroka. Odgovoril je, da ima »dobre prijatelje«. Ljudje božji, ali mislite, da vem koliko ima moj mož na mesec plače? Informiral se nočem, ker me je sram. Vem pa dobro, da si dovoli precejšnje odtegljaje in meni vrže približno okoli petega v mescu tako malo, da vem, da ne bom izhajala s tistimi peškami do petnajstega. In če najdem denar v njegovem žepu, pravi, da mu ga je nakazal dobri Čebin za kakšen poredni »Feljton«, izplačala pa kodrolasa gospodična Zora! O tej govori v sanjah vse noči!

Sedaj smo pa pri glavnem poglavju. Kap bi me zadela, če bi izvedela koliko deklet je že tega satana ljubilo. Tako nedolžen obraz ima in tako milo pogleda, da mu moram verjeti, da še nikoli ni čez ojnice skočil. Pa sem ga enkrat vseeno vjela. Spremljal je neko — dekle obraz bi ji razpraskala, če bi si upala — do

Čankarjevem nabrežju tja do doma. Jaz pa za njima. Stopila sta v vežo in se nista eno uro morda ločila. Enkrat je bila ona na pragu, on za vrati in zopet narobe. Pa zdihovalo je in mlaskalo, kušek sem, kušek tja... Mislila sem, da mi počti žila na senci in šla sem domu. Kmalu za menoj je prišel ves dober, hinavski in priliznjen domu ter me je debelo nalagal, da je naporna seja trajala toliko časa. Od takrat mu ne verjamem nič več. Šestintrideset jih ima na križu in čezdalje mlajše srce. Se bo že enkrat znorel! Bog je tej spaki dal tako luštne otročičke, da bi jih drugi mož venomer prenašal in kazal po svetu. Ali mislite, da me je on kedaj hotel spremljati pod Tivoli, ko sem jih vozila neboliglenke v vozičku na dober zrak? Sram ga je bilo. Izmisli si je razne opravke ter izginil k »Belem volku« ali pa k »Kolovratarju«. Kaj je tam tako dobrega? — Vsi ljudje pravijo, da je prijazen, dober, nad mano pa vedno renči! Povedala bi še več, pa za danes naj zadostuje. Grdo sem ga sedaj očrnila pred javnostjo. Vsak obiskovalec velikega sejnjaja naj ve, kakšen cigan je ta Peter Kuštrin (znak in legitimacija tudi že ima), ki moje zvesto deset-

letno delovanje v prid sv. zakona, domačega ognjišča, naroda in države smeši s podlistki v »Jugoslaviji«. Vi, neznanji g. Čebin pa mu pri prvi priliki, kadar prinese kak počekani papir pokažite vrata. Denar, ki ga imate za take čence na razpolago pošljite meni, da vam kaj legega napišem in denar obrnem v boljši prid, kot bi ga nosila po moževem vzgledu v hranilnico h »Kolovratarju«. Peter Kuštrin, Tebe naj pa sreča pamet in ljubila Te bom zvesto do groba.

G. Habetu na policiji! Prosim uljudno, da danes jutraj ko izide »Jugoslavija«, dostavite na moje stanovanje dva dobra stražnika, sicer bo jo!

TRGOVCEM, ki obiščejo Velesej, porem v PRAGI, priporočamo knjižnico:

Čehoslovaška republika. V knjižnici je posebno točno podan pregled o gospodarskem stanju bratske države in bo trgovcem dobro služila kot kazipot v češki industriji. Knjižnica stane Din. 15 — in se dobiva v vseh knjižarnah.

ARKADIJ AVERČENKO:

Dvoje grehov g. Vojpagina.

»Gospod Vojpagin... Obtožba glasi, da ste 17. junija t. l. opazovali, skrit v grmovju, kopajoče se dame. Ali se čutite krivim?«

Vojpagin se je nasmejal, ne brez prinese pritažene ironije, toda ta smejal se je brzo zgubil v senci njegovih mogočnih, navpik stoječih brk in njegov obraz je dobil odkritosrčen in dobrovoljen izraz. Šele po trenotku premišljevanja je odgovoril z vzdihom:

»Kaj naj storim... obtožba glasi, da seveda, priznam, da sem kriv, vendar pa moram navesti olajševalne okoliščine...«

»Dajte, opišite nam ves dogodek pobližje, podrobno, počasi, to nam bo vso stvar olajšalo...«

»Bilo je torej takole: 17. junija sem takoj po solnčnem vzhodu zapustil svoj dom z namenom, da bi ostal do večera na lovu. Vi me boste razumeli, gospod sodnik, če trdim, da postane strastnemu lovcu včasih dolgčas... Po večernem tavanju po okolici sem postal zelo lačen, postal sem tudi truden in odločil sem se, da se v kakem kotti malo oddahnem. To je vendar človeško, kajne? Naenkrat se znajdem na silno prijetnem prostorku.

Predstavljajte si, gospodje, kottiček, od vseh strani obdan od grmovja, pravcati kottiček za odpočitek, poraščeno s prijetno duhtečo travico, prostorček poln prijetnega hladu, ki je vel od reke sem — kdo bi zapustil tak prostorček, če je truden in se hoče za vsako ceno odpočiti? Prišel sem torej jemati z lovske torbe s seboj prinese pravičar, najprej kronjak, potem mrzel narezek, in tak sem pri jedi in pijači nabiral novih moči za nadaljno pot. Naenkrat zaslišim, kako se nekaj giblje za me in potem tiho pljuskanje. Kaj naj bi bilo, sem mislil. Obrnem se in v svoje začudenje zagledam tri osebe ženskega spola, katere se kopljejo v reki, čisto blizu mene, približno tako oddaljene, kot sem sedaj jaz od vas, gospod sodnik. (Prosim vas, da se ozirate na dejstvo, da sem ravno kar zajutrkoval, in da so me zapečale — če je moja radovednost pregrešek — k temu le okoliščine.) Ne hote sem pričel kopajoče se dame ogledovati.

»Toda prosim vas — da ste ravno kar zajutrkovali, to vendar ne spada v vrsto olajševalnih okoliščin. Povejte, ali so bile dame v kopalni obleki?«

»Ena, gospod sodnik, je bila v kopalni obleki, drugi dve sta bili, kot ju je ustvaril ljubi Bog — toda tega res nisem jaz kriv... Jaz sem ogledoval predvsem eno, ki je bila oblečena v kopalno obleko — in to je gorovo olajševalna okoliščina... Morda mi ne verjamate gospod sodnik, toda bilo je v resnici tako, na to vam dam svojo besedo.«

Vojpaginovo pripovedovanje je postajalo vse živahnije in očividno se je trudil, da bi svoje besede podprl z odgovarjajočimi gestami in s tem povzdignil plastiko povedanega.

»Samo predstavljajte si, gospod sodnik! Milada Eva, okrog štirinajst let, čarobno plavalasa, vitko rašena, s kožo kot mleko in prekrasnimi prsi... Vi mi boste vendar priznali, gospod sodnik, da so ženske z res lepimi prsi velika redkost, nobene, če nimajo steznika na sebi.

Kopalna obleka je čudovito podčrtavala gibko, lahno zaokroženo linijo njenih bokov in se objemala v kontrastu z blešččo beloto njenih prepleh, majkenih nožic, s čimer je njihova ljubkost prihajala še bolj do veljave. Gledal sem te otročje nožice, ta mladniško vitka meča z rožasto nadahnenimi kolenčki, kakor zrelo jabolko, gledal sem...«

»Kaj pa vendar pripovedujete... To je neverjetno... popolnoma neverjetno...«

Sodnik je pokašljeval, da bi dopovedal Vojpagina, kaj ne konča svoje pripovedi.

Vojpaginov obraz pa je bil ves ožvilen in ne da bi se pustil oplasiti od sodnikovega pokašljanja, je nadaljeval:

»Roke so bile klasično zaokrožene, vitke in gibke, ko dvoje snežnobelih kač in njena nedra so bila tako očarujoča... Danes vidim vse to le še kot v sanjah...«

Sodnik je poslušal s pohlepom z napol priprtimi očmi, potem pa se je zdrznil in dejal z temnim obrazom:

»Pa saj so bile tam tudi dame brez obleke?«

»Dve, gospod sodnik... Ena zelo vitka, rjavolaska, nekoliko šibka, čeprav... toda niti za primerjati ne z ono drugo... In tretja... Ta je bila še punčka, ne več kot šestnajst let...«

»Tako« je dejal sodnik in se sklonil naprej — »Pravite torej, da je bila stara šestnajst let... Zakaj trdite, gospod Vojpagin, da jih je štela ravno šestnajst?«

»Hm... še popolnoma mlado telo — značilno ženske črte komaj razvite — boki mnogo ožji, kakor pri oni plavalaski, roke dolge in suhe in njen smeh je napravil vtis popolne odkritosrčnosti. Tako se smeje samo deklica, ki je še popolnoma nedolžna.«

Klici »dobro, dobro« so zazveneli po razpravnih dvorani in občinstvo na galeriji se je treslo od smeha.

»Molčite!« je Vojpagina nahuhal sodnik. »Take stvari... Jaz nisem dolžan poslušati takih nesmislov. Sicer pa se vam šteje pomanjkanje zlega namena in vaše skesano priznanje kot olajševalna okoliščina, ki vas oprošča zaslužene kazni. Lahko greste.«

Gospodarstvo.

Trgovinska bilanca CSR.

Čehoslovaška trgovinska bilanca izkazuje za l. 1921 aktivum od ca 4877 milijonov čK, med tem ko je izkazovala v l. 1920 4185 milijonov čK. Do leta 1921 se je uvozilo skupno za 22.435 milijonov blaga, izvozilo pa se je za 27.312 milijonov čK, v letu 1920 pa je znašal uvoz 34.384 milijonov čK, izvoz pa 27.569 milijonov čK.

Ti statistični podatki so sestavljeni po razredih carinske tarife, katerih je 51. Od teh razredov je 22 aktivnih, 29 pa pasivnih. Milijardski prebitek izkazuje sladkorna, tekstilna industrija, industrija premoga in lesa ter stekla. Na prvem mestu je sladkorna industrija, ki je za 3.7 milijard čK aktivna. Tekstilna industrija je dosegla prebitek 2.9 milijard čK. Na tretjem mestu je industrija premoga in lesa z 2.3 milijard prebitka, na četrtem je steklena industrija z 2.02 milijarde.

Od ostalih carinskih razredov se je doseglo z železom in železino prebitek od 747 milijonov, s papirjem 528, usnjem 494, lončevinastimi izdelki 465, z lesnimi izdelki pa 808 milijonov čK; ta postavka je bila v letu 1920, vključno temu, da se je izvozilo za 558 milijonov čK, za 2 milijona pasivna. Vsekakor je postavka »Električni stroji in aparati« za 580 milijonov pasivna. Sledeče postavke, ki so bile v letu 1920 pasivne, so v bilanci za leto 1921 dosegle aktivum in sicer: vprežna in klavna živina za 198 milijonov (v letu 1920 za 129 milijonov pasivna), mlo in sveče za 8.7 milijonov (v letu 1920 minus 88 milijonov), instrumenti in ure za 27 milijonov (v letu 1920 primanjkljaj 33 milijonov), nazadovale pa je izvoz sadja in zelenjave, ki izkazuje primanjkljaj od 68 milijonov, proti prebitku od 229 milijonov v l. 1920. Pijače izkazujejo minus od 86 milijonov, proti 144 milijonov plus v letu 1920.

Največje pasivne postavke tvorijo »prehrana«. Uvozilo se je žita za 4.5 milijard. V letu 1920 je bila ta postavka samo za 1.5 milijard pasivna, torej se je v preteklem letu porabilo 3 krat toliko, kot v letu 1920. Izvoz žita je znašal v letu 1921 321.5 milijonov, leta 1920 731 milijonov. Pasivum za žito znaša potemtakem v letu 1921 4.2 milijarde proti 1.5 milijarde v l. 1920. Tudi v drugih panogah prehrane je bil import večji kot export in sicer: pri kolonialnem blagu 293 mil., pri začimbah za 42 mil., južnem sadju za 154 mil., zelenjavi in sadju 68 mil., živalskih produktih za 502 mil., masti za 658 mil., olju za 85.7 mil., pijači za 86 mil., kuhinjski soli za 23 mil. pri tobaku za 779 mil.

Nadalje so se v večji meri uvažali kot izvažali izdelki težke industrije: mineralne in rude za 312 mil., navadne kovine in njeni izdelki za 105 mil., električni aparati za 530 mil. pasiven, med tem ko je v letu 1920 znašal minus še 228 mil. Pasivne so nadalje še postavke: mineralna olja za 436 mil., gumijevi izdelki za 77 mil., kavčuk za 177 mil., kemične pomožne snovi za 174 mil., firnis in barve za 330 mil., barve in strojne snovi za 69 mil., zdravila za 7 mil. Od večjih postavk, katerih izvoz je bil večji kot uvoz naj omenjamo »književnost in umetnost«, katerih izvoz zaostaja za uvozom z zneskom od 158 mil. KČ.

Gospodarske vesti.

+ Čebelarstvo. Čebelarje in interese za med in vosek še enkrat opozarjamo na jubilejno čebelarstvo razstavo v Ljubljani od 3. do 10. septembra t. l. Ob priliki, ko bodo posetili vselej, naj ne zamude ogledati si tudi čebelarstvo razstavo v Marjanišču. Posebno zanimivo bo sejem za med in vosek na

Vojpagin se je priklonil in se obrnil proti vratom.

»Še eno vprašanje« ga je pridržal sodnik, medtem ko se je delal, kot da bi nekaj zapisaval. »Kje se nahaja to mesto?«

»Dva versta za poslednjimi poslopji Sutyginskimi. Najprej prekorite most, gospod sodnik, potem leži ob cesti podrti drevo in odondot vodi ozka stezica do brega. — Tamkaj najdete prijazno, visoko grmovje, ki je sijajno prikladno v to svrhu...«

»Kaj naj to pomeni? Je slajno prikladno?« ali hočete biti tako ljubezljiv in povedati, kaj da ste pravzaprav hoteli reči s svojimi besedami.«

Vojpagin pa je le umevajoče pomelžiknil z enim očesom, se spoštljivo priklonil in z gracioznimi koraki zapustil dvorano.

Malega Šmarna dan (petek 8. septembra). Sejem se začne ob 9. uri dopoldne na razstavišču v Marjanišču in bo trajal ves dan. Kupci za med in vosek bodo lahko sklepali kupčije neposredno s čebelarji, ki bodo imeli vzorce medu in voska na razstavi. Obiskovalci razstave in sejma lahko dobe izkaznice za polovično vožnjo po državni in južni železnici, ako se nemudoma zglašajo zanje pri Čebelarstvu in društvo za Slovenijo v Ljubljani.

+ Novi bankovci po 10 Din se ne vzamejo iz prometa. Vse tozadevne vesti je proglasila Narodna banka za izmišljotine. Da se nekoliko odrgne modra barva na bankovcih izhaja iz tega, ker ta barva potrebuje dalje časa, da se popolnoma posuši.

+ Lesna trgovina v Češkoslovaški je vsled visokega tečaja češke krome skoraj popolnoma ubita. Lastniki žage, posebno manjši, so obupani.

+ Padanje cen prešičem in masti. Odkar je povišana izvozna carina na debele prešiče, so padle cene v Slavoniji za 20 K pri kilogramu žive teže, to je od 90 na 70 kron. Sorazmerno so padle tudi cene masti.

+ Krupp in Russo-Asiatic Co. sta se pred par dnevi pogajala o razširitvi Kruppove udeležbe pri Russo-Asiatic Company. Sklenilo se je, da se udeležba Krupp z mnogo večjim kapitalom pri tej družbi kot je bil udeležben dosedaj. Ker so nastala med Stiennessom in zastopnikom ruske sovjetske republike nesoglasja, bo stopila Rusija v tesnejšo zvezo z družbo Russo-Asiatic-Krupp Co. ter ne bo več krila svojih potreb potom Stiennessa.

+ Sladkorna pesa kaže povsod izborna. Ako bo v prihodnjih dneh dovelj solnca in toplote, računajo na 1.548.200 ton svetovnega pridelka. Lansko leto se je pridelalo 2.385.500 ton sladkorne pese.

+ Zavarovanje valute po členu 16 Pravilnika o reguliranju prometa z devizami in valutami se more glasom odloka ministrskega sveta z dne 26. julija t. l. vršiti tudi v dinarjih.

+ Odobrenje za potniško prtljago. Kakor razglasa generalni inspektorat ministrstva financ, ni potrebno odobrenje od odbora pri Narodni banki za prtljago, ki jo imajo potniki pri sebi ob ob vstopu v našo državo, ako se more z ozirom na vrsto in količino blaga in družabni položaj dotičnega verjeti, da rabi isto samo za sebe.

+ Uprava Praških vzorčnih velesejmov nam javlja, da si zamorejo obiskovalci jesenskega sejma nabaviti pri čehoslovaških konzulatnih uradih v kraljevini SHS vizum na potne liste s 75% odpustom in si pri tej priliki kupiti za 25 Din potrebni znak z legitimacijo, katera upravičuje k znižani železnični vožnji. Ravno tako dajejo dotični konzulatni uradi in poleg teh tudi veletržni zastopniki brezplačno vsa potrebna polastila za vožnjo v Prago in obisk vzorčnega velesejma.

+ Hmeljsko poročilo iz Alzacije. 2 obrabljani hmelja se je pričelo minoli teden. Pridelke je povečini prvovrstne. Tudi kvantiteta je splošno prav povoljna ter se cenil na 60 do 70 tisoč starih centov (proti 30.000 lani). Tudi poročila iz notranosti Francije (Dijon, Bourgogne) so enako ugodna. Cene še niso določene. Trgovci ponujajo 200 frankov na 50 kg, a do sklepov po teh cenah še ni prišlo. Zaradi dobrih letin na Češkem, v Nemčiji in drugod in zaradi slabega iztoča piva razpoloženje producentov ni posebno optimistično, a tolažijo se s tem, da bodo odškodovani s kvantiteto, kar jim bo morda pri ceni izpadlo.

+ Dobava kožuhov. Obratno ravnanje južne železnice razpisuje konkufekcijo 2000 komadov kratkih in 1000 komadov dolgih kožuhov po meri. Kože in suknjo dostavi obratno ravnateljstvo. Reflektantje naj vpošljejo tozadevne oferte najkasneje do 12. septembra 1922.

+ Češkoslovaško-bolgarska trgovska zbornica v Sofiji je pričela te dni

poslovati. Uradovala bo v Sofiji v ulici Klementini šte. 15.

+ Situacija čeških tvornic za vagonne in lokomotive. Ker ni nobenih naročil, so češke tvornice za vagonne in lokomotive v težki situaciji. Odpuščeni so že veliko številu delavcev, pa vse tako kaže, da jih bodo še nadalje odpuščali. Zadnji čas je naročila uprava čeških železnic 150 tovornih vagonov, kar je pa tako malenkostno, da se ne bo zaradi tega naročila njih situacija prav nič izboljšala. Prihodnje dni se bo v ministrstvu za socialno politiko vršila anketa, ki se bo bavila z razmerami v čeških tvornicah za vagonne ter v olajšavo kritične situacije napravila potrebne korake. Pomisliti je treba, da je v rečenih tvornicah zaposlenih 5000 delavcev, kojih eksistenca je ogrožena.

+ Argentinsko žito v Dalmaciji. Te dni pride v Split velika množina žita in moke iz Argentine. Upati je, da bodo cene kruha sedaj vendar le padle, ker dosedaj je veljal 1 kg kruha v Splitu 30 K.

+ Letošnje žetev v naši državi cenijo za 50% boljše kot je bila lanska. Ako le ni to špekulacija izvoznikarjev!

+ Nova delniška družba. Ministrstvo za trgovino in industrijo je dovolilo Jadranski banki v Beogradu in inž. dr. Wildiju v Polzeli ustanoviti delniško družbo z imenom »Strojilna, lesna in kemična industrija d. d.« s sedežem v Polzeli. Osnovna delniška glavnica znaša 5 milijonov kron.

Književnost in umetnost.

Goriška satira. Zadnja številka goriške »Mladike«, prinaša satiro na neko kritiko skladatelja M. Kogojja, ki jo radi ilustracije vtipavškega humorja ponastikujemo: Kritika. »Srečko Kumar je zadnja leta razvijal moči, kakor jih more njegovi konstituciji skoraj sentimentalno dušo sicer mogel kaj takega pričakovati. Človek, ki koplji svoje efekte tako, da se tvori v njem momenti božanskih refleksov, ki ustvarjajo izrednost pojmovanja in učinkov, ne da bi reproducirali po strogo izmerjeni prevdarnosti. On ni plod svojega permanentnega dela v navadnem smislu besede, nego je otrok hipov navdahnjenja. Človek, ki hoče, da je njegova reprodukcija produktivna je morem to pisati jaz, ki so mi le posebne izrednosti kaj, potem mislim, da smo s stvarjo vsi lahko zadovoljni.« — Marij Kogoj, »Učiteljski list«, 20. julija 1922. — Zdal smo na jasnem: Srečko Kumar je zadnja leta razvijal moči, kakor jih more dati njegovi konstituciji le v njem skrbi duh. Prejšnja leta je imel le konstitucijo brez skritega duha, zato ni razvijal moči, ni bil blesteča obluba na skorajšen dogodek. Kaj bi bilo šele iz Kumorja, ko bi imel konstitucijo bokserjev in tako močno dušo kakor je Kogojeva?! Tako pa ima, revež, štoriklasto telo in skoraj sentimentalno dušo in od take konstitucije ni mogoče več pričakovati. Tudi dobrih koncertov ne? Pač, saj sega njih učinek že preko lavorovih, vencev dosedaj obstoječih slovenskih zborov. Ne samo to: od Kumorja lahko pričakujemo uspehov, ki bodo frapantni, neglede na njegovo konstitucijo in skoraj sentimentalno dušo. Zakaj? Zato, ker koplji Kumar svoje efekte tako, da se tvori v njem momenti božanskih refleksov, ki segajo na reproduktivno senzitivnost Kogojeve kritike in ustvarjajo s tem izrednost pojmovanja daleč preko našega pričakovanja. In še nekaj vemo, kar še nismo vedeli: da Kumar, ta blesteča obluba, ne reproducira po strogo izmerjeni prevdarnosti, da ni plod svojega permanentnega dela v navadnem smislu besede, ampak da je otrok hipov navdahnjenja. Kako bi Kogoj sicer mogel kaj takega pričakovati in pisati, on, ki so mu le posebne izrednosti kaj? In to ne izrednosti v navadnem smislu besede, ampak take, ki imajo skritega duha in skoraj sentimentalno dušo. — Tak človek (Kogoj ali Kumar?), ki hoče, da je njegova reprodukcija produktivna, z vso pravico in samozvestjo lahko misli, da smo s stvarjo vsi lahko zadovoljni, pri čemer je popolnoma postranskega pomena, ali je ta »stvar« koncert, ki ga je reproduciral Kumar kljub svoji konstituciji, ali pa navdahnjena kritika, ki jo je pisal in podpisal Marij Kogoj — ravno vsled svoje posebne izrednosti.

Izšlo je Almanah Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca iz štampe u jednom sveuku (I, II, i III. dio) na 1360 strana. Sadržaj Almanaha: u I. dijelu obuhvata državno ustrojstvo i uredjenje pojedinih pokrajina na osnovu isključivo zvaničnih podataka svih ministarstava i pokrajinskih uprava; u II. dijelu daje prikaz pojedinih grana života Kraljevine kao: sud, vjera, kultura, prosvjeta, umjetnost, književnost i štampa, saobraćaj, pošta i telegraf, narodno zdravlje, sokolstvo i sport, spisak društava, alfabetski spisak većih mjesta Kraljevine itd.; III. dio — Ekonomsko-finanjski — daje najvažnije podatke za poljoprivredu, šumarstvo, rudarstvo, vodene snage, finansije te donosi prvi put popis svih novčanih zavoda, industrijskih i trgovačkih poduzeća za čitavu državu. Almanah je štampan latinscom i ćirilicom, a u izvacima također u prijevodu na francuski, njemački i engleski jezik. Za vrijeme štampe svi su podaci ponovno korigirani. Prema svom bogatom sadržaju i sistemu uredjenja materijala, Almanah je jedina te vrste, potpuna, jasna i neophodna, informativna knjiga, za sva državna nadležna, uprave općine i čitaonice kao i za sve banke, velike industrijske trgovske firme i kancelarije svih vrsta, te radi toga preporučim je sa strane mnogih ministarstava, pokrajinskih uprava, saveza i komora. Cijena Almanaha: Din. 160.— u mehanom i Din. 185.— u divot-poveza, bez poštarine.

Josip Kosor: Pojar strasti. Drama v 4 čina. Zagreb 1921. Založba St. Kugli Knjižica, ki jo vzmame s veseljem v roke in je čitaš z užitkom od prve do zadnje strani. Ni to drama, kakor bi si jo želeli — Hrvati in Slovenci sploh še nimamo ene poštene drame, ki bi odgovarjala vsem pravilom dramske umetnosti (posebno če se omenja na dramatično iz svetovne literature, na Shakespeareja, na Hugoja itd., občutno vse revščino naše domače dramske literature — toda priznati moramo, da se je Kosorja delo še precej posrečilo, mnogo bolj kakor Ogrizavića »Nučina«, čeprav je Ogrizavić delo že dolgo znano hrvatski publiki, Kosor pa je šele pred kratkim stopil v javnost. Kosor ima dramatično silo, in kar je glavna pri drami, njegove osebe imajo poleg zunanega tudi notranje doživljanje, niso zgolj fotografije, kar je pri Ogrizaviću glavna napaka. Vse osebe so tukaj kakor iskrene — vse kratko, jedrnat in zato globoko, nobene stavke, nobene besede ni odveč. Kosor nam je pokazal Slavonijo in Slavonca. Prav zaveže nam iz knjige duha slavonske zemlje, tako živo so očitane posamezne osebe, posebno Ilija Sarić — bača Ilija — v svoji prostodržnosti je pravi tip Slavonca: dober v slogi in miru z drugimi ljudmi, takorekoč človek s srcem na dlani, da te ga ne njegova dobrota. Kontrast tej blagi duši, Sarićev sosed, zver v človeški podobli, je sicer nekoliko pretiran v svoji strašni strasti, v svoji nenasitni in neopravičeni pohlepnosti po Sarićev zemlji, vendar se izide v okvirju drame v harmonično celoto s vsem dejanjem. Bile se tukaj bolj med zlobo in dobroto. Zmaga zloba. »Djavolet je lažji od Boga!« obupne v tretjem dejanju »bača« Ilija. Pojar nebratane sosedove strasti je tako velik, da zavre na koncu kriše v blagem Sarića samem, da z lastnimi rokami zadavi zver, ki li je ponajel vse življenje ljubezen in spravo, s dobival v povračilo sovraštva in zlobo. Drama, ki so jo izšla z uspehom tudi v Ljubljani, je zaradi svojega kolorista ugajala posebno Poljakom in iz Lvova so Kosorju čestitali na njegovem uspehu. — Zvonimir Kosor.

Latice. Naš mladi pesnik Janko Zmajević, avtor »Galeb« stopa pred jugoslovansko javnost s svojo drugo zbirko pesmi: Latice. Njegove pesmi so močne in zanosne, pisane kadar kipi duša v občutkih in hrepenenju. Njegova forma je dovršena in varira od ponosnega soneta do nevestnega svobodnega stiha. Njegov jezik je globok in lep. Oprema knjige je prvovrstna, Naslovno stran je izdelal slikar Vilko Gecan. Knjiga je izšla v založbi Hrvatskega štamparskega zavoda d. d. v Zagrebu, Marrovska 3, ima 164 strani in stane 20 dinarjev.

Drobiž.

* Spominška plošča na Tyrševi rojstni hiši. Zadnje nedelje so odkrili spominško ploščo dr. Miroslava Tyrša na njegovi rojstni hiši v Dečinu t. j. v najlepšem kraju češkoslovaške Švice. Češkoslovaški Sokoli so spomin velikega moža in navdahnjenca Slovana najlepše počastili, kar uveljavlja na slavnosti je bila ogromna.

* Slabo znanje v Nemcu se ni izboljšalo. Jako nejlube posledice je imel padec nemške marke za mnoge občane v obsejnim ozemlju na Češkem, zlasti v Hainu, Adu, Fleisenu in po ondornih okoliščinah. Ti ljudje niso toliko zaupali domači češkoslovaški valuti, pa so nalogali svoje imetje in prihranke v nemški valuti, dokler jih ni silni padec nemške marke sadil čas popolnoma predrnil iz prevelike zaupnosti. Ali ta prebuda je bila za marsičoga jako tragična, zakaj dosti je bilo med njimi takih, kateri so celo življenje garali in varčevali, pa se mahoma uvideli, da je njih imetje skoraj toliko kakor prazen nič. Prepričani smo, da je vsem žal za svoje preveliko zaupanje v mater Germanijo.

* Zaradi kačjega pila izgubil roko. In Falknova poročilo: 11 letni Solar K. Gumblich je bral ob robu gozda roblidnica. Pri tem ga je pičil gad v desno roko. Kljub temu, da mu je tovariš roko trdo prevažal, je prišel strup v kri. Roka mu je močno otekla in navsezadnje so morali nekretnemu otoku v bolnici roko odrezati.

* Velikanski mostovi. Strokovni list piše o novih čudih mostarske tehnike. Zdal stavijo na raznih krajih sveta čitki velikanske mostove. Največji med njimi je novi most, ki bo v Novomyorku sgrajen nad reko Hudson. Dolg bo 2015 metrov, torej za 214 metrov daljši od slovitega visečega mostu v Brooklynu. Srednji obklo bo 988 m dolg. Most bo imel dva železniška tira, drugega nad drugim. Spodnji bo za vlakove, v zgornjem delu bo tla za električno železnico, cesta za avtomobile in hodniki za občinstvo. Drugi velikanski most se bo vpenjal nad pristaniščem v Sydneyju, tretji bo držal iz Detroita v Windsorju čez reko Detroit, a zadnji velikanski most bo sgrajen čez reko Delawan. Ta viseči most bo vezal mestu Filadelfija in Camden in bo stal več kakor 20 milijonov dolarjev. Stavili ga bodo pet let.

E. GABORIAU:

Zločin v Orcivalu.

(Dalje.)

A kako naj ju kaznuje? To vprašanje je bilo fiksna ideja, ki mu je vrtala po možganih in netila čudno žarenje v njegovih očeh.

V navadnih življenjskih okoliščinah se ponuja gnevu in sovraštvu prevarjenega soproga trojna izbira.

Pravica in malone tudi dolžnost mu velevala, naj izroči ženo in njenega sokrivca sodišču. Zakon je ž njim.

Dana mu je možnost, zasačiti prešušeno dvojico in jo ubiti. Zakon sicer ne dovoljuje takšne osvete, pač pa jo opravičuje. In končno se lahko oboroži s filozofskim ravnodušjem ter zapodi nevednico izpod svoje strehe.

Kako bedna in klaverna maščevanja!

Postaviti ženo pred sodnike! Ali to ne pomeni radovoljno izročiti svojega imena in časti posmehu škodoželjne javnosti? In kakšno zadoščenje se obeta za tolikšno žrtev? Berta in Trémorel bi dobila vsak po nekaj mesecev ječe.

Ubiti krivca se mu je zdelo boljše. In vendar! Ko bi vstopil, bi moral ustreliti njega in njo tako naglo, da se niti ne bi osvestila kazni; njiu smrtni boj bi trajal morda minuto. In potem? Potem bi se moral javiti v preiskovalni zapor, stopiti pred sodnike, braniti se, prositi prizanesljive sodbe ali celo pomiloščenja...

Zapoditi ženo se mu je zdelo isto, kakor če bi jo radovoljno izročil Hektorju. Bil je prepričan, da se obožavata; in v duhu ju je videl, kako odhajata iz Valfeuilja roko v roki, vsa srečna in polna zmagoslavlja nad njim, ubogim bedakom!

Pri tej misli ga je grabila besnost, zakaj ni je tako globoke bolečine, da je ne bi užaljeno samoljubje še poglobilo.

Nobeno običajno maščevanje ga ni moglo utešiti. Hotel je najti nekaj nezasišane, neizmernega kakor njegova muka, okrutnega kakor žalitev, katero sta mu prizadejala.

In jel se je domišljati vseh takšnih povesti, ki jih je poznal, iščeč kazni, ki bi jo mogel uporabiti v danih okoliščinah. Imel je pravico do izbirlivosti, ker je že naprej žrtvoval svoje lastno življenje!

Le nekaj je ogrožalo njegove namene: pismo, ki ga je iztrgal nesrečni mlss Jenny Fancy v hotelu »Belle Image«. Kje je bilo zdaj? Ali ga je izgubil v Mauprévoirskem gozdu? Iskal ga je po vsej hiši, a ni ga mogel najti.

V tem času se je navadil hlimbe; pretvarjanje ga je navdajalo z zlobno, bolno slastjo. Obvladal se je tako, da ni mogel nihče slutiti misli, ki so mu razjedale dušo. Nikoli se ni zdržnil pod milovanjem žene, ki jo je ljubil nekaj tako brezmejno, in nikoli ni njegova desnica prisrčneje stiskala Hektorjeve roke.

Zvečer, kadar so bili vsi trije zbrani pod svetilko, je prekipaval veselosti. Gradil je nešteto načrtov za kesnejše čase, kadar bo smel zopet z doma in bo spet čil in zdrav.

Grof Trémorelski je bil ves srečen.

»Nu,« je rekel Berti nekega večera, »zdaj je Klement izven nevarnosti.«

Ona je le predobro razumela zmisel teh besed.

»Ali še niste nehali misliti na gospodično Courtoisevo?« ga je vprašala.

»Saj ste mi dovolili upati.«

»Prosila sem vas, da bi počakali. In prav ste imeli, Hektor, da se niste prenalili. Našla sem nevesto, ki vam prinese tri milijone namestu enega.«

Te besede so ga mučno iznenadile, zakaj v resnici je mislil samo na Laurence, ne na njeno doto; in zdaj je v duhu zagledal novo oviro!

»Kdo je ta nevesta?«

Berta se je sklonila k njegovemu ušesu in rekla z drhtečim glasom:

»Jaz sem Klementova edina dedična. Ako umre, sem svaobodna.«

Hektor je malone okamenel.

»A Sauvresy se počuti hvale Bogu čedalje bolj!« je dejal nato.

Berta je uprla vanj svoje velike svetle oči in rekla s strahotno mirnim glasom:

»Kaj veste?!«

Trémorel se ni upal vprašati, kaj pomenijo te čudne besede. Bil je izmed slabšev, ki se ogibljejo pojasnil in se rajši dajo posiliti okoliščin, nego da bi se zavarovali, dokler je čas. A razen tega je čutil vzlic mržnji in strahu pred Berto nekakšno zadoščenje.

»Uboga ženska!« je pomislil. »Tako zelo me ljubi in tako se boji zame, da želi lastnemu možu smrti, samo da bi me dobila...«

Toda razvoj Sauvresyjeve bolezni se ni ujemal s Trémorelovim mnenjem. Ako mu je danes odleglo, se je počutil jutri toliko slabše.

Baš tisti dan, ko so mislili, da je njegovo popolno ozdravljenje zagotovljeno, je moral zopet leči.

Usodni napad se je pojavil po kozarcu kininovega vina, ki ga je pil bolnik zadnje dni pred vsako večerjo.

Zanimivo je bilo, da so se neugodni znaki docela izpremenili, kakor da je izpodrinilo prvotno bolezen novo, povsem drugačno zlo.

Bolnik je tožil, da ga zbada po koži; napadala ga je omotica in krč za krčem mu je zvijal vse ude, posebno pa roke. V obrazu je čutil tako hude živčne bolečine, da je dostikrat kričal, a v ustih tako neznosen vkus po popru, da je zeval brez prestanka. Spati ni mogel več; niti morfijum ni pomagal. In zraven je bil truden do smrti; s to strašno trudnostjo se je družil občutek mraza, ne vnanjega, nego notranjega, ki je venomer naraščal, kakor bi padala telesna toplota od dne do dne.

Delirij je čisto pojenjal; bolnikov razum je bil zdaj jasen kakor le kdaj.

Sredi svojih muk je kazal Sauvresy neukroten pogum.

Nikoli se ni zdel tako poln skrbi za dobro upravo svojega ogromnega imetja. Njegovih posvetovanj z notariji in odvetoiki ni bilo konca ne kraja; dostikrat se je zapiral ž njimi po cele dni.

S pretvezo, da potrebuje raztresenja, je sprejemal vsakogar, kdor se je le oglašil, in kadar slučajno ni bilo nobenega gosta, je brž postal po koga, izgovarjaje se, da mu je samemu še huje, ker neprestano premišlja o svoji bolezni.

O tem, kaj snuje in pripravlja, ni črhnil niti besedice; Berti je preostajalo samo ugibanje, ki jo je polnilo s čedalje neznosnejšo tesnobo.

Večkrat je zunaj ustavljala opravnike, ki so odhajali od soproga, in se trudila z vsemi sredstvi pretkane ljubeznivosti, da bi jim izvalila vsaj kak namig, po katerem bi se vedeli ravnanj.

A nihče izmed teh ljudi ni mogel — ali ni hotel — utolati njene radovednosti. Vsi so dajali negotove odgovore, bodi da jim je Sauvresy tako naročil, ali pa, da res niso vedeli ničesar.

Tožil in ternal ni Sauvresy nikoli. Razgovarjal se je najrajši o Berti in Hektorju, slaveč vsakomur njuno skrb in po žrtvovalnost. Imenoval ju je svoja »angela varuha« in hvale Boga, da mu je dal takšno ženo in takšnega prijatelja.

Dalje prihodnje.

MALI OGLASI

PRODAJA:

POMNOŽEVALNI APARAT
»OLIVER«. Naslov v upravljalni listu. 403

DVOJE KOMPLETNIH VRAT in dvoje kompletnih izlozih za prodajalno. Cena in na ogled pri Ivan Graiser, Kranj. 401

POSESTVO v Sloveniji pri Celju: enonadstropna vila, družinska hiša, gospodarsko poslopje z električno razsvetljavo s premičnimi, 22 jehov travnikov in njiv, oddaljeno eno minuto od kolodvorja v lepem, zdravem delu Savinjske doline, pripravno za industrijo ali trgovino lesa. Naslov v upravljalni listu. 397

POSESTVA različnih velikosti, vlla 10 sob, parket, električna razsvetljava, gospodarska poslopja, živina in 21 oraloj zemlje. Cena 2.500.000 K.

GRADIC in 4 orale parka, sposoben za tovarno v Mariboru.

VINOČOC, 2 hiši in 5 oraloj zemlje ter vodno moč, 1.200.000 K.

GOSTILNA, trgovina, 10 oraloj zemlje, živinska trgovina, vaga, 2.500.000 K.

VILA, po kupu prazno stanovanje, TRGOVSKE HIŠE, hiše, gostilne, posetva, pisarna Zagorski, Maribor, Barvarska ul. 3. 398

VOZ (BREK) nov za dva konja za ceno Din. 6000.—. Na ogled pri Lovro Semen, trgovec, Kranj. 399

KRASEN PROSTOR s stavbami sredi mesta za večje podjetje se proda. Naslov pove: Oglasi za prodajo Ivo Sušnik, Maribor, Slovenska ul. 15. 341

2 STAVBENI PARCELI v velikosti 1657 in 1191 kvadratnih metrov za hranilnični hišami. Več se izve v Hranilnici kmečkih občin od 8 do 2 ure popoldne. 375

SLUŽBE:

KNJIGOVODKINJO z večletno prakso sprejme pod ugodnimi pogoji večja dobro vpeljana lesna trgovina. Ponudbe s prepisi izpricval, zahtevki plače, navedbo referenc in čas nastopa službe je vpsolati na upravo tega lista pod »lesna trgovina« št. 404. 404

INŽENIR, oblastno avtoriziran geometer in ekonom v Budjevicah, Češko, išče kakvega večjega dela v Jugoslaviji. Ing. Fr. Lang, Budejovice, CSR. 402

LESNA DRUŽBA v Ljubljani išče praktikanta, kateri je dovršil 2 razreda trg. šole in razume italijanski jezik za takojšnji nastop. Lastnoročno pisane oferte s prepisi izpricval je vpsolati na upravo tega lista pod sifro »Vesten uradnik«. 396

TRGOVSKI POTNIK, ki stalno potuje po Srbiji bi prevzel zastopstvo kakke tujašnje tvrdke. Ponudbe na upr. lista pod »št. 394«. 394

KAVARNA »ZVEZDA« v Ljubljani sprejme takoj izurjeno kavarniško blagajničarko. 393

TRGOVSKA POMOČNICA ob enem šivilja, želi takojšnje službe. Težka dela izključena. Ponudbe pod »Takoje na upr. lista. 387

RAZNO:

BANČNI URADNIK išče meblirano sobo. Cenjene ponudbe na upravo lista pod »banka«. 406

OTVORITEV popolnoma prenovljenega zimskega kegljišča pri »Draščekcu«, Bohoričeva ulica 9 bo v soboto 2. t. m. ter je cenjenim klubom na razpolago. V nedeljo, 3. t. m. kostrn na raznju. Točilo se pristna završka vina. — Drago Drašček. 405

UDELEŽENCEM VELESEJMA se priporoča restavracija »Belevue«, na Smarjetni gori pri Kranju. Razgled po celi Gorenjski. Pot zlozna, cene zmernae. Janko in Pavla Bidovec. 400

ISČEM GOSTILNO V NAJEM, ki bi bila na prometnem kraju v Sloveniji, lahko tudi na Hrvatskem. Vzajemni mizarsko delavnic v najem, kot samostojni mizarski mojster, če mogoče z orodjem ali stroji v Sloveniji. Cenj. ponudbe pod »Dobra gostilna« poštno ležeče Sp. Dravograd. 382

OSET ANDREJ, MARIBOR Aleksandrova cesta 57, telefon 88, veletrgovina sena, slame, drv, koruze, ovsu, sadja itd. Brzjavlj: Oset Andrej, Maribor. 338

POZORI Zavarujte poljske prideleke proti toči, gozdove proti požarom. Zvišajte zavarovalnino proti požaru in nezgodam. Sklenite življenjska zavarovanja z enkratnim plačilom. Pojasnila in naročnice prevzame »Jadranska zavarovalna družba«. Glavni zastop v Celju. Laya št. 22. 830

ZEPNE URE, precizijske in stenske, popravlja najsofistnejše tvrdka F. Čuden v Prešernovi ulici 1. 506

LEPOTA

kože, obraza, vratu, rok, kakor tudi lepa rast las, se morejo samo skozi razumno nego lepote doseči. Tisočera pripoznanja so dospela od vseh dežel sveta za lekarnarja Fellerja.

Elsa lilijno mlečno milo najbolje blago, najfinije »milo lepote« 4 kosi z zamotom in poštnino 120 Kr.

»Elsa« obrazna pomada odstrani vsako nečistost kože, solčne pege, zadržance, nabore, itd., naredi kožo mehko rožnato-belo in čisto; dva porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 80 Kr.

»Elsa« Tanončina pomada za rast las krepi kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, prerano osivelost itd. 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 80 Kr.

Prodajalci

ako naročijo najmanj 12 kosov od jednega predmeta dobijo popust v naravi. Razno: Lilijno mleko 24 K; Brkomaž 10 K; najfiniji lega-puder dr. Klugera v velikih originalnih škatljah 40 K; najfinije Hoga zobni prašek v prtihi škatljah 40 K; puder za gosp. v vrečkah 8 K; zobni prašek v škatljah 12 K; v vrečkah 8 K; Sachet dišava za parilo 12 K; Schampoon za lase 8 K; rumenilo 12 listkov 48 K; najfinije parfem po 48 in 80 K; Močna voda za lase 80 K; Za te razne predmete se zamot in poštnina posebej računa.

EUGEN V. FELLER, lekarnar, STURBICA donja, Elsatrg 357, Hrvatsko.

Pletene jopice, rokavice, nogavice po najnižjih cenah pri: **A. Šinkovic** nasl. **R. Soss**, Ljubljana, Mestni trg št. 10.

ZVEZNA KNJIGARNA LJUBLJANA - MARIJIN TRG 8

JOHN RUSKIN:

KRALJ ZLATE REKE ALI ČRNA BRATA

Iz angleščine prevel Ljudevit Furlani — z ilustracijami Ant. Rožalja.

Sloviti zgodovinski roman M. ZEVACA

„KRALJEVI VITEZ“

je izšel in se dobi v »Zvezni knjigarni«, Ljubljana, Mar. trg 8 v dveh delih. Cena broš. za vsak del din. 15.—

VRTNAR, krasno pesniško zbirko, ki je preložena v vse svetovne jezike, je založila v izbranem prevodu Dr. A. Gradnika

Zvezna knjigarna, Ljubljana, Marijin trg 8

Cena broširanemu izvodu Din. 16.—, vezanemu v papir Din. 20.—, v usnje krasno vezano Din. 50.—.

Inserati v „Jugoslaviji“ imajo velik uspeh!

Teodor Korn, Ljubljana, Poljanska c. 8

se priporoča cenj. občinstvu za izvrševanje vsakovrstnih kleparskih in vodovodnih inštalacijskih del ter za pokrivanje streh.

Vsa stavbinska in kleparska dela v priznato solidni izvršitvi. — Proračuni brezplačno in poštne prosti. — Popravila točno in po najnižji ceni. Pločevinasta ambalaža kakor kante za firnež, olje, bencin, doze za barve, kandite in konzerve.

P.n. gospodinj, šivilje, krojače, čevljarje, in sedlarje opozarjamo, da se dobijo zopet najboljši šivalni stroji

„Gritzner“

v vseh opremah material predvojni, cene najnižje edino le pri

Josip Petelincu
Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 2.

Pouk v vezenju brezplačen!

Istotam igle, olje, vse nadomestne dele za vse sisteme šivalnih strojev in koles. — Potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce, sedlarje, toaletno modno blago, srajce, kravate, ščetke, palice.

Galanterija, gumbi, na veliko in malo!

Najnižje cene! Točna postrežba!

Kušar & Rotar

Kozarje pri Ljubljani, naznanjata p. n. občinstvu, da sta

na novo otvorila **tovarno kisa** ni se priporočata za obilna naročila!

Papirnice in trafike pozor!

Preskrbite se hitro z lepimi novimi razglednicami

Ljubljanskih trgov, umetno izdelane in po nizki ceni. 100 kom. K 120.—, 400 kom. K 440.—. Dobijo se v pisarni Zvezne tiskarne, Ljubljana, Wolfova ul. 1.

AUTO

Bencin. — Pneumatika. — Olje. — Vsa popravila. — Mast. — In vožnje. — Le prvovrstno blago in delo po solid cenah nudi **Jugo-Auto d. o. z.** v Ljubljani.

The „OLIVER“ najboljši in najcenejši

pisalni stroj

Zastopstvo in zaloga: **IVAN GAJŠEK**, papirna trgovina v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 2.

16 jugoslovanskih narodnih pesmi

I. del (moški zbori) je ravno izšlo. Cena partituri 10 Din.

Naroča se pri

ZVEZNI KNJIGARNI, Ljubljana, Marijin trg 8.

Pevska društva segajte pridno po njih!

IVAN BRICELJ
mestni stavbenik.
— LJUBLJANA. —
Telefon 527. Šlomškova ul. 19.

Izvršuje nove zgradbe in
— popravila vseh vrst, —
— načrte ter proračune. —

Delo najsolidnejše!

ODLIKOVANA TVORNICA
„**MARASKINA**“
I FINIH LIKERA
G. S. MATAVULJ
KR. DVORSKI LIFERANT
ŠIBENIK, DALMACIJA.
Brzjavlj: DISTELERIJA.

A. G. für industrielle Anlagen — D. d. za industrijske naprave
Budapest, Milano, Prag, Wien, Dusseldorf.

CEFA

PARNE NAPRAVE, kompletne vsake velikosti, najmoderneje: KOTLI ZA PREDGRAJENJE Z NAVPIČNIMI CEVNI IN SEKTIONAL-KOTLI, Pat. Lenk (Vorwärmer-Steilrohr-u. Sektional-Kessel); CEVNI KOTLI ZA VELIKO KOLIČINO VODE z Economiserom visoke kapacitete sistem „GEFIA“; lokomobilni kotli s kolesi, katera se morejo tudi odstraniti, naprave za avtomatični donos premoga; orodje za čiščenje cevni kotlov.

IZKORIŠČANJE TOPLOTE (Abwärme-Verwertung): Economiser visoke kapacitete syst. „Gefia“; kotli za proizvodnjo pare s pomočjo vročih plinov (Abhitze-Kessel); naprave za ojačenje prepriha. (Saugzug-Anlagen).

OGNJISKA: (Feuerungen), Gefia-Mukdenrost z in brez pomičnih zavez za zrak, osobito priporočljivo za kurenje s slabim premogom, prahom, lignitom, žaganjem itd.

AVTOMATSKO KURENJE (Schütt-Feuerung) za žaganje, odpadke odpadke od drv, torf, lignit itd.

Glavno zastopstvo za „Jugoslavijo“
ORBIS
tržišče vzorcev industrijskega blaga, d. d. ZAGREB, Pavlovićeva cesta 1.
Posetite naša mesta za tehniške, elektrotehniške in kmetijske stroje na II. LJUBLJANSKEM VELESEJMU PAVILJON „H“

Kosmetični preparati!
Kemično-tehnični izdelki!
I. C. Kotar, Ljubljana,
Wolfova ulica 3 Telefon 402.
II. Ljubljanski veliki sejem, paviljon K številka 455.

EN GROS.
SIEGEL & DRUG
industrija platnenega in bombažastega blaga
LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 31.
EN GROS.

Med. univ. dr. **Matija Ambrožič**
špecialist za otroško zdravstvo ordinira ob delav-
nikih od 1/2 3h — 1/2 4h
— Ljubljana, Gradišče št. 9/I. —

Za naše malčke!
Najcenejše in najhvalejše darilo našim malim je:
MOJ ZVERINJAK
knjiga s 45 slikami in k temu spadajočim besedilom, za pok-
uk in kratek čas K 20.—
MOJI LJUBCKI
živalske slike za naše malčke na trdem močno vezanem kartonu K 32.—
MLADI SLIKAR
10 tiskanih predlog za po-
barvanje z akverel-barvami ali pastel-barvami K 12.—
ČRNPETER
staroznana, vesela družabna igra za zimsko večere. 1 igra K 8.—
Vse se dobi v

Urar
Ed. Škopek
Ljubljana, Mestni trg št. 8.
Velika zaloga ur, zlatnine, sre-
brnine in optike. — Popravila so
izvzeto strokovno in pod
jamstvom.
Cene nizke.

Koranit
asbestni škriklj.
Tovarna Karlovac
Najboljša streha, najbolj
trpežna, najcenejša.
Pojasnila daje:
F. Hočevar, Zirovnica
(Gorenjsko).

Kopalna sezija
Kopalne kostume, hlače, fro-
tir-plašče, čepice, plavalne
pesove itd. priporoča
A. & E. ŠKABERNE
Ljubljana, Mestni trg 10.

Pozor!
Kdor ne obišče na
II. Ljubljanskem vele-
sejmu v pavilj. K št. 487
tvrdke
Franc Lubas & sin
izdelovanje harmonik,
ne bo videl kako
izgleda lepa, preci-
zna in dobro delujoča
harmonika.
FRANC LUBAS & SIN.
Klagenfurt.

STANOVANJE.
Zakonski par, brez otrok
išče meblovano ali ne-
meblovano sobo s ku-
hinjo. Kdor preskrbi to
stanovanje, dotičnega
podučuje gospod (bil je
15 let v Parizu) celo leto
brezplačno francoski je-
zik. Ponudbe pod „R.
Z.“ na upravo tega lista.

Prva odlikovana Dalmatinska Parna Destilarija
V. MORPURGO, SPLIT
Nagradjena na svim izložbah največim odlikovanjima.
Rakije vsake vrsti — Svetski, Maraschino — Ekstrakt od
Maraske — Ekstrakt od Charry-Brandy — Cognac 1. Medi-
cinal, prvorazredni produkt — Cognac Dalmatia vieux,
obljubljena marka — Cremes doubles, liker izvanreene
finoče — Svakovrsni najfiniji liker — Esencije od punča —
Sirupi od voća — Limunade.
Cenik na zahtev! Cenik na zahtev!

ZALOGA KLAVIRJEV IN PIANINOV
najboljših tovarn
Bösendorfer, Czapka, Erhard, Höfzl, Schweighofer, Original Stiegl itd.
Nizke, solidne cene! — Tudi na obrokel
Jerica HUBAD, roj. Dolenc, Ljubljana, Mišerjeva ul. 25.
Ljubljanski velesejem, paviljon K, številka 486

Za vsa plesarska dela, lakiranje avtomobilov in lakiranje
voznih koles v ognju se priporoča
TONE MALGAJ
stavbeni in pohištveni pleskar in ličar
— Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 6. —

Najzanimivejše
Ljubljanskega velesejma bode brez dyoma
oddelek št. F 123—124
trgovskega paviljona in razstavišča. Vse najpraktičnejše, najlepše in
najboljše, kar je svetovna tehnika v tej stroki
šivalnih strojev
dosedaj iznašla in preizkusila,
razstavi svetovna tvrdka
Singer-šivalni stroji
Bourne & Co.
v svojih paviljonih na ogled. Najmodernejši šivalni stroje bo
gonila električna sila
kar prihrani čas in denar.
To ni življensko vprašanje samo tvornic, marveč velja dandanes
prihranitev časa in denarja posebno za rodbine.
OBISK
teh paviljonov Vam bo donesl več koristi in zabave kot vse senza-
cionalne kino-predstave!

TRANSJUGO, d. d. **Stalno sortirano**
ZAGREB **skladišče:**
3 Mazuraničev trg 3
Brzjavlj: TRANSJUGO.
27—60 Telefon 27—60
PODRUŽNICE:
BEOGRAD, Rellina ul. 2.
IZPOSTAVE:
OSIJEK, Široka ul. 8.
SUBOTICA kod Pluković i drug
I SKOPLJE.

traverse, železo, žeblice,
apno, cement, gips,
trstiko, žico, deske in
ves gradbeni materijal.

Gamaufovo
umetno gnojilo za cvetice je izborno učinkovito sredstvo, katero omogoči
rastlini do izredno bujnega razvoja in vzbudi v cvetu mnogo intenziv-
nejšo nianso barve. Cena zavojčku Din. 3.—. Razpošilja društvo
vrtnarska šola v Kranju.
Dobiva se tudi v trgovinah
Herzmansky, Korsika, drog. „Adrija“ v Ljubljani.

Jugoslovanska banka
d. d. menjalnica v LJUBLJANI, Kolodvorska ulica številka 26.
kupuje in prodaja valute (dolarje itd.) in devize po najugod-
nejši dnevni ceni in obrestuje vloge bodisi na knjižice bodisi
na tekoči račun po najvišji obrestni meri.

STROJI za ob-
delovanje lesa **TURBINE** **A**rmature in
sesalke, **Strojne tovarne in livarne d. d.**
Transmisije zvonovi **LJUBLJANA.**

PRVA JUGOSLOVANSKA BARVARIJA, KRZNARSTVO IN STROJARNICA.

Sprejemam lisiče in druge kože v barvo; stroj in popolno izdelavo moderniziranja kožuvin izvršujem točno in po najnižjih cenah. Kupujem vsako vrsto divje kože po najvišjih dnevnih cenah.

P. SEMKO, krznar, Glince 230.

M. KUŠTRIN, LJUBLJANA.

Tehniško in elektrotehniško podjetje. Trgovina s tehničnimi in elektrotehničnimi predmeti na drobno in debelo. Velika zaloga vseh vrst gumij, kolesne in avtomobilske pneumatike. Glavno zastopstvo polnogumijastih obročev iz tovarne „Walter Martiny“. Na razpolago je hidraulična stiskalnica za montiranje polnogumijastih obročev.

Centrala: Ljubljana, Rimska cesta št. 2.
Telefon št. 588. Brzjav: Kuštrin, Ljubljana.

Podružnice: Ljubljana, Dunajska cesta št. 20.
Telefon št. 470.

Maribor, Jurčičeva ul. št. 9. Telefon št. 133.
Beograd, Knez Mihajlova ulica broj 3.

PRIMARIJ Dr. FR. DERGANČ

zopet ordinira.

KOMENSKA ULICA št. 4.

Trgovina z galanterijskim in modnim blagom

M. BARTL

naznanja, da je otvorila prodajalno v Židovski ulici 5 in se slavnemu občinstvu priporoča za nadaljnjo naklonjenost.

BRATA ANTIČEVIĆ

uvoz in izvoz dalmatinskega vina iz lastnih vinogradov. Olje prve vrste iz Dalmacije.

Glavne zaloge:

⇒ Pitve, Jelsa, Plaža, otok Hvar. ⇒
Podružnica: Dolenji Logatec — Slovenija.
⇒ Postrežbe točne in solidne. ⇒

FRAN RAVNIKAR

mestni tesarski mojster,

LJUBLJANA, Linhartova ul. št. 25.

Telefon št. 415.

Poštno-čekovni račun 11.428.

Izvršuje vsa v njegovo stroko spadajoča dela in sicer vodno, nadtalno ter umetno tesarstvo.

Parna žaga in strojne delavnice.

Prevzamem po danih, kakor tudi lastnih načrtih zgradbo mostov, jezov, hiš, vil ter razne gospodarske in industrijske stavbe, stolpne strehe, kupole in cerkven. ostrešja, balkone, vrtno utice, verande ter razna druga vrtna arhitektonična dela. Stopnice, dekorativne stropne ter dekorativne stenske opaze. Za razne industrijske stavbe opozarjam zlasti na moje patentirane nosilce za večje proste razpetine od 12 do 15 m.

Razstava v paviljonu za stavbeno stroko in lesno industrijo.

MODELE ČEVLJEV v celih sertihih iz lepenke, po modernih kopitnih oblikah ali ameriških oblikah izrezane, dobavljajo za tvornice obuvala in čevljarjev. Apartne, elegantne oblike. Velikanska izbira novitet za vsako sezono.

ZGORNJE DELE izdelujem iz od naročnika mi doposlanih materiala prvovrstno, hitro in poceni. Posebna delazmožnost v montiranju zgornjih delov za TOVARNE OBUVALA, nakup, reparatura in prodaja ČEVLJARSKIH STROJEV.

Zahtevajte prospekte od RALPH F. RICHTER, Sabotica VI.

POUČEVANJE v vseh strokah moderne, mehanične izdelave obuvala. ZAHTEVAJTE PROSPEKTE!

Jadranska banka-Beograd.

Delniška glavica: Din 60,000.000.

Rezerva: Din 30,000.000.

Podružnice:

Bled, Jesenice, Prevalje, Sarajevo, Split, Sibenik, Tržič, Zagreb, Metković, Maribor, Ljubljana, Kranj, Kotor, Korčula, Cavtat, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Celje.

AMERIKANSKI ODDELEK.

Naslov za brzjave: JADRANSKA.

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
FRANK SAKSER STATE BANK, Cortlandt Street 82, New-York City.
BANKO YUGOSLAVO DE CHILE: Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

IVAN JAX IN SIN

LJUBLJANA - GOSPOSVETSKA CESTA ŠTEV. 2.

Sivalni stroji in stroji za pletenje

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev tovarne v LINCUL. — Ustanovljena leta 1867. Vezenje poučujejo brezplačno. — Popravila sprejemajo. — Lastna delavnica.

Pisalni stroji „Adler“.

Roleta iz prvih tovarnih

Dürkop — Styria — Waffentr.

Lisičje kože

in kože divjačine sprejme v stroj, barvo in izdelavo

krznarstvo ROT, Ljubljana.

Gradišče 7

kupuje kože divjačine po najvišjih cenah. Sprejema moderniziranje.

INDUS D. D. preje CARL POLLAK

Tovarna usnja in usnjatih izdelkov KRANJ, LJUBLJANA, VRHNIKA.
Centralna pisarna Ljubljana, Sv. Petra c. 68. Tel. 528.

I. INDUSTRIJA USNJA.**A. VEGETABILNO (čreslostrojeno usnje):**

- kravine, rjave, črne in chagrin, ter za mehove in strehe,
- kipsi,
- teletine,
- ovčine in kozine

- mazane, rjave in črne,
- barvane, za mobilje, tapetiranje in konfekcijo;

5. vachettes:

- za izdelavo dokolenic, barvane ali naravne,
- za izdelavo nogometnih žog,
- za izdelavo razne usnjate konfekcije;

6. svinjine (specialteta):

- za fino jahalno opremo, barvane ali naravne,
- za kovčge,
- za mobilje in galanterijsko konfekcijo (portemonnais, portefeilles in knjigoveštvo);

7. podplati:

- trovoženi hrastostrojani podplati,
- vache;
- croupont za izdelavo transmitsijskih jermenov,
- specialno strojeni (angleški sistem),
- hrastostrojani.

B. CHROM-USNJE:

- box-calf, črno in barvano,
- chevreaux,
- chevrette,
- chrom-usnje za izdelavo nogometnih žog,
- chrom-usnje za izdelavo jermenov.

C. GALUN-USNJE

za izdelovanje vezilnih in šivalnih jermenčkov.

D. LAK-USNJE:

- box-calf,
- chevreaux,

II. INDUSTRIJA USNJATIH IZDELKOV.**A. ČEVLJARSKI IZDELKI:**

- čevlji za strapac,
- čevlji za rudnike,
- čevlji za sport in nogomet,
- čevlji po vojaškem vzorcu,
- sandale.

B. KONFEKCIJA TRANSMISIJSKIH GONILNIH JERMENOV:

- specialni stroj,
- hrastov stroj,

C. KONFEKCIJA za:

dokolenice (gamaše), nogometne žoge, torbice, portefeilles itd. iz vegetabilnega, chrom- in lak-usnja, nahrbtniki, sportni pasovi itd., tržne torbice.

Slavenska banka d.d. podružnica Ljubljana (preje Jugoslovanska Union banka)

Zagreb

Beograd

Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Monoštor (Baranja), Murska Sobota, Osijek, Rogaška Slatina, Sombor, Sušak, Šabac, Sibenik, Škotja Loka, Velikovec, Vršac.

Agencija: Buenos Aires (Argentina).

Afilacije:

Budapest: Balkan Bank r. t.

Split: Jugoslovanska industrijska banka.

Wien: Bankhaus Milan Robert Alexander.

Delniška glavica in rezerve ca 200,000.000 K.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov

za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava:

Prima čehoslov. in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in jajčne brikete.

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15.

Delniška glavica:
K 20,000.000.—

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA, LJUBLJANA

Selenburgova ulica št. 1.

Rezervni zakladi:
K 6,500.000.—

Telefoni št. 146, 458

Brzjavke: ESKOMPTNA

Podružnice:

Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Ustanovljena leta 1831.

Assicurazioni Generali v Trstu

Občna zavarovalnica.

Generalni zastop za Slovenijo v Ljubljani, Marijin trg — Sv. Petra cesta št. 2, v lastnem domu.

Zavaruje zoper požare na poslopih, pohištvi in blagu, tatinski vlom, škode vsled prevažanja, poškodbo zrcal in zvonov, na življenje in za doto v vseh mogočih sestavah. Družba je izplačala za škode nad poldrugo milijardo kron. Premoženje družbe znaša preko 1000 milijonov dinarjev.

ANT. RUD. LEĀAT

Prva specialna trgovina s pisalnimi stroji in pisarniškimi potrebščinami

MARIBOR, Slovenska ulica 7, tel. 100

Samoprodaja pisalnega stroja „CONTINENTAL“, razmnoževalnega aparata „RAPAX“, „VELOMA“-luknjača (Lochapparat) in rednika pisem, sistem „INDUS“.

Lastna delavnica za popravila pisalnih strojev vseh sistemov.

Ljubljanski velesejem, paviljon H, koja 291.

Tovarna gumbov - Slov. Bistrica

LJUBLJANSKI VELESEJENJ

Paviljon „E“ 96.

Uvoz in prodaja raznovrstnega inozem. manufakturnega blaga.

A. & E. Skabernè

Ljubljana, Mestni trg.

Posebni oddelek za pletenine, trikotažo in perilo.

Ustanovljeno
L 1881.

ANDREJ JAKIL

Ustanovljeno
L 1881.

tovarna kož in čevljev, d. d. Karlovac.

Brzjavlj: Jakil, Karlovac. Telefon: pisarna 70, tovarna 50, stanovanje 118.

Proizvajajo:

Vaches podplate v polutnicah, vaches krupone, okrajne vratove, podplatnice (Bransolne), teletino rujava in črna, kravjo rujava, kipe boxkalf v vseh barvah.

Solidna kvaliteta!

Čevlje moške in ženske iz boksa v vseh barvah, iz telečjega in kravjega usnja, moderne ameriške in navadne delavske (bakandje).

Elegantna izdelava iz čistega usnja.

Paviljon „I“ štev. 386.

WEISSBACHER,

lesno-industrijska družba z o. z.

Dunajska cesta 66

LJUBLJANA

Telefon štev. 114

I. Obrat: Parna žaga, tesarstvo.

Izpeljava in naprava strešnih stolov za visoke stavbe in zvonike, stropov, slepih in ladijskih tal, verand, paviljonov, vrtnih ograj, kegljišč, ledenic, mostov, pilotaže.

II. Obrat: Strojno mizarstvo, stavbeno mizarstvo; okna, vrata, portali, stopnjice, steklenih sten.

III. Obrat: Tovarna lesenih žaluzij in rolo za okna po lastnem preizkušenem sistemu.

Paviljon na Ljubljanskem velesejmu.

Ali ste že član Jugoslovanske Matice?

SLOGRAD

Slovenska gradbena in industrijska d. d.
Ljubljana.

Izvršuje:

stanovanjske hiše, trgovska poslopja, moderne industrijske zgradbe, betonske in železobetonske konstrukcije.

Vse vrste vodnih naprav na podlagi 25 letnih izkušenj.

Specijaliteta: železobetonske cevi za vodne naprave in vodovode.

Zastopa:

patent dr. ing. Empergera za izvrševanje konstrukcij iz armiranega betona z lito-železnimi vložki za visoke tlačne napetosti (kakor pri skladiščih, silo, mostovih in podobno).

Izdeluje:

vse vrste tehničnih projektov, statičnih preračunov, stroškovnih in rentabilitetnih proračunov.

Gradbena vodstva: Kranj, Tržič, Logatec.

!! Underwood !!

pisalni stroji so najboljši

THE REX Co.

LJUBLJANA

Tel. 268 - Gradišče št. 10 - Tel. 268

Zahtevajte ponudbe!

!! Opalograph !!

razmnoževalni aparati so svetovno

znani

Zahtevajte ponudbe!

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA Prešernova ulica št. 50, (v lastnem poslopiju) LJUBLJANA

Brzjavke — KREDIT LJUBLJANA — Telefon št. 40, 457, in 548

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjumi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter kuponov, nakažila v tu- in inozemstvo, safe-deposits i. t. d.

KONZERVNA TOVARNA NA VRHNIKI

Največja in edina konzervna tovarna v Jugoslaviji priporoča vsakovrstne konzerve in mesne izdelke po dnevnih cenah. CENIKI SO NA RAZPOLAGO.

BRZOJAVI: „TOVACO“, VRHNIKA
PAVILJON NA VELESEJMU.

H. Suttner (Imetnik Henri Maire) v Ljubljani št. 8.

Največji davki, katere plačate Vam nastanejo, ako ne gledate na to, kje nakupujete, izgubite denar in imate poleg tega večkrat še sitnosti. Poskusite enkrat z ilustrovanim katalogom tvrdke H. Suttner (Imetnik Henri Maire) v Ljubljani, Mestni trg 8. Ta Vam svetuje resnično dobre ure, specijalne znamenke „IKO“ iz lastne tvornice v Švic, kakor tudi druge dobre žepne ure, zapestne ure, svetilne in stenske ure, verižice, prstane, zapestnice, uhane, namizno orodje, krstna in birmaka darila in vsi drugi zlatin in srebrni. Pa tudi porabne predmete, kakor n. pr. skarje, nože, britve, lasestrizne in brivske stroje, steklorence, doze za tobak, svavlice in smodke, naligače in denarnice kupite dobro in ceno pri tvrdki.

LOVCI! LOVCI!

Lovske puške vseh sistemov, od najfinejših do najnavadnejših, različno municijo in reparaturo orožja, kakor tudi montaže daljnogledov Vam preskrbi

Janko Mišič, puškar v Kranju.

Širokovni učitelj in zastopnik slovenskih puškarjev v Borovljah, Avstrija.

Potniki v Ameriko, pozor!

UNITED - AMERICAN - LINES - INC.
prevažata potnike z najnovejšimi brzoparniki preko:

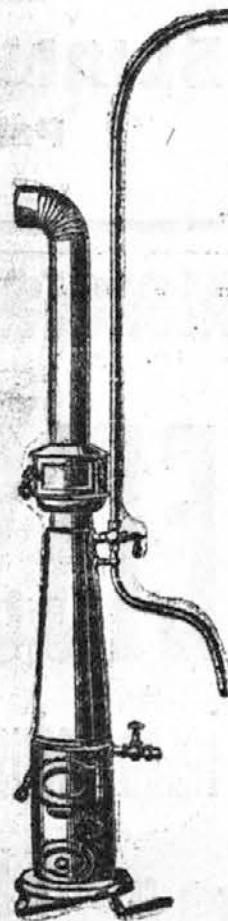
Hamburga, Southampton in Cherbourg
v New-York.

Vozne liste ter vsa potrebna pojasnila izdaja
SIMON KMETEC, zastopnik za Slovenijo.
Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

II. Ljubljanski veliki semenj 1922. Paviljon H, stajališče 280.

EPOHALNA NOVOST!

Patentirana „OLSO“ peč za kupaonice na ugljen ili drvo.

Jedna peč na ugljen za kupaonice od 12. coli današnjega sistema treba za ugríjanje od 150 l. vode na 40° C.

2.5 kg drva i

5 „ kamenog uglja.

Jedna „OLSO“ peč za kupaonice treba na 40° C.

1 kg drva i

1.6 „ kamenog uglja,

ili ako se grije samo sa drvom, 4 kg drva, te na ovaj način pruža

prištednju na
ogrijevnom materijalu od 65%

Daljne prednosti:

Daje već nakon 2 minute vruću vodu.

Trajna jakost sustava.

Oganj se može svaki čas ugastiti.

Jednostavna konstrukcija i manipulacija.

Velika prišteda mjesta.

Olso Werke Wien V. Generalno zastupstvo:

„ORBIS“ tržište uzoraka industrijalne robe d. d., Zagreb.

Paromilnska cesta broj 1. — Telefon broj 10.

Peč za kupaonice „OLSO“ je također za dobiti kod Zvonka pl. Stauduara, Baruna Jelačića ulica br. 4, L. L. M. ESKER, Ljubljana.

Vzorčni velesejem v Pragi

od 3. do 10. septembra 1922.

Centralno tržišče srednje Evrope.

Najcenejši izvidek za nabavo raznovrstnih izdelkov češkoslovaške industrije.

Velesejmski znak z izkaznico stane 25 dinarov, služi kot permanentna vstopnica v razstavišče in upravičuje k popustu pri vožnji po železnici. Velesejmski stanovanjski urad preskrbi udeležnikom ugodna stanovanja. Natančnejša pojasnila dajejo vsi češkoslovaški konzulati, zastopniki Praškega velesejma in

Velesejmska pisarna:
PRAGA I., Staromestská radnice
kjer se prodavajo tudi znaki in izkaznice.

Električni stroji

proizvod AEG, električni števeci proizvod AEG, žarnice Tungsram, vse elektrotehn. potrebščine v zalogi po ugodnih cenah. Elektrotehn. tvrdka

Karol Florijančič, Celje

Proračuni brezplačno!

Prvovrstna in največja češkoslovaška tovarna odda za BEOGRAD, ZAGREB in SARAJEVO

ZASTOPSTVO za
šolsko pohištvo.

V poštev pridejo le preizkušene moči z navedbo referenc. Ponudbe pod šifro: „V. F. Z. 4062“ na inšeratno pisarno J. Grega, Praga, Jindřišská 18.

Iščejo se povsod potniki,

agilni in dobro uvedeni za uvedeno domačo zobno pasto, ki bi se vzel kot drugi prodajni predmet, pri skrajno ugodni proviziji. Interesenti naj se obrnejo pod „Uvedena znamka št. 1248“ na

Ogl. zavod Fran Voršič
Maribor.

Oblačilnica za Slovenijo, r. z. z o. z. v Ljubljani.

en gros — Zadrúžna centrala za manufakture — en detail

I Zgolj prvovrstni češki in angleški izdelki I

Skladišče v „KRESIJU“, Lingarjeva ulica 1, prvo nadstropje.

Prodajalna na drobno v Stritarjevi ulici šte. 5.

Podružnica v SOMBORU (Bačka), Aleksandrova ulica šte. 11.

Upoštevajte pri nakupih! ■ ■ ■ ■ ■ Upoštevajte pri nakupih!

JOSIP STADLER, tovarna stolov in lesnih izdelkov, LJUBLJANA,

Telefon Intr. 461. Paviljon F. št. 151 Telefon Intr. 461.

AVTOMOBILI

WIEN-FIAT-TORINO

O. ŽUZEK, zastopstvo avtomobilov, motorjev, pneumatike, potrebščine, LJUBLJANA, Sodna ulica 11.

PAVILJON F. ŠTEV. 151.

Radi selitve se prodaja

enonadstropna hiša z vrtom

na periferiji Ljubljane.

Kupec dobi takoj lepo stanovanje,

3 sobe, kuhinjo s pritoklinami z električno razsvetljavo.

Ponudbe na upravo lista pod „600.000“ — K.

Najstarejša špedicijska tvrdka v Sloveniji

R. RANZINGER

Ljubljana pedicijska pisarna Jesenice

Podjetje za prevažanje blaga južno železnice. Brzovozni in tovarni nabiralni promet iz Avstrije in v Avstrijo. Zecerinjenje. Podjetje za prevažanje pohištva. Skladišče s posebnimi zaprtimi kabinami za pohištvo.

Brzjav: Ranzinger.

Interurban telefon 60.

GOSPODARSKA ZVEZA

IMPORT

LJUBLJANA

EKSPORT

Lastni paviljon na Ljubljanskem velikem sejmu.